HAZRETİ HARUN (A.S.) İN HAL TERCÜMESİ
Adı : HARUN
(Dost), (mıihib), (vefakâr, iyi arkadaş) demektir.
Babası : İmran (Ümran - Amrem)
Babası îmran, Yashr - Kahs (Kahes) - Merdi - . Garşun yoluyla Hazreti Ya'kub (A.S.) m oğullarından Levi (Lavi) ye bağlanır. Kahs, Meşin **kızı** Fahi ile, Yashr ise Betadid kızı Şems ile evlenmişti.
Annesi : Levi soyundan Şamuvil kızı **Yuhabis (Yoka-**bed, Yuhabit, Yubit). Diğer bir rivayete göre (Anahsd) dır.
Amcası : Karun.
Kardeşi : Kendisinden üç yaş (yahut beş ay) küçük olan Musa (A.S.) dır.
Doğumu : Hicretten önce **1745 (M.Ö. 1123)**
Bazılarına göre **1708** gösterilirse de, Hicrî tarihle karıştırdıkları anlaşılmaktadır. Firavn Kâbus'un, Israiloğullarından doğacak çocukları yasaklamadığı senede dünyaya gelmiştir.
Adem devrinden **3871** yıl sonra doğduğu hesaplanır^ *., -. X. '. .',
_12 —
Doğduğu zaman:
a. Hazreti Şuayb 57 yaşındaydı.
b. **Hazreti Bişr (Zülkifl) 45 yaşındaydı.**
c Hazreti Ya'kub vefat edeli 100, Hazreti Yusuf vefat edeli 46, Hazreti Eyyub vefat edeli 26 sene olmuştu.
e. Hazreti Musa'nın doğmasına 3 sene vardı.
f. Hazreti Yuşâ'nın doğmasına 41 sene vardı..
g. Ibranilerin Hazreti Ya'kub ile Mısır'a göçmeleri ve oniki oğlu emrinde oniki kabileye (şıpta) ayrılmaları üzerinden 137 sene geçmişti. Bu 12 kabileye (îsrailoğulları Şıptı) denir.
Doğum yeri: Mısır'da Menif (Menf-Menfis) şehri.^ Şimdiki Kahire»
Yaşı t: 123: yahut (120,5) sene yaşamıştır.
ömrü şu safhalara ayrılabilir:
a. Elliüç yaşma kadar Mısır'da normal hayat.
h. **53 yaşında peygamber oluşu ve 83 yaşma kadar Mısır'da Kardeşi Hazreti Musa (A.S.) ile birlikte gerek Firavn'ı gerekse halkı dine çağırışı. Nihayet Îsrailoğulları ile birlikte Kı-**
züdemYe geçmesi.
es. 123 yaşma kadar 40 sene Tih Sahrasında İsrailoğuUarıyla dolaşışı.
Peygamberliği : Hazreti Musa (A.S.) Tur'da elli yaşmda peygamber olunca, onun isteği üzerine 53 ya-Ş8i4a Mısır'da peygamber olmuştur.. Hazreti Musa'nın veziri diye vefatına kadar çalışmıştır.
Ailesi : Elişebay.. Nason'un kızkardeşi Amminadab'ill kızıdır.
′■■:, • — ıa—

Oğullan : Nadab, Abihuy, Elezar, İtamar.
Mezarı : İki rivayet vardır:
1. Edom diyarı kenarında (hor) dağına gömüldü. Edom diyarı, Lût Gölünün güneyindedir.
2. Tur-ı Sina civarmda (Mürran) dağmda bir mağaraya gömüldü.

— 14

HAZRET! ALLAH TARAFINDAN İHSAN BUYRULAN HUSUSİYETLERİ
1. Beyaz yüzlüydü.
2. Pek güzeldi.
3. Halimdi.
4. Tedbirliydi.
5. Fasih konuşurdu.
6. Çobanlıkla geçinirdi.
7. Aynı kavme aynı zamanda peygamberlik eden iki kardeşten biriydi.. Hazreti Musa (A.S.) in yardımcısı ve veziriydi.
8. Mucizelere sahipti.
9. Kendisine nimetler verilmişti.. (Sâffât: 114)

HAZRETİ HARUN (A.S.) KUR'ANDA İSMİ GEÇEN VE ÇALIŞMALARI İBRET OLARAK ANLATILAN PEYGAMBERLERDENDİR.

— 15 —

GİRİŞ

Bu kitapta Hazreti Harun (A.S.) in kendisinden üç yaş küçük olan Hazreti Musa (A.S.) ile 53-83 yaşlan arası hikâye olunmuştur.

Bu devre, her iki kardeşin peygamber oluşlarından, îsrailoğullarının Mısır'dan çıkarılışlarına kadar geçen devredir.

Yine bu kitapta, Hazreti Musa (A.S.) m dilemesi üzerine, Hazreti Hızır (A.S.) ile seyahatleri ve ilim tahsili anlatılmıştır.

Eskiden de dikkat çekildiği gibi, Kur'an-ı Kerîm'de ismi geçen yirmibeş peygamberdir., ihtilaflı olanlar çoktur..

Kabe'ye Doğru serisinde, peygamber adedi yirmi sekizde sabit tutulmuştur.. Diğerleri, yani haklarında kesin hüküm verilemeyenler, hangi peygamber devrindeler-se orada anlatılmışlardır.

Meselâ Hızır (A.S.) bu kitapta anlatılmıştır.. Eksik tarafı bırakılmamıştır.. Yoksa, şahsen peygamber olmadığına hüküm verilmiş değildir.. Ancak Hazreti Allah (C.C.) m kudretindedir.. Kulun hüküm vermek haddi dışıdır.

*** ****

Hazreti Allah (C.C), Hazreti Musa ve Hazreti Harun (A.S.) lara peygamberlikleri sırasında îsrailoğullan-

mn nankörlüklerini bidayetten anlatan, haber veren bir macera hazırlamıştır. Bu macera Kur'an-ı Kerîm'de tafsilatıyla vardır.. Eserde de hikâye edilecektir.. Sanki Haz-reti Musa (A.S.) Hızır'la yaptığı seyahatle Israiloğulla-rıyla geçireceği yılların provasmı yaşamıştır.
Birincisi Nil'de geçmiştir.
Hızır (A.S.) ile Hazreti Musa (A.S.) bir yeni gemiye binerler.. Hızır, geminin tahtalarını koparır.. Halbuki gemi sahipleri onlara acıyarak bedava gemiye almışlar ve yedirip içirmişlerdi. Hızır (A.S.) m bu hareketi iyiliğe kötülük gibi görünür. Fakat Hızır (A.S.) gelecekten haberli olanların en bilginiydi.. O gemiyi Nil'de kovalayanların bulunduğundan haberlidir.. Eğer gelen korsanlar gemiyi yeni görürlerse zapt edeceklerdir.. Kasten eski hale getirdi ki, korsanlar ilişmesinler.
Bunu Hazreti Musa ve Hazreti Harun (A.S.) ların, Israiloğullarını Mısır'dan çıkarınca kara yolundan değil, deniz kenarından götürüşlerine tatbik edebiliriz.
Israiloğulları önce memnundular.
Fakat deniz kıyısında Firavn'm arkalarından korsanlar gibi gelişini Öğrendikleri zaman, peygamberlerine nankörlük yaptılar.. Mısır'da çektikleri sıkıntılı, köle hayatını unuttular. Can kaygısına düştüler.. Peygamberlerinin onları Allah'ın izniyle denizden geçireceklerine ihtimal vermediler.
Demek hem Hazreti Musa (A.S.)a, hem Harun (A.S.) a inanışları yürekten değil .menfaatleri icabıydı. Nitekim orada sızlanmaya, isyana başladılar.
«Biz Mısır'da rahattık.. Geçinip gidiyorduk. Bizi buralara niçin getirdiniz?..» dediler.
İlerde de başkalarını yaptüar.
Denizden geçince ye Firavn ile ordusu denizde boğulunca pişman oldular, nedamet getirdiler.

îsrailoğullannın bunlar karakteridir.
Menfaat.. İsyan.. Nankörlük.. Nedamet.. Pişmanlık.. Jfine menfaat uğruna isyan ve nankörlük.
Tıpkı şimdiki maddeci insanın tutumu.
Esasen yeryüzünü daima sallantıda tutan, sapıklığa götüren, insanlığı çığırından çıkaran yine IsrailoğuHarı değil midir?.
*
**
Bu eserde bir özellik var.
Hazreti Allah (C.C.) ilk defa aynı topluluğa iki kardeş Peygamberi birden vazifeli kılıyor. Fakat aralarında anlaşmazlık çıkmasın diye birini diğeri emrine veriyor.
Bu tedbir bizim için pek büyük bir örnektir.
Herhangibir işe iki kişi gönderirken, behemehal bi-ı isini baş yapmalı ve diğerini onun emrine vermeliyiz.
Yine başka bir gözaydınlığmıız daha var.
Bazı sapıklar sözde Allah'ın varlığına inanırlar. Fakat (İtir) oluşundan şüphelenirler.. Delil isterler.
İşte Hazreti Allah (C.C.) delili kendiliğinden buyuruyor.
Mısır ve oradaki insanlar, kainat yanında zerre bile değildirler. Orada görevlendirdiği iki peygamberi kendi dillerine bıraksa, bunlar günü gelecek kararlarında, enıir-lınüde, icraatlarında çekişeceklerdir.. Ahenk bozulacak-ıı1 Vazife görülemiyecektir.
Bu böyledir de, kainatları halk edeni birden çok dü-ı.ıı1ıı1ıi'k nasıl akıl kârıdır?.. Eğer (Haşa) öyle bir şey ol-|| İKİ inattaki bu yüce, göz kamaştırıcı muvazene müm-ı.un müydü?..
*
İnsan, kendisini Allah'a teslim etmeye çalışandan 't.ıımn delil istemiştir..

Ve bunlar verildiği halde, yine sapıklıktan ayrılmamıştır. '
:¥.,-.
Şimdiye kadar diğer peygamberlerde çeşitlerini gördük.
Hep sihir, büyü olduğu sanıldı.
O halde göğsün yumuşaması, asılması «arttır.
Hele katı olursaf,.
Mısır Firavnı öyleydi.
Kendisini Hazreti Musa ve Harun otuz sene devam-h Allah'a çağırdılar. -
Kabul etmedi..
Asanın yılan oluşunu, elin nur halinde yandığım gördü.
Dudak büktü..
İnanan sihirbazlarım, kahinlerini öldürdü.
Hazreti Musa ve Hazreti Harun aracılığıyla, musibetler verilmeye başlandı Mısır'a.
Sular kan oldu. „ '
Piravn hemen peygamberlere koştu.. Bunu giderir-lerse Allahlarma inanacağım söyledi..
Giderilince de tekrar saptı.
Çekirge, tufan, böcek, hayvan hastalığı, kurbağa yağmak, yaralar, ilk doğan insan ve hayvanların ölümü gibi alâmetlerde Firavn aynı usule baş vurdu..
Nihayet Kızüdeniz'de ordusuyla boğulurken, tekrar Allah'a teslim olmaya kalkıştı canını kurtarmak için.. Kurtulsaydı bir daha sözünden dönecekti.. Helak edildi.
Sapık insan daima böyledir.
Aramızda milyonlarcası var hâlâ..
Firavn hikayesiyle Hazreti Allah (C.C.) onların yüzüne şamar üstüne şamar vurmaktadır..
Fakat anlamaları mümkün müdür?.
Canlarım kurtanncaya yahut menfaatleri gerçek-

leşinceye kadar, her türlü vaadde bulunurlar.. Sonra cayarlar.
Tevrat'a (Eski Ahit) denmiştir. Niçin?..
Çünkü Allah ile kul arasında bir ilk ahitti o.
Fakat îsrailoğullan sıkıştıkça «Ahdimize, taahhüdümüze sadıkız..» dediler.. Sonra bunu ifa etmediler. Hattâ Eski Ahdi parçaladılar.. Tahrif ettiler.. Elbette içlerinde ahitlerine sadakat gösterenler çıktı.. Bir taraflı taahhüdü yerine getirmek yeterli olmadı.
Halbuki canlan pahasına ahde vefa göstermeliydiler.
Ahirete inanmadıkları içindi bu.
Sonra Zebur'la düzeltildi Ahdi Atik (Tevrat). O da kâr etmedi.. Ahdi Cedid (İncil) nazil oldu..
Aynı akibete uğradı. /
Nihayet Kur'an*ı Kerîm..
Bu sefer Kur'an-ı Kerîm Hazreti Allah (C.C.) m Yed-i Kudret'inde masun ve mahfuz bulunduğu için kıyamete kadar üâhi anayasa olarak ayakta nur sütunu halinde duracak ve önümüzde üerleyerek yol gösterecektir.
tsraüoğullanyla başlayan bu ahde vefasızlık sürüp gitti. Onların gayretiyle, yeryüzünü sardı her işte.
Gün geçmiyor, bu vefasızlığın çeşitlerine rastlıyoruz.
Bilerek olsun, bilmeyerek olsun iki kişi bir anlaşmaya, varıyorlar.. Söz yahut yazıyla taahhütte bulunuyorlar. Sonra, birisi bakıyor ki umduğunu bulamadı, ahdini bozuyor.. Halbuki diğeri devamdadır. Ahde güvenerek," bir takım hazırlıklar yapmıştır.. Arada ikaz ettiği halde, devamı istendiğinden güvenmiştir.. Fakat en umulmaz unda diğeri taahhüdü kaale almıyor..
Karşısındakinin havlıyla, huzuruylay.oyteadîğu^^ varnaryor.. An-. «ak kendisini düşünüyor.
r-21—

Şüphesiz hayır.
îşte, ahde vefasızlığın geniş mânada örneğini verenler, bundan üç bin yıl öncesinin Israiloğullarıdır.. Değil kul ile, Allah ile bozmuşlardır ahitlerini ve bunu sürdürmüşlerdir.. İnsanlığa telkin ederek temel bir direği çürütmüşlerdir.
*** ****
Bütün bunların sebebi inançtaki samimiyetsizliktir.
Eğer inançta samimi olsaydı insanlar, *ölüm* diye bir şey düşünmezler, lugâta bile sokmazlardı.
Allah'a teslim olmuş yürekler, ancak Allah'a dönüşe inanırlar.. Bu dönüş ise asla ölüm değildir.
Hattâ doğuştur yeniden.
Ana rahmine düşen hayat nasıl ki muavven vaktini doldurunca, doğuyor ve geliyor., insan da, diğer canlılar da kendilerine takdir edilmiş zamanı doldurunca (Toprak Ana) dediğimiz bu yeryüzünden ecel vasıtasıyla, ki bir çeşit doğumdur, ebedî yaşanacak ülkeye göz açıyor..
Bunun neresi ölümdür!..
Aksine tam diriliştir.. Doğuştur.
Bütün hüner, (Ana toprak) dediğimiz ranimde ömrümüz boyu yaşarken, yalnız inançla, Allah'a teslim ile beslenirsek, asil doğuşumuş. sılamıza kavuşuşumuz, dirilişimiz düğün eğlencesindeki gibi olur..
Nasıl ki hayata bütün uzuvları, hisleri tam ve sağlam olarak gelen bir çocuk hayattan zevk alırsa öyle oluruz.. Cennet hayatı yaşarız.
Ve nasıl ki hayata kör, topal, sağır, dilsiz, sakat gelen bir çocuk hayattan zevk alamazsa, çırpınır durursa, öylelerimiz de dirilişimizde tıpkı büyük cehennem hayatını yaşarız.
— 22 —
İsrailoğullarının bile Mısır'dan kurtulmaları, vaad edilen topraklara doğru göçleri ikinci doğumları, kurtuluşlarıydı.
Ellerinde nasıl **bir** nimet bulunduğunu anlamadılar.
O kadar ki giderken komşuları yerlilerin eşyasını ödünç diye istediler ve vermediler.
Gözleri hâlâ dünya maundaydı.
Çünkü vaad edilen topraklarda kavuşacakları zenginliğe inanmıyorlardı.. Bu da Allah'a teslimiyetlerinde yürekten inanmadıklarını gösteriyordu.
Elbette Îsrailoğullarının yapacaklarını Hazreti Allah (C.C.) biliyordu..
İhtimal, Mısırdaki topluluğa iki peygamber tahsis edişindeki hikmet bundandı.
Olabilir, Mısır yeryüzünün altıda biri insanlarını taşıyordu.. Genişti.. Bir peygamber bütün buuları dolaşa-maz, hidayete çağıramazdı..
Yahut Hazreti Musa (A.S.) m dilinin peltek oluşuydu, kendisinin dediği gibi sebep.. Ona pek iyi konuşan kardeşi Harun vezir ve yardımcı peygamber verilmişti..
Evet öyleydi..
Fakat şu da bir gerçektir ki, Hazreti Allah (C.C.) îsrailoğullarının ne çetin bir ceviz olduklarını biliyordu.
Onları saran kabuk her türlü yasak ve günah amelleri işleye işleye pek kalınlaşmıştı.
Böyle sert, çetin bir kabuğu kırmaya, içlerindeki nuru tutuşturmaya iki peygamber yeterliydi ancak.
Onlar bfle yeterli olamadılar.
Böylece îsrailoğulları hem kendilerine ettiler, hem bugüne kadar bütün insanlığ'a..
Ne denir?.. 1 Mayıs 1970
Ahmet Cemil AKINCI Esentepe — İstanbul — 23 —

Hazrett H&rnn (A.S.) *m* Hazreti Musa (A.S.) la birlikte Mısır'da ©toz **seneden** fazla Israiloğulları'm dolaştıkları bölgeyle IsraJloğullarını Kızıldeniz'den geçirdikleri ve Fravn'ın ordusuyla birlikte boğulduğu yeri gösterir harita.

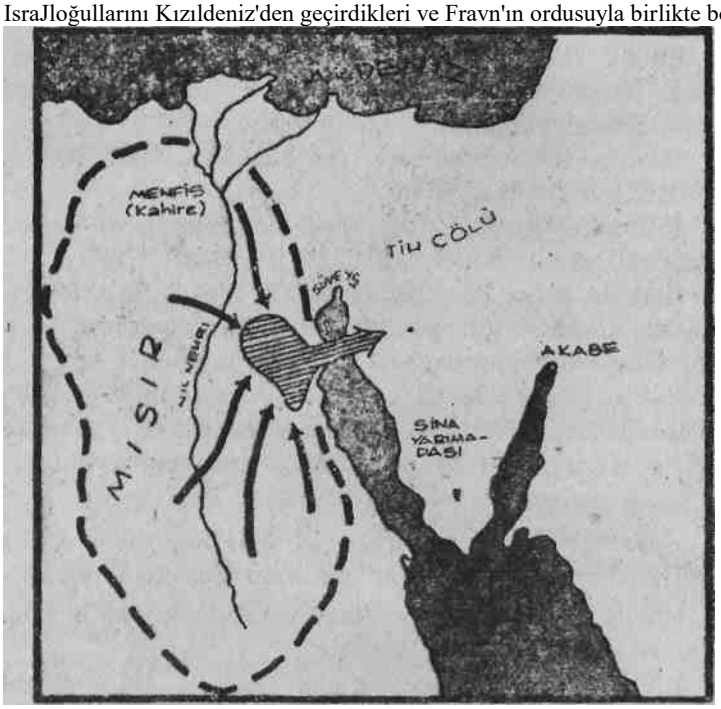

f~1 IsraUogulları oniki kabile halinde Mısır'a dağılmıştı. Hazreti Hft-**v&ft Ttui* ile Musa bu bölgede hep dolaştılar. «■i» tsraiIoğullaM'Bjn muhtelif yerlerden Kızüdenjz sahiline yürümeleri. gM» Kızıldeniz'den geçilen yer.. Oniki kol halinde. Aynı yerde Fir'avn ^9 ordusuyla boğuldu.

Hazrett Musa'nm, yerine **Hazret! Harun'a vekil bırakarak, Bmr (A.S.) la birlikte yaptıkları seyahatin muhtemel yerlerini ve yollarını gösterir haritadır.**

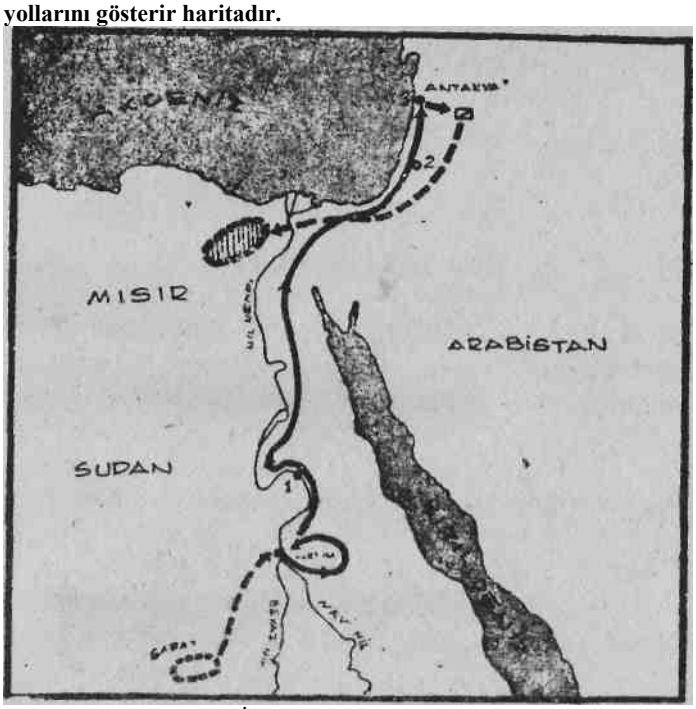

Hazret! Musa'nın Hanın İle yaptığı sava; bölgesi Habeşistan sınırı. Hızır'ı aramak için yolculuğu ve dönüş yolu.

- Hızır'la buluşma yeri.

*■" Hızı'Ia yolculukları.

. (1, 2, S) Hızır'la Musa'nm başlarından geçen üç maceranın yerleri. Hızır'ın Musa'dan ayrıldığı şehir (Antakya).

Hazreti Musa (A.S.) in Hazreti Harun'a bıraktığı ümmetinin çokluk yeri ve oraya dönüşü.

f

KABEYE DOĞRU

17. Hazreti Hânın (A.S.) I

GELECEKTEKİ sm

Hicretten önce 1692 **(M.Ö. 1070)** yılının kış ortalarıydı.

Mısır'ın başşehri Menfis'in kenar mahallelerinden birisinde sabah olmuştu.. Çünkü güneş ışıkları buraya da düşmüşlerdi.

Pek soğuk yoktu..

Sadece, üç haftadan beri aralıksız yağmur yağıyordu.

Bir adam evinin kapısından çıktı, ağıla koştu.

Pencereden bir kadın seslendi ona:

«Ey oğlum, sakm düşündüğünü yapma.. Umduğun gibi hava açacak değil..»
Ağıla varan adam, orada durup döndü.
«İçimde bir ilham var ey annem..» dedi. «Bugün hava açacak ve ben sürüyü alıp kıra götüreceğim..»
«Hayır;. Bu senin kuruntundur.. İçerde kapalı kaldın, pek sıkudm..»
«Belki öyJedir... Eğer hava açmazsa ağılda oyalanırım.»
Adam şehre baktı.

Semaya yükselmiş dikilitaşlar, tapınaklsr, heykeller, sanki onun fikirlerine gülüştüler. Adam ilhamlandı tesirleriyle. Annesinin işitebileceği şekilde döktü ilhamlarını:
delecekteki sır,
Hepimizi uğraştıran meçhul,
Bütün azametiyle
Önümüzde dağlaştt durdu.
Uzaklardan değü,
Bir nefes ötemizden büe
Habersisiz,
Tek kudret dilemedikçe.
Ben geleceğin
Neler getireceğini
Merak edenlerden değilim..
Sırların düğümünü
Açmakla oyalanamam.
Çünkü benim için
öyle bir şey yok..
Püfür püfür
iman nurları esen göğsüm
Ac değil yarınlara.
Firaırn istediği kadar saldasın, Tanrüaşıp aldatsın.. Asil aldanan, Oyalanan kendisidir. Gelecekteki sırda yaşasaydı Her kapı eşiğinde Bir kahin düenme&dî:

— 28 —

Adamın annesi, ihtar etti:
«Ey oğlum, pek yüksekten konuştun.. Sus!.. Duyulur, başımıza iş açarsın.. Henüz kardeşini kaybedeli ne kadar oldu!...» \
Adam, bu emre itaat etti.. Sustu ve başını şehirden çevirdi, doğuya baktı.. îç geçirdi gözleri buğulanırken.
Sonra bir hoş gülümsedi annesine.. Tekrarladı:
«Evet ey annem, hava açacak ve ben sürümü kırlara götüreceğim..»
Elini sallayıp ağıla girdi.
*****
Bu adam Harun (A.S.) di.
Onunla konuşan annesi de Yuhabis'di.
Harun (A.S.) şimdi elliüç yaşında bulunuyordu. , Hazreti Musa (A.S.) in öz ağabeyiydi.
Ondan üç sene önce doğmuştu.. Firavn Kâbus, o yıl doğan oğlan çocuklarını .öldürmediği için hayatta kalmıştı.
Evlenmişti Hazreti Harun (A.S.).
Naşon'un kızkardeşi Anuninadab'ın kızı Elişebay'ı almıştı..
Bu kadından Nadab, Abihuy, Elezar, İtamar adlı oğulları olmuştu.. Fakat yine annesinin avlusunda kalıyordu.
Firavn Kâbus ölüp yerine Mus'ab oğlu Velid geçtiği ve tsrailoğullarına zulmü artırdığı halde, her ne hikmetse Yuhabis ailesine pek dokunmamıştı. Bunda bir zamanlar (Fîravnm oğlu) adını alan Hazreti Musa (A.S.) in tesiri vardı belki de.
Hazreti Harun, Medyen'e kaçan kardeşi Musa (A.S.) ı pek seviyordu.. Onun Medyen'de Hazreti Şuayb (A.S.) m kızı Safura ile evlenip yerleştiğini öğrenince, o da

göçmek istemişti. Fakat annesi Yuhabis önlemişti.. Çünkü babaları ölmüştü.. Ve kız kardeşleri çoktan evlenmişti.. Çocuklara karışmıştı.. Annesi Yuhabis bu hatırah toprağı, hele kızını ve torunlarını bırakmak niyetinde değildi.
Harun (S.A.) pek güzeldi.
Açık, tatlı konuşurdu..
Sohbetini zevkle dinlerlerdi topluluklar.
îsrailoğulları, Hazreti Musa (A.S.) a ettiklerine yanmışlar, pişmanlık getirmişlerdi.. Şimdi Hazreti Harun (A.S.)'da Hazreti Musa (A.S.).'m hasretini gideri-yorlardı.
Hazreti Harun (A.S.) bazan yakın arkadaşlarına Medyen'e gideceğini söyleyince, onlar da razı olmazlardı. «Nasıl olur, Firavn duyarsa, peşinizi bırakmaz..» derlerdi.
Hazreti Harun (S.A.) onlara doyurucu cevaplar verirdi:
«Ben kardeşim Musa'yı alıp gelmek için gideceğim.»
«Olmaz.. Firavn Musa'yı tanır.. Eski cinayetinin cezasını verir..»
«Tanımaz.. Çünkü bilirsiniz Yeni Firavn Mus'ab oğlu Velid, ölen Firavn Kâbus zamanında Mısır'ın güney eyaletlerinin birisinde valiydi.. Başşehre hiç gelmedi.. Bir çeşit sürgündü.. Musa'yı görmedi.»
«Söylerler...»
«Söyleseler de Firavn, kendisini tahta çıkarmakta emeği geçen Musa'ya dokunmaz.. Cinayeti devrine ait değildir. Yakınları ise eski bir meseleyi açıp firavn gözünde küçük düşmek istemezler.»
Hazreti Harun (A.S.) böyle konuşurdu ama, gidişini hep geciktirirdi..
Bunda bilhassa Hazreti Musa (A.S.) ı üzmemek arzusu vardı.
--. 30 i-
Çünkü orada, Medyen'de, kalmayıp Hazreti Musa (A.S.)ı Mısır'a getirse, kardeşi ne bulacaktı burada?., lsrailoğullarınm artan baskıyı bahane ederek sapıtmaları onu perişan ederdi.
Hazreti Harun (A.S.) ağılda bir saat kadar oyalandı.
Ansızın kulağını dışarıya verdi ve kapıya koştu.
Annesi hâlâ penceredeydi.
Ona müjdeledi:
«Ey annem, gördün mü?.. Yağmur dindi.. Ufuklar açık.. Ben sürüyü alıp çıkıyorum..»
Annesi Yuhabis güldü:
«Sen ne iyi kulsun ki sevgili Allahımız muradını hemen veriyor.. Peki git ey oğlum.. Yanma kimseyi alacak mısm?...»
«Oğlum Nadab'ı alacağım..»
«îyi..»
Hazreti Harun (A.S.) iki saat sonra şehrin doğusundaki kırlardaydı..
Oğlu Nadab sürüyü otlatıyordu.
Kendisi de bir kayaya oturmuş, doğuya dönmüş, düşünüyordu.
O kadar başından uzaklaştırmak istediği halde, kardeşi Hazreti Musa (A.S.) gözlerinin önürden. gitmiyordu.
Hep mırıldanıyordu:
«Acaba kardeşim Musa şu anda ne yapıyor?.. Burada bahar havası var ama, Medyen tam karakıştadır..»
Devam ediyordu:
«Beni düşünüyor mu?...»
Hemen cevabını veriyordu:
«Beni düşünür ama, Israiloğuularım daha çok düşünür. Hele şimdiki dayanılmaz hayatlarım işittikçe., îçi
jl 3i _

kan ağhyordur. O, ne kadar affedici ve merhametlidir!. Kin nedir bilmez., IsrailoğuUarı onu ele vermeye kalkıştıkları, yurdundan, baba ocağından ettikleri halde muhakkak hepsini unutmuştur,.»
Hazreti Harun (A.S.) bir ara dudak büktü: «Dün gece sabaha kadar rüyalandım.. Musa ile geçirdim gecemi.. Şimdi de öyle.. Allahım, bunu hayra tebdil et..» Dedi.
Hazreti Harun (A.S.) dün gece Hazreti Musa (A.S.) m Tur dağı vadisinde yaşadıklarım bilseydi, Hazreti Allah'la konuştuğunu işitseydi, muhakkak ki en çok sevinen insan olurdu.
O mübarek cuma gecesinde, hem kardeşi Hazreti Musa (A.S.) peygamber olmuş, hem Hazreti Allah (C.C.) onun arzusunu kırmamış, kardeşi Harun (A.S.)ı da peygamber yapacağını vaad etmişti.
Belki de şu anda Hazreti Harun (A.S.) şerefleneceği vazifeye alıştırılıyordu.. Gördüğü rüyalar, şimdiki ruh haleti, bunlardandı.
Hazreti Hânın (A.S.) ikindiye kadar, oturduğu kayada kaldı.
Öğle yemeğini bile orada yemişti, ikindide namazını küdıktan sonra, bir hoş oldu. Acele oğlunu çağırdı ve'emir verdi: *Ey oğlum, sen sürüyü al ve dön.. Annem, ailem, merak etmesinler.. Buralara kadar gelmişken, vaktiyle söz verdiğim bir kabileye uğrayacağım.. Seyahatim haftayı geçmez..»
Oğlu Nadab kızardı.. Kuşkusunu söyledi: «Ey babam, bizi bırakıp gitme.. Amcam gibi yapma.»
«Hayır.. Bilirsin ki kabüeleri sık sık dolaşırım.. Sözlerime inan..» ».
— 32 —
«Peki ey babam!. Sen hiç aldatmadın.» Hazreti Harun (A.S.) oğlu kaybolana kadar arkasından baktı.-
Sonra, tepelerin aşağısından zor seçilen çadırlara
doğru yürüdü.. Gülümsüyordu:
«Hep şüphe..» diyordu.. «Halbuki şu kabileye gitmek arzusu uyandı içimde.. Beni kaç kere çağırdılar, sayısını unuttum..»
Hazreti Harun (A.S.) o kabileye giderken, birdenbire istikamet değiştirdi.
Bunun kendisi de farkında değildi.
Hedefini bulmak yahut durmak istiyor, muvaffak
olamıyordu.
«Bana ne oluyor, niçin ayaklarım arzuma itaat etmiyorlar.» diyordu.
Bu hali çeyrek saat kadar sürdü.
Sonra gözleri bir yere takıldılar.
Yüzü büsbütün parlayıp güzelleşti..
Hürmetkar bir hal aldı.
*** ****
Hazreti Harun (A.S.) üç günden beri Berriye'deydi Berriye, doğudan gelen kervanların Mısır'a girerken uğradıkları son menzildi.
Hazreti Harun (A.S.) ne arıyordu burada?.. Bilhassa heyecanı, yolları dikkatle incelemesi niçin-
di?
Çünkü oğlunu şehre geri gönderip kabileye giderken, ayaklarının kendisine itaat etmemelerine ve sonra yüzünün parlamasına sebep, Cebrail (A.S.) m görünmesiydi.
Cebrail (A.S.) peygamberliğini müjdelemiş ve kardeşi Musa (A.S.) m da peygamber olduğunu, ona vezir

r

lik yapacağını bildirmişti. Berriye'ye gelip karşılamasını öğütlemişti.
Şimdi Hazreti Harun (A.S.) Berriye'de kardeşi Musa (A.S.) ı bekliyordu.
Nuha, ondan sonraki peygamberlere vahy et-dîğimiz ve tbrahime, İsmaile, İshaka, Yakub'a Evlâtlarına, İsaya, Eyyûba, Yunusa, Harun'a ve Süleyman'a vahyeylediğimiz ve Davud'a Zebur verdiğimiz gibi (Habibim) Şüphesiz sana
da vahyettik biz.
(Nisa': 163)
... Musa'yı ve Harun'u hidayete (nübüvvete) kavuşturduk. Biz iyi hareket edenleri işte böyle mükâfatlandırırız.
(En'âm: 84)
Onu, rahmetimiz cümlesinden, biraderi Harun'u da bir peygamber olarak ihsan ettik.
(Meryem: 54)
Andolsun biz Musa'ya da, Harun'a da nimetler verdik.
(Sâffât: 114)
Musa'ya da, Harun'a da (bizden) selâm.
(Sâffât: 120)
Andolsun biz Musa'ya o kitabı verdik. Biraderi Harun'u da maiyetine vezir yaptık.
(Furkan: 35)

m

Harun (A.S.), Berriye'ye gelişinin üçüncü akşamında, bir tarafa çekilmiş yolu gözlüyordu hâlâ.
Geçip giden kervanlara bir şey soramıyordu.
Biliyordu ki Hazreti Musa (A.S.) tenhayı seçecekti yolculuğunda.. İnsanların içine pek sokulmayacaktı.
O akşam aklına bir ilham daha geldi.
Belki Hazreti Musa (A.S.) gece yürüyor, gündüz saklanıyordu.
Hemen beklediği yerden ayrıldı Hazreti Harun (A.S.).. Daha ileriye gitti yol boyunca..
.
İyi yapmıştı.
Çünkü gece başlayınca, havada Hazreti Musa (A.S.) in kokusunu duydu..
Hızlandı: «Kardeşim pek yakında.» diyerek.
Nitekim, az sonra ayak sesleri duydu.. Kenara çekildi.
• Bir sürü geçti önünden, peşinde Hazreti Musa ve ailesiyle oğlu vardı.
i Hazreti Harun (A.S.) derhal meydana çıktı ve seslendi:
«Ey Musa!.. Allahıma binlerce şükürler olsun ki bizi birbirimize kavuşturdu..»
Hazreti Musa (A.S.) durdu, kardeşini gece karanlığında tanıyınca koştu.. Kucaklaştılar..
Hazreti Hânın (A.S.) Hazreti Musa (A.S.) *m* ailesi Safura'yı ve oğlunu da selamladı.. Yolda doğan diğer oğlunu eğilip öptü.
Tekrar yürüdüler.
Çünkü Hazreti Musa (A.S.) öyle istiyordu.
Yol boyunca birbirlerine başlarından geçenleri hikâye ettiler.. Böylece karşılıklı peygamber olduklarını öğrendiler.

Hazreti Musa (A.S.) bazı merak ettiği şeyleri anlamak istiyor fakat cesaret edemiyordu.
Bunu Hazreti Harun (A.S.) farketti ve sordu:
«Ey kardeşim, sen hikayemden doymadın.»
«Evet.. Annem ne yapıyor?...»
«Sağ ve sıhhattedir..»
«Allahıma şükürler olsun..»
«Kız kardeşim?...»
«O da mesuttur.. Yeni çocukları oldu.»
«Babam?...»
«Kulluğunu bitirdi..»
«Ona mağrifet dilerim.. İyi bir insandı.»
«Senden hoşnuttu ey Musa..»
«Bilirim.. Firavn Kâbus, o zalim nasıl öldü?...»
Hazreti Harun (A.S.), Kâbus'un ölürken çektiklerini anlattı.
Hazreti Musa (A.S.): «Allah büyüktür..» dedi. «Ya beni elevermek isteyen İsrailli?..»
«Öldürüldü..»
«Tahmin etmiştim..»
Sustular..
Hazreti Harun (A.S.) sususun uzun sürmesi üzerine, yine Hazreti Musa (A.S.) ı deşti: «Başka?...»
«Analığımı, o muhterem kadm Âsiye'yi sormak istiyorum ama dilim varmıyor..»
«Haklısın.. Annemizden sakladım.. Lâkin sen öğrenmelisin.. Annemiz onun sağ, yahut Allah tarafından alındığı fikrinde.. Bırak öyle bilsin..»
«Yoksa analığımı yeni firvan işkence ile öldürdü
mü?..»
«Hayır ey Musa.. Âsiye saraydadır.. İtibar görüyor.
— 36 —
Esasen onun verdiği gizli emirlerle biz rahatız.. Yani annen ve ben.»
«Nasıl olur?...» v
«Yeni zalim Mus'ab oğlu Velid, Âsiye'yi pek beğendi. Diyebilirim ki Eski Firavn Kâbus'tan fazla seviyor.. Onu mirası kabul etti ve evlendi.. Âsiye kaçacaktı.. Bizi koruması için sarayda kalması gerektiğini hatırlattık. Öyle yaptı ama, için için eriyor.. Manevi bir işkence kuyusundadır.»
«Artık kurtulur ey kardeşim..»
«İnşaallah...»
O gece sabaha kadar yürüdüler.
Sabahleyin uyudular.
Artık şehre iki saatlik bir yolları ancak kalmıştı.
Öğleden sonra Hazreti Musa (A.S.) kardeşi Hazreti Harun (A.S.) a şu teklifi yaptı:
«Ağabey, sen eve önce git.. Ben akşam yola çıkarım. Karanlık basınca eve gelirim.. Belki tanıyanlar çıkar..»
«Nasıl olsa tanıyacaklar..» «Haklısın.. Benim niyetim, halkı yavaş yavaş alıştırmaktır.»
«Bana inanır mısın ey Musa?.. Aradan on yıl geçti ama, pek değişmişsin.. Zor tanınırsın.»
«Olsun.. Tedbir iyidir..»
«Peki..»

du.
O günün gecesi başlamıştı.
Hazreti Harun (A.S.) evinde misafirlerle oturuyor-
Bir ara avluda ayak sesleri oldu.. Misafirlerden birisi baktı ve sordu:
— 37

«Bu gelenler kim acaba?.,.»
Hazreti Harun (A.S.) da ilgilendi.. Cevap îverdi:
«Yoksullardır.. Geceyi avlumuzda geçirip sabahleyin yollarına gidecek gariplerdir.,»
Misafirler kabul ettiler bu fikri.
Mısır'da adetti. Yolcular, açık; .buldukları avluya girer ve yerlfişinerdt. Ev balkı onları ağırlarlardı..
Hazreti Harun (A.S.) in odadaki misafirleri pek fazla kalmadılar ve: «Gelenlerle ilgilenin..» diyerek fittiler.
O zaman Hazreti Harun (A.S.) annesine açıldık.
Gelenlerin Hazreti Musa (A.S.) ile ailesi olduğunu söyledi. Gerek onun gerekse kendisinin vazifelendirilmelerini anlattı.
Yuhabis pek sevindi, oğluna bunca yıl hasret olduğu halde, önce namaz kıldı..
Namazdan çıkınca yıllardır içinde gizlediklerini açığa vurdu:
«Ey Harun!. Hazreti Allah bana Musa doğunca peygamber olacağım müjdelemişti.. Allahımız ne vaad ettiyse hepsi gerçekleşti. Ah Âsiye de burada olsaydı da müj-delenseydi..»
Hazreti Harun (A.S.) gizlediği sun verdi: «Asiye sağdır ve saraydadır ey annemi...»
Hikayesini de anlattı.
Yuhabis, onun yeni f iravnla evlenmesine, bunca f e-dakârlığı yapmasına pek üzüldü.. Fakat:
«Artık kurtuluş günleri yakandır.» dedi..» Siz iki kardeş, iki hak peygamber, nasıl olsa Firavn'ı dize getirecek, Mısır'ı nura boğacaksınız..»
İlâve de etti:
«Yarından tezi yok kızımı Âsiye'ye. gönderip müjdeyi vereceğim.,» ';* *ljışaallah..j>

— 38 —

uO gece Hazreti Musa (A.S.) annesine kavuştu. *4* Sabaha kadar uyumayıp konuştular.. Hasretlerini dindirdiler. *■
Hazreti Harun *(AB.)* sabahleyin kardeşine söyledi:
«Ey kardeşim, mademki Hazreti Allah Firavn'a gitmemiş buyurdu, gecikmeyelim..»
oOlmaz ey Harun.. Biraz çevreye auşmalıyım.. Esasen henüz yeni bir emir yok. Cebrail (A.S.) gelir, bildirir.»
Öyle yaptılar..
Vazife görmek için sağlık önemliydi.. Uyudular.
Anneleri Yuhabis de kızım çağırdı ve emir verdi:
«Ey kızım.. Saraya git.. Şu yün işlerini götür.. Muhafızlar seni Melike Âsiye'ye çıkarsınlar.. Şimdiye kadar hakkında bilgim olmadığım söyle.. Demek bize yardımları o yapıyormuş.. Teşekkür et ve Musâ'nm geldiğini, kardeşi Hânınla birlikte peygamber olduklarını, yalanda vazifeye başlayacaklarını söyle..»
«Acaba muhafızlar bırakırlar mı?...»
«Bu yün işlerini Melikenin sipariş ettiğini söylersen bırakırlar.. Çünkü Melike işleri görünce tanır.. Seni çaldırır.»
Yuhabis'in kızı yün işlerini alıp saraya gitti.
Muhafızlar ona inanmadılar.
Geri kovdular..
Fakat o sırada Melike Âsiye pencerede göründü.
Hazreti Musa (A.S.) in kız kardeşini tanıdı..
Buna rağmen tanımaz görünüp sordu:
«Bu kadın ne istiyor?...»
«Yalancının birisi olsa gerek.. Sözde siz yün işi ıs-marlamışsmız, onlan getirmiş.. Halbuki sarayda en İyi •örücüler var.»
Melike Âsiye muhafızları kuşkulandırmak istemedi.
Çünkü Yeni Firavn Mus'ab oğlu Velid'in kendisin-

den şüphelendiğini çevresini casuslarla doldurduğunu biliyordu.
Bu zalim hükümdar, melike Âsiye'yi sevmesine rağmen, ölen eski Firav'ndan dahi kıskanıyordu.. Melike Âsiye hakkında doldurulmuştu da.. Onun bir takım işler çevirdiğini, Mısır saltanatını Velid'e değil, başka birisine vermek arzusunda olduğunu telkin etmişlerdi.
Firavn Velid, Melike Âsiye'yi seviyordu ama, mülk ve saltanatı söz konusu olunca, onu bile feda edecek tıynetteydi.
Melike Âsiye bu sebepten muhafıza şöyle cevap verdi:
«Elbette saraydaki örücüler dünyada eşsizdir. Lâkin şehirde bir kadının pek övündüğünü işitmiştim.. Örgüsünden örnek istedim. Maksadım onu utandırmaktı.. Gönder şu kızı bana.»
Muhaliz, Yuhabis'in kızını içeriye saldı, şüphesi dağılınca.
Kız sarayda, cariyelerin yardımıyla Melike Âsiye'nin odasına gitti.
Melike Âsiye, cariyeler önünde onu tanımaz göründü. Geliş sebebini sordu.
Hazreti Musa (A.S.) m kız kardeşi akıllıydı.. Kapıda beklerken Melike Âsiye'nin dediklerini değerlendirdi.. Öyle cevap verdi:
«Teyzemden, pek övündüğü için, örnek yün istemişsiniz.. Onu getirdim..»
Melike Âsiye yünü aldı.
Sözde baktı ve dudak büktü:
«Bunlar mı teyzenin eserleri?.. Beğenmedim. Sarayımın örücüleri, hattâ şu cariyelerim ondan iyilerini yaparlar.»
Böylece cariyelerin gururları okşandı.. Güldüler.
40 —
Melike Âsiye onlara yünü gösterdi ve sordu:
«Öyle değil mi?.. Bakın şuna..»
Cariyeler baktılar ve hak verdiler.
Buna rağmen Melike Âsiye şu arzuda bulundu:
«Bana saray örneklerinden getirin.. Kız ile teyzesine göndereyim de kendisininkilerle kıyaslasın.. Derecesini anlasın.»
Cariyeler kanıp çekildiler.
Melike Âsiye, hemen mevzua girdi:
«Ey kızım, sanırım bana haberlerin var. Çabuk konuşalım. Cariyeler gelmeden önce bu mevzu bitsin.. Evvelâ şunu söyleyeyim. Ben annene hiçbir haber yolla-yamadım Musa kaybolduğundan beri. Belki beni öldü, yahut kaçtı sandı.. Buna katlandım.. Çünkü yeni Firavn pek vehimli.. Annenle irtibatı devam ettirirsem, Musa'yı unutmadığımı sanacak, sizlere kötülük edecekti.. El altından yardımla yetindim.»
«Bunu tahmin etmiştik..»
«Getirdiğin haber nedir?...»
«Haber değil müjde.. Musa ağabeyim döndü..»
«Ne diyorsun?.. Çılgınlık olur bu..»
«Mecburdu.. Çünkü Hazreti Allah onu ve ağabeyim Harun'u peygamberlikle görevlendirmiş;. Vazifeye baş- * layacaklar.»
Melike Âsiye elini kalbine bastırdı.. «Hele şükür» dedi. -«Esasen Musa'nın yüzüne ne zaman baksam içim dünyalar sığacak kadar genişlerdi.. Korkmamalıyım.. O ve Harun, Hazreti Allah (C.C.) m himayesi altındalar. Mademki peygamber seçildiler, vazifeleri kolaylaştırılacaktır.. Esasen yeni Firavn onu tanımaz.. Halk da unuttu. Annene söyle bu sevinçli halimi.. Hep çalışacağız, peygamberlerimizin vazifelerini kolaylaştıracağız..»
Dışarda ayak sesleri duyuldu ve sustular.
*

Aradan iki hafta kadar bir zaman geçmişti.
Melike Âsiye kendisine sadık birkaç adamıyla, her gün şehirde olup bitenleri öğreniyordu.
Henüz beklediği haberi alamamıştı.
Yani Hazreti **Musa** ile Hazreti **Harun açıkça** vazifelerine başlamamışlardı.
Melike Âsiye önce buna üzüldü.
Fakat sonra hak verdi..
Peygamberler gerekli tedbirleri almadan, elbette ki işe başlamayacaklardı..
Eski peygamberleri düşündü.
Bunlar hep işe toplumun hükümdarlarından, zalimlerinden başlamışlardı.. Eğer hükümdarlar imana gelirse halk da onlara uyardı.
Melike Âsiyenin bunu düşünmesi onu heyecanlandırmasına yetti.. Musa ve Harun o halde Firavn'a gelecekler ve ilâhi emri tebliğ edeceklerdi.
Ne zaman olacaktı bu davet?..
Henüz herkesin meçhulüydü.
Melike Âsiye bu şerefli hizmete katılmak istiyordu.
Meselâ Firavn'ı yavaş yavaş yumuşatmahydı.. Sarayda taraftar toplamalıydı.. Belki Musa ona haber yollayacak ve Firavn'm eğer iman etmezse öldürülmesini istiyecekti.
Melike Âsiye, cariyeler içinde birkaç kadını Müslüman yapmıştı.. Bazan bunlar, fırsat bulup ona sokuldukları zaman fısıldarlardı:
«Ey Melikemiz, gizli ibadetten bıktık.. Her türlü kötülük açık yapılıyor da niçin Allah'a kulluk gizleniyor?. Hani geleceğini buyurduğun peygamber?..»
Melike Âsiye sabır tavsiye ederdi her seferinde.
Fakat şimdi onlara da müjdesini vermişti.
Bu mümin kızlardan birisi de Firavn'm kızının ne-

dimesiydi.. İsmi vardı ama, unutulmuştu.. Tavus laka-biyle çağrıla çağnla.
Nedime Tavus, aklına Firavn'm kızını kazanmayı
koymuştu.
Bir sabah, Firavn'm kızı yataktan kalkmıştı.
Nedime Tavus onu hazırlıyordu.
Firavn'm kızı hatırlattı:
«Ey Tavus, beni giydirip süslerken eskiden şarkı söylerdin.. Bir kaç günden beri pek dalgınsın.. Haydi
başla.»
Nedime Tavus «Öyle mi?..» dedi. «Pek mahcup oldum. Hiç farkında değilim.. Hangisini istiyorsanız söyleyeyim..»
«Arzuna göre çağır..»
Nedime Tavus, düşündü.. Eski şarkılara gonlu yatmadı.
Dudaklarının ucuna kadar gelen ilhamlarım dökmeyi diledi. Bıraktı:
Akşamla birlikte Sarmaşıklar Çiçek açtı.
Onların yine Hemen solacaklarını Samrsan aldanırsın.
Yarınlara gidecekler hep. Gün boyu Serpilecekler..
Sebep mi istiyorsun?.. Havalarındaki nimetler Nöbet değiştirdiler.

Firavn'ın kızı hiçbir şey anlamadı bu ilhamlardan.. Aksine Nedime Tavus'un bir gönül yarası olduğuna hüküm verdi. «Bana daha iyi açıl..» dedi.. «Seni severim, derdin derdimdir..»
Nedime Tavus cesaretlendi:
«Benim değil, hepimizin derdi..» karşılığını verdi.
Bu esnada Firavn'ın kızının saçlannı tarıyordu.
Kasten tarağı düşürdü ve alırken Allahın ismiyle işe balşadı..
Firavn'ın kızı sinirlendi:
«Ey Tavus, nedir bu?.. Babamdan başka Allah var mı ki ona sığınıyorsun?..»
Nedime Tavus açıldı:
«Bizi yaratan Alahdan yardım diliyorum.. Çünkü senin baban ancak sevgili hükümdanmızdır.. Hürmet ederiz. Fakat onu da, şu gördüklerinle birlikte yaratan bir Allah var ki, kulluk ancak ona yapılır.»
Firavn'ın kızı büsbütün kızdı..
«Öyle ha?..» dedi. Odadan dışarıya fırladı.
Cariye Tavus arkasından: «Ey Melikem, beni bir az dinle kazanırsın..» diye koştu. Fakat yetişemedi.
Az sonra çağrılan Nedime Tavus, Firavn Velid'in huzurundaydı.
Yüzü kayadan farksızdı.
Bağırdı:
«Ey kulum!. Kızım bir şeyler söyledi, doğru mudur?..»
Nedime Tavus, bütün gayretine rağmen, açık konuştu:
«Evet doğrudur.. Siz ancak hükümdanmız, sahibi -mizsiniz. Allah değil, insansınız bizim gibi.. Yemek, içmek, giyinmek gibi bir çok şeylere muhtaçsınız.. Böyle yardıma muhtaç olan bir kimse nasıl Allah olur?... Hal-

buki bizi yaratan Allah hiçbir şeye muhtaç değildir. İnsanların muhtaç olduğu bir çok şeylere onun muhtaç olması sanma yakışmaz.. Allah Ganî'dir..»
Firavn Velid'in ağzı köpürdü.. Sinirden her tarafı titredi. Nedime Tavus'u cellada teslim etti.
Cellat, Nedime Tavus'a işkenceye başladı.
Tırnaklarını söktü, fakat inancından döndüremedi.
Üç aylık oğlunu gözlerinin önünde boğdu, aynı sonucu aldı.
Nihayet Nedime Tavus'un canına sıra geldi.
Allahın ismini ana ana öldürüldü o da.
Melike Âsiye, Cariye Tavus'un öldürülme sebebini öğrenince yerinde duramadı, Firavn'a koştu.
Secde değil, selâm bile vermedi.
Azarladı çekinmeden:
«Niçin o cariyeyi hiçbir suçu yokken öldürdün?..»
«Beni inkâr etmesi en büyük suç değil midir?..»
«Sana göre öyledir...»
«O halde, sen de saklama ey Âsiye, eskiden beri şüphelenirdim, Nedime Tavus'un inancmdasm.»
«Evet aynı inançtayım...»
«Yani ben Allah değil miyim?...»
«Bunu düşünürsen, kendin de bulursun.. Hergün bir yerin ağırır.. Yediğini hazmedemez ilâç alırsın.. Hekimlerin elinde oyuncaksın.. Nasıl Allah olursun?...»
Melike Âsiye bu kadar cevabı yeterli buldu.
Aynı hürmetsiz tavırla odadan çıktı.
Firavn Velid'in sanki dili tutuldu.
Melike Âsiye'yi severdi ama, şimdi büsbütün ona bağlanmıştı.. Bir türlü öldürülmesini

emredemedi. Melike Âsiye'nin annesini çağırttı ve emir verdi: «Kızın bana saçma sapan sözler söyledi. Belki akıın-

dan bir zoru var, yahut büyülendi.. Ona nasihat et.. Büyüsünü çözdür...»
Melike Âsiye'nin annesi koştu.. Kızına pek yalvardı yakardı.. Melike Asiye dönmedi.
;
Firavn Velid'in her geçen gün sabrı taşıyordu.
Nihayet Melike Âsiye'nin yaptıkları saray dışına kadar taştı.. Şehirde günün konusu oldu.
Bir akşam vezir Hâmân Firövn'ın karşısına çıktı.. Yanında iki kâhin vardı.
Söze başladı:
«Ey Allahımız!.. Şehir buğday kazam gibi kaynıyor. Böyle devam ederse saltanatınız tehlikeye düşecek.. Bir kulunuz nasıl olur da başka bir Allaha tapar?... Yüzlerce ilâha yüz çevirir?...»
Kâhinler de veziri desteklediler:
«Bu kulunuzun hali düpedüz bizimle eğlenmektir. Cezasız kalmamalıdır...»
, Firavn Velid, bir türlü karar veremiyor, bahane bulamıyordu.. Çünkü gönlü Melike Âsiye'deydi.
Vezir bunu anladı.. Hatırlattı:
«Eski Firavndah arta kalan bu kadını niçin koruyorsunuz? Yetmiş yaşına gelmiş bu acuze sM sevse böyle konuşmazdı. Nice cariyeler var ki, Melikeyle yan yana getirilirseler, onu gölgelerler.. Hem de hepsi dalından yeni kopanlmışlardır.. Emredin saraya bunlardan yüzlercesini doldurayım...»
Ancak, bu hatırlatmadan sonra Firavn Velid, toparlandı, kalbini susturdu.. Zalim emirlerinden birisini daha] verdi:
«Melike Âsiye'yi derhal öldürün..»
Emrini bir az düşündükten sonra tamamladı: /.
«Melike'nin ölüsünü şehirde gösterin M, kudretimi anlasınlar...»
—46 —
O gece Firavn'ın emri yerine getirildi.
Melike Asiye şehit edildi..
Mumyalayıp sabaha hazırlandı..
Gün işırken bir matem alayı düzüldü..
Şehirde dolaştırılıp merasim taşına kondu.. • Halk önünden geçti ve ölenin hakikaten Melike Âsiye olduğuna İnandılar.. Dostlar üzüldü, düşmanlar sevindi. Sonra cesedini alıp, Ehramlardan birisi içindeki mezarına koydular.
O gün Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.-S.) şehir dışındaydılar.. Sürülerini otlatıyorlardı.
Anneleri Yuhabis çamaşır yıkıyordu.
Kızı kendisini parçalarcasına bir ağlayışla gelince, leğenden elini çekti ve kızma üzgün gözlerle baktı.
Beklediği acı haberi öğrenmekte gecikmedi:
«Ey annem!.. Melikemiz şehit edildi.. Zalim Firavn emir vermiş... Şimdi merasim taşmda teşhir olunuyor... Gördüm... Haydi git ve bak..»
Yuhabis, bunu yapmadı.
Aksine semaya baktı...
Şöyle diledi:
«Asiye'ye ne mutlu!.. Ruhu şimdi cennetlerde dolaşıyor.. Ey sevgili Allahım, bana da şehadeti nasib buyur...»
•47 —

II

İLK DAVETİN YAPILMASI

Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.), hemen hemen her gün kırlarda sürülerini otlatıyorlardı ama, maksatları başkaydı.

Çoban ve kölelerden rastladıklarım îmana çağırıyorlardı.

Bilhassa artık iyice yerli halkm inancına dönmüş olan İsrailoğulları üzerinde duruyorlardı.

Bazılarını kazanmışlardı, bazılarına canları tatlı gelmiş ve uzaklaşmışlardı.

Hazreti Muşa (A.S.) olsun, Hazreti Harun (A.S.) olsun, hâlâ işe nereden girişeceklerini tâyin edememişlerdi.

Bazan: «Doğrudan doğruya Firavn'a gidelim..» diyorlardı.. Bazan: «Mısır topraklarının her tarafını gezelim...» diye düşünüyorlardı...

Her ikisi de zordu bunun...

tşte Melike Âsiye örneği meydandaydı.

Firavn, hükümdarlığı söz konusu olunca, Melikeyi bile feda etmişti.. Değil ki iki, sıradan insanı etmeyecekti.

Mısır'ı dolaşmak seneler isterdi.

Mısır'daki İsrailoğulları oniki kabileydiler.

Hiç değilse her kabileden yardımcılar bulunmalı ve

onların aracılığıyla vazife görülmeliydi.. Böyle daha çabuk sonuç alınırdı..

Hazreü Musa (A.S.) ile Hazreü Harun (A.S.), bir gün yine yan yana kırda duruyorlardı.

Uzun düşüncelerden sonra her ikisi aynı zamanda içlerim döktüler:

«Hazreü Allah niçin Cebrail'i göndermeyv kesti?..»

Cevabını Harun (A.S.) verdi :

«Ey Musa'... Sanırım elimize verdiği silâhları yeterli buldu.. Aklımızı kullanıp, tedbiri almalıyız...»

«Evet evet.. Benim mucizelerim.. Senin hitabet kuvvetin az şeyler midir?...»

Hazreü Harun (A.S.) hatırlattı :

«Mucizeleri, ancak Allah emrederse gösterirsin. Fakat çağrıyı yapabiliriz...»

«Öyle.. Hep kırlarda, tenhalarda, gezindik.. Nerdey-se yaza çıkacağız.. Şehirde işe başlayalım...»

«Olur...»

Ertesi gün, Menfis şehrinin sokaklarını, meydanların dolaştılar.. Nerede bir topluluk görürlerse Allah'a teslime davet etüler.. Hazreü Harun (A.S.) tesirli konuşuyordu.. Hazreü Musa <A.S.) m dilinin peltekliği düzelmişti, akla hitap ediyordu.

Hemen hemen hiç kimse, Hazreti Musa (A.S.) ı tanımamıştı..

Şimdiki bu fakir çobanla, on yıl önceki azametli Fi-ravmn oğlunu hayallerinde birleştiremiyorlardı.

Şehirde yapılan ve günlerce süren bu davetler sonuçsuz kaldı...

Halk dinliyor dinliyor, sonra gülüşüyorlardı,

«Sihirbazlar'... Aklı bozuklar..» diyorlardı.

Bazan muhafızlar bunları alıp gitmek isteyince, hal kın ileri gelenleri öhlüyorlardr.

tediklerini söyledi.. Muhafız, bu arzuyu içeriye bile bildirmeye lüzum görmeyerek ret etti.
Hazreti Musa üzgündü.
Harun (A.S.) ile kapıdan çekildi.. Pek uzaklaşma-
dılar.
Halbuki on yıl önce, bu kapıdan geçerken muhafızlar ona yaranmak için yerlere kapanırlardı. Ne garip
dünyaydı bu!..
Hazreti Musa (A.S.) muhafız değişince, tekrar arzusunu yeniledi, aynı cevabı aldı.. Gelip geçen subaylara sokuldu.. Azarlandı.
Orada akşamı ettiler.
Çünkü Allah'dan emir almışlardı, ne yapıp yapıp Firavn'ı görecekler, konuşacaklardı. Günlerce gayret gösterdiler.
Sabah gün ışırken saraya gidiyor, akşamları dönüyorlardı.
Her seferinde elleri boştu.
Nihayet bir ikindi üzeri, Hazreti Harun (A.S.) saray bahçesinin içini gösterdi:
«Ey Musa!. Bak Firavn Velid orada.. Gölgeliklerde
serinliyor...»
«Evet, dalkavukları da geliyorlar.. Eğlendirecekler.» Hazreti Musa (A.S.), bahçe kenarına sokulup dalkavuklardan birisine seslendi:
«Ey kardeşim, bizim Firavnla görüşmemizi sağla.. Allah katında mükafatlanırsın...» Dalkavuk bir kahkaha savurdu: «Yine sizler mi?.. Şehirde yaptıklarınızı gördüm. Bir tapmağa gidin de kendinizi iyileştirin. Kötü ruhları kovun bedeninizden...» dedi ve uzaklaştı.
Hazreü Musa (A;S.) ile Hazreti Harun (A.S.) birbirlerine «Şimdi ne yapacağız?..» der gibi bakıştılar.
— 52 —
Fakat aym anda karşılıklı sorularım cevapladılar:
«Sevgili Allalnmız sebebini halk eder...»
«Evet, bugünü uygun bulmuşsa emir buyurur.»
Bahçe dıvarmdan açıldüar.
İlerde, düzlükte bir ağaç vardı.. Oradan yine saray içi görünüyordu.. Yürüyüp oturdular.
Firavn'ın eğlencelerindeki çirkinlikleri görmemek için gözlerini kapatmış, iç dünyalarına çekilmişlerdi.
O aydınlık ülkede aldıkları vazifeyi hâlâ başaramamanın verdiği üzüntüyü hafifletmek arzusundaydılar.
Fırsat kalmadı.. Saray bahçesi içinden bir ses yükseldi... Karga ötüşü kadar bet bu sesin sahibini tanıdılar.. Az önce konuştukları dalkavuğun sesiydi çünkü. . Hafifçe gözlerim aralayıp baktılar.
Dalkavuk, Firavn'ın karşısında durmuş, ilhamlarını
haykırıyordu...
Bu ilhamlar, dinleyen için meçhullerle doluydu ama, her iki Peygamber kendilerinin kast edildiğini anladılar.
Ne yapabilirlerdi?.. Dinlediler:
Birbirlerinin
Sırtlarına binip havalandıklarım
Haber ver enler t
Nasıl inanabilirim?..
Hele dağarcıkları boş,
Tulumları delik olursa..
Bir serçeye yerleşip Uçtuklarını söyleseydiler Belki düşünürdüm Olur mu olmaz mı diye. Bunlarmkine kulak kabartmak büe Zamanı israftır.
— 53 —

Biliyorum başlarına geleni...
Gülüp geçmek daha iyi.
Çünkü fırsat bulup
Kafataslannı açsam,
İçimin kazınmış olduğunu göreceğim..
Tamtakırdır o.
Uçan, havalanan Bir şey var ama, Beden değildir.. Akılları darüıp gitmiş. Ne konuşur böyleleri Deli saçmasından başka f...
Dalkavuk sözlerini bitirince, Pravn Mus'ab oğlu Ve lid katüırcasına güldü.. Emir verdi:
«Sen bir şeyler biliyor ve bana haber etmeye hazırlanıyorsun.. Gazabımdan çekinme.. Her ne ise" söyle.. Sana dokunmayacağım...»
Dalkavuk, bu teminatı alınca, konuştu: «Ey tanrımız!.. Dışarda iki adam var.. Görünür ve görünmez varlıkları tek bir Allah'ın yarattığım söylüyorlar.. Başta sen olmak üzere bütün tanrıları inkâr ediyorlar.»
Firavn iyi bir günündeydi, tekrar güldü : «Beni kandırmak istiyorsun ama, asla kanmam.. Böyle bir iddiayı kimse üeri süremez.. Hele sarayımın
kapısında.»
Ö zaman diğer dalkavukların ye muhafızların dilleri
Çözüldü.. Aym şeyi söylediler:
«O iki adam vardır ve böyle konuştular daima, Hattâ, onlara zaman zaman şehirde de rastladık, halka inançlarını anlatıyorlardı.. ArkadaştmuanİmamlarındaAçık-
ladığı gibi, bunlar akıldan mahrumdur dedik ve sana ulaştırmadık. Esasen sen tanrımızsm, elbette haberlisin. Susamayı uygun bulduk.»
Pravn Mus'ab oğlu Velid'in bütün neşesi uçtu.
Fakat belli etmedi... ' v Sandı ki diğer ilahlar ona bir oyun oynuyor ve başına şer gönderiyorlar. Pek korktu. ',-, Buna rağmen vine sırıttı:
«Yeter yeter.. Elbette ne oluyorsa haberliyim ve em' rimdir..» dedi. «Artık siz gidin. Uzaktan dahi olsa beni görecek ve konuştuklarımı işitecek kimse kalmasın.. Kapıda bekleşen iki adamı gönderin sadece.. Onlarla eğleneceğim.»
*** ****
Az sonra, Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.), bir muhafızdan: «Firavn sizi diliyor.» sözlerim işitince pek sevindiler... Allaha sığınıp muhafızın peşine
düştüler.
Muhafız onları, sarayın arka bahçesine kadar çekilen Fravn'ın yanma götürmedi.. Uzaktan gösterip çekildi. Hazreti Harun (A.S.) uyardı Hazreti Musa (A.S.)ı: «Ey peygamber kardeşim, Firavn niçin yalnızdır?.. Bunda bir hile olmasın?...»
«Sanmam.. Allahımiz öyle takdir buyurmuştur.. Firavn kurnazdır.. Hem bizi merak etti, hem konuşacaklarımızın maiyeti tarafından işitilip saltanatına gölge düşmesini istemedi.. Böyle diledi,»
ÎM peygamber kardeş, artık konuşmadılar. Firavn Mus'ab oğlu Veüd'e yürüdüler. "Secde etmeyip karşısında durdular. Ellerindeki asalarını bile bırakmamışlardı.

ifl e

ö 3
73

:0
(fi
O)
Ö *tu*
S*
ei ? S
w T3 -t->
3 .i
■° S
> S-
x1» 3
'5 >bc
3
: W)
C
rt C i- etf
e?
cö
Ol
3
C 3 *JA*
O
t3
4>
S
S 3 ~ .3
TJ

5 S r[1] — 3
,-J i-> « ^ 3 ıı « ,S
,3 .,« ,£ ,û <Jj flj "=5)K£)
o[rt]oa«.3 3ca_
>» - -5 3 «
3
3 on
3
S[1]!
>bû S ^ - o <"
'M 21
3
■a
VJ

a
3 <p
a 0
•S >
O. cd
O S-

11
« -S
-= o,
i 1
.. « 5 i£
ili
O)
u
2
S
2* «
ca 01 ***g**
S S

İZ

s-

l s,

3 <u

<p ~

Bunun üzerine (Musâ) asasını bıraktı, bir de
ne görsünler: O, apaçık bir ejderhadır.
Elini çıkardı. Ne görsünler: O da temaşa eden-
lere (ışıklar saçan) bembeyaz (bir el).
(A'râf: 107-108)

3 "o

(Rivayet ederler ki asa, ejderha olduğu zaman, ağ
zını öyle açmışta ki, çenesi kapansa yalnız firavn'ı değil
sarayı yutacaktı.)
Firavn Mus'ab oğlu Velid pek korktu.
Hemen Hazreti Musâ (A.S.) a, mucizeleri durdur
masını yalvardı.. Musâ bunu yaptı.

in

, fakat açığa vurmadı.

Beni görmeyi istemişsiniz.. Elbet
iliyorum ama, bir de sizi dinleyeyim..

(A.S.) cevap verdi:
an beri diledik.. Haber üzerine haber
i aklın başına geldi?.. Hayır, sen bir
Bir dalkavuğun cesur çıktı, anlattı.
Hikâyenin doğrusu budur.. Belki var
nrıların oyunu kabul ettin, korktun.
istemen bunun baş delilidir.»
b oğlu Velid, hem şaştı hem kızardı..
z nefesleri bunları gizlediler.
sedi ve hatırlattı:
mediniz.»»
meden sabırsızlığını açığa vurdu:
öyleyeceksenız söyleyin..»
azreti Musâ (A.S.) alıyordu.
, doğmamış, doğurmamış bir Allah ta-
ilen peygamber olduğunu, hakkı konu-
leri bulunduğunu, İsrailoğullarını hicret
söyledi.

Musâ: «Ey Firavn, dedi, ben hiç şüphesiz ki
lemlerin Rabbi katından gönderilmiş bir pey-
amberim.»
Allaha karşı haktan başkasını söylememem
(üzerime) borçtur. Size Rabbinizden açık bir
alâmetle gelmişimdir. Artık İsrailoğullarını
benimle beraber gönder.»

(A'râf: 104-105)

«i
«- -a «1 .S
3: >bb _____3 <u
3 3 "^ 9> > T3 «^ >>
3
o
»o t^: .5 2 -a „ ^i <u <rj E 53
н O rft O S S S fi » T=1 3< -İ _, > -
I ^- Ol £ M
s >» fc S 3 >5 ş, g, s S w .w
S

O zaman Firavn söz verdi:
«Şimdi gidin.. Sizi tekrar isteteceğim.»
Hazreti Musa (A.S.) ile Harun (A.S.) ayrıldılar.
Firavn Mus'ab oğlu Velid saraya koştu.
Odasına kapanıp temizlendi.
Henüz korkusu geçmemişti.
«Bunlar, beni kıskanan göklerdeki diğer ilâhların işleridir..» deyip duruyordu...
Neden sonra hatırladı :
«Belki sihirdirler...»
O zaman rahatladı.
Nerdeyse kâhinleri çağıracakken, vazgeçti.
Çünkü bir inanç vardı:
Sihirbazlar, gündüz yaptıkları sihri gece gösteremezlerdi.
Sabretti Firavn.
Eğer gelenler sihirbazlarsa yine onu gündüz rahatsız edeceklerdi.. Değillerse, gece de saraya sokulup konuşmayı dileyeceklerdi.
Adamlarına emir verdi :
«İki kişi geceleyin gelecekler.. Onları bana getirin.»
Firavn'ın bu emri verdiği sırada, Hazreti Musa (A.-S.> ile Hazreti Hânın (A.S.) henüz evleri yolundaydılar.
Onlar da Firavn'ın düşüncesine yakın konuştular.
İlk söz açan Harun (A.S.) oldu :
«Ey kardeşim, Firavn tekrar çağıracağını vaad etti ama, acaba sözünde duracak mıdır?...»
«Evet... Durması lâzımdır. Çünkü içine kurt düştü.»
«înşaallah!..»
«İki ihtimal var.. Eğer mucizeleri sihir sandıysa bize gece de yaptıracaktır.. Doğruluk derecesini anlamak için.. Eğer yapamazsak sihir sanacaktır...»
«Yaparsak ki kesindir?...»

«Yine iman etmeyecektir ama, bizi koruyan ve kendisine gazap eden bir gök tanrısının varlığına hükmedecektir.»
«Fikrin nedir?...»
«Gece tekrar saraya gideceğiz...»
«Bırakmazlar...»
«Allahımız diler...»
öyle yaptüar...
O gece Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hânın (A.S.) yine saray kapısmdaydı.
Bekleyen muhafıza haber verdiler:
«Biz Firavn'ı görmek istiyoruz...»
Muhafız korktu.
işte, insan tanrı diye inandığı Firavn'ın dediği çıkmış, onu iki kişi aramıştı.
O korku içinde, nefes nefese içeriye koştu ve Fi-ravn'a haber verdi.
Firavn gelenleri istetti.
Erkenden tahtına kuruldu...
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hânın (A.S.) odaya girdikleri zaman onu tahtında buldular.
Yine yalnızdı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) anlayacaklarım anladılar...
Nitekim, gecikmeden, hemen hemen gündüzki ko-nuşmalann tıpkısı tekrarlandı...
Sonunda Firavn'ın ağzından Musa (A.S.) dan aynı alâmetleri göstermesi emri çıktı.
Hazreti Musa (A.S.) isteneni yaptı.
Asa ejderha oldu tekrar ve tahtın etrafından dolandı durdu.. Zaman zaman Firavn'a sıçrayacak, yutacak hareketlerde bulundu.
Hele Hazreti Musa (A.S.) elini koynundan «çıkann-

ca, oda, yeryüzü yaratıldı yaratılalı öylesine bir gündüzle aydınlandı ki gözler kamaştı.
Firavn büsbütün korktu.
Dili dolaşa dolaşa, kekeleyerek, mucizelerin durdurulması için yalvardı.
Her şey aslına dönünce, zalim Firavn, zaman kazanmaya çalıştı.. Vaadini kuvvetlendirdi:
«Şehirden ayrılmayın.. Sizi tekrar isteteceğim.»
*** ****
Firavn Mus'ab oğlu Velid o gece hiç uyuyamadı.
Kararı kesindi...
Hazreti Musa (A.S.) m gösterdiği şeyler sihir değildiler.. Belki bir, yahut daha çok gök tanrısının sözbir-liklerinden doğan gazaplarıydılar..
Korkusu tazelendi.
Israiloğullarını bıraksa tahtından olacaktı. Halkın
gözünden düşecekti.
tsteğe karşı gelse, gök tanrıları başka gazaplara
kalkışacaklardı.
Ertesi ve daha ertesi günler, Firavn'ın korkusu arttı.. Sıtmaya yakalanmışcasına titredi., terledi...
Tam yirmi gün abdeste çıkamadı.
Peşinden yedi gün de ishal oldu...
Nerdeyse ölecekti bu dertlerden.
Fakat kurtuldu.
Saraydaki yakınları, bir şeylerin geçtiğinden haberliydiler.. Firavn'ın ağzını yokluyor, sun öğrenemiyor-
lardı.
Bilhassa Firavn kadar zalim olan Vezir ve başkumandan Hâmân durumla ilgileniyordu.
Adamlarım görevlendirdi.
— 60 —
Haftalarca, casuslar girmedik incelemedik yer bırak madılar.
Vezir Hâmân sıkıştırdıkça: «Az kaldı» diyorlardı.
Nihayet birisi beklenen haberi getirdi:
«Ey sahibim Hâmân!.. Sanırım insan tanrımız Firavn'ın şimdi ilgilendiği mevzu iki insandır.»
«Kim bunlar?...»
«Birisini tanıyoruz.. Imran oğlu Harun'dur.. Fakat diğerini tanıyamadık...»
«Ne yapıyorlar?...»
«Aylardan beri şehirde ve dolaylarında gezinip, tek bir Allah'tan bahsediyorlar ve Onun tarafından Israiloğullarını kurtarmak, halkı Allahlarma teslim olmak için çalışıyorlar.»
Hâmân sinirlendi:
«Bana bunlardan söz edilmedi.»
«Çünkü halk onları deh sanıyor.. Böylece eğleniyorlar.»
«öyleyse, onlarla Firavn'ın ilişiği nedir?..»
«Emir verince ilişiği ben buldum.. Bu iki adam biri gündüz, diğeri gece olmak üzere iki kere Firavnla yalnız görüşmüşler. Ondan sonra sahibimiz değişti.. Dertlendi.. Hekimlerle düşüp kalktı.»
Vezir Hâmân, haberciyi savdı.
Aklı yatmıştı bu bilgiye.
Kimseye açılmadan, durumu incelemeye karar verdi.
Kılık değiştirip şehrin sokaklarına daldı ve Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ı aramaya başladı.
Rastladıklarına soruyordu:
«iki deli varmış, gördünüz mü?...»
Aynı cevabı abyordu:
«Hep görürüz ve eğleniriz..»
«Neredeler şimdi?...»

«Bilmiyoruz, bugün rastlamadık...»
Vezir Hâmân yürüdüğü son sokaktan meydana çıkarken, evlerin birisinin penceresinden garip sesler işitti.
Sokulup kulak verdi.
Genç bir kız sesiydi bu...
Şimdiye kadar Hâmân'm duymadığı ilhamlarda geziniyordu:
Şükür, Çok şükür... İki nur geldi, Yağdılar üzerime.
Nil Denizinde Yüz yû kalsaydvm Böylesine Pâke çikmazdvm.
Deri temizliği mümkün.
Fakat göğüsteki,
Kalpteki,
Kafadaki karanlıklar!..
îşte o iki nur Bana yağarken, Karanlık tarafımı Bırakmadılar içimde.
Şükür, Çok şükür.. İki nur geldi, Yağdılar üzerime.
— 62 —
Vezir Hâmân zalimliği derecesinde akıllıydı., «iki nur.» sözüyle «Deli iki adam» sözü arasında bağlantı kurdu çabucak ve kızm kapışma koşup tekmeledi.
Şarkı söyleyen kız, pencerede göründü.
Güleç ve aydın bir yüzle ilgilendi:
«Dur bir az ey ihtiyar.. Sanırım susuzsun, açsın yahut, belki de sancılandın.. Yoksa kapıyı öylesine çalmazdın ayağınla. Geliyorum. Derdinin dermanı olacağım..»
Vezir Hâmân hemen yatıştı.
Ö da yumuşak konuştu:
«Derdim saydıkların değildir ey güzel kızım.. Kapından geçerken iç açan ilhamlarını dinledim.. Nedir bu iki nur?. Ne zaman yağdılar üzerine?..»
Kız sevindi...
Meydanı gösterdi:
«Şu meydana koş.. O iki nur şimdi oradalar. Her gün nereye yürürlerse peşlerini bırakmıyorum.. Halk onları deli sanıp eğleniyor ama, sen öyle yapma.. Dikkatle dinle.. Gecikmez pâke çıkarsın.»
Vezir Hâmân durmadı artık.
Meydana uçarcasına gitti.
Hakikaten halk birikmişti.
Ortalarında iki adam vardı..
Biri bırakıp biri konuşuyordu..
Halk gülüp, alay ettikleri halde, yılmıyorlardı.
Vezir Hâmân dikkatle baktı onlara. Önce Hazreti Harun (A.S.) ı tanıdı.. Gecikmeden Hazreti Musa (A.S.)ı da tanıdı... .
Nasıl tanımazdı ki, eski firavn Kâbus zamanında da Hâmân yine vezir ve başkumandandı.
Hazreti Musa (A.S.) m Nil'de bulunuşundan kaçışına kadar yaşadığı kırk seneyi sarayda birlikte geçirmişti.
— 63 —

Boyu, doğanburnu, azalan kekemeliği, bilhassa gözbebeklerindeki engin ışık kaynağı.
Vezir Hâraân sabretti.
Gerek Hazreti Musa (A.S.) in, gerekse Hânın (A.S.) in neler konuştuklarını dinledi.
Kurnaz kurnaz gülümsedi ve ayrıldı meydandan.
Yolda söyleniyordu:
«Seni tanıdım ey Musa!.. Ey bir zamanlar (Firavn oğlu) adını alan İsrailli.. Aradan on bir seneye yakın zaman geçti, pek değişmişsin.. Halkı aldattın. Esasen yeni Firavn Mus'ab seni hiç bilmez. Güneyde bir valiydi sen saraydayken.»
Hükmünü de vermişti:
«Maksadını biliyorum ey Musa.. Kardeşin Harun'u kandırdın.. Birlikte işe giriştiniz.. Israiloğlu kölelerimizi sözde alıp gidecek ve bizi birbirimize düşüreceksiniz., ihtimal Etilerin, yahut Asurların adamları oldunuz.. Böylelikle biz zayıf düşünce Mısır istilâ edilecek.. Fakat buna fırsat vermeyeceğim...»
Vezir Hâmân, sarayına varınca, tekrar kılık değiştirip Firavn'a çıktı.
Firav'la senli benli konuşur akü hocalığı yapardı.
Firavn'm şimdiye kadar değişmesinin sebeplerini nasıl araştırdığını ve Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) a rastlayışını, Musa'nın eski günlerini anlattı uzun uzun.
Firavn Mus'ab oğlu Velid, hayretle dinliyordu.
Sonunda öğrenmek istedi:
«Demek Firavn Kâbus'un alıp oğlu yaptığı ve cinayet işleyerek kaçan Musa, şimdi Harun'la gezendir?..»
«Evet...»
«Ne cesaret!...»
«Emir ver, hemen Nîl'e attırayım...»
— 64 —
"Firavn tekrar titredi.. «Olmaz.» diye haykırdı. «Neden?...»
«Çünkü bu iki adam, senin düşündüğün gibi, Etilerin yahut Asurlarm casusları değiller.. îsrailoğuJlarını öyle bir maksatla istemiyorlar...»
«O halde?...»
«Ben günlerden beri düşündüm.. Bunlar bana iki alâmet gösterdiler.. Hem de gece ve gündüz.. Sihir olsa bozulurdu.»
«Bazı sihirler vardır, gece ile gündüzün hükmü altında değil, zamanın hükmü altındadırlar..»
«Doğru.. Bunu hatırlamamıştım. Fakat sihirleri pek kuvvetli.. Ben önce gök tanrılarının birleşip bana gazap ettiklerini, yahut yalnız birisinin benimle uğraştığın; sandım.. Bekledim. Şimdi o kanaatteyim ki gök tanrılarının araşma bir yenisi daha katüdı.. Bilhassa biz insan ve canlüar taunlarına hükmünü yürütmek, emri altına almak istiyor.. Göklerin pek alçağında, ancak bulut yükseldiğinde bulunduğundan, gök. tannları karışmadılar yaptıklarına.»
Vezir Hâmân çarpıldı, birden cevap veremedi.
Kapı önünde bekleşen yardımcılarına kadar gitti.
Onlarla birlikte döndü.
Firavn, Hâmân'ın bunu ne maksatla yaptığını anlamıştı.
Büsbütün cesaretlenip, onlara da Musa'nın Allahın-dan bahsetti.
Sözünü şöyle bağladı:
«Musa'nın Allahını ülkemiz üzerinden uzaklaştanr-sak, artık **gerek** ö$_4$ gerek biraderi Hânın yakamızı bırakırlar.»
Vezir Hâmân **»ordu:**
«Nasıl uzaklaştıracaksfiu ona?..»

«Yakalayacağım
«YaKaittjov-,
İlâve etti:
«Yeryüzündeki insanları tanrısı ancak benim...» Sonra, Vezir Hâmân'a bir ateş yakıp tuğla yapmasını ve bina örmesini emretti. Niyeti onun üzerine çıkıp (haşa) Allah'ı yakalamaktı. Hazreti Harun ile Musa (A.S.) in o Allah tarafından büyülendiklerini, Allah giderse artık öyle iki alâmeti göstermeyeceğini söyledi.
Dinleyenler ona uydular, karar ve fikrini benimsediler.
Bunun üzerine (Musa) onlara açık açık âyetlerimizi getirince dediler ki: «Bu, uydurulmuş bir büyüden başka bir şey değildir. Biz evvelki atalarımızdan bunu işitmedik.»
(Kasas: 36)
Firavn dedi: «Ey ileri gelenler, ben sizin beliden başka bir tanrınız olduğunu bilmiyorum.. Ey Hâman, haydi benim için çamurun üzerinde ateş yak da bana büyük bir kule yap! Belki ben Musa'nın Tanrısına tırmanın çıkarım. Maamafih ben onu mutlaka yalancılardan
sanıyorum ya»!
(Kasas: 38)
Halbuki bu sırada Şehrin bir meydanında Hazreti Musa
halka şöyle vaaz ediyordu:
Musa: «Rabbim, dedi, eanib (i ilahisi) nden kimin hidayet getirdiğini, vurdun akıbeti kimin olacağını daha iyi bilendir. Hakikat şudur
ki zalimler asla felah bulmazlar.»
(Kasas: 37)
_66 —
Vezir Hâmân, başına yeni bir gaile açtığı için kendi
kemline kızmıştı.
Ateş yakıp tuğla hazırlamak, sonra öyle bir kule in-
qu etmek az yorucu şey miydi!... Bir direniş yaptı:
«Ey Sahibim!.. Musa ve kardeşi Harun'un durum-I..MIH epeyce tartıştık.. Kabul ediyorum, Asurlu veya Killerin casusları değiller. Fakat bize, yakm göklere, yeni bir tanrı gelmemiştir.. Bunu benden iyi bilirsin.. Ma-betlere baş vurayım göktanrılarma danışsınlar.» «Onlar bilmezler.. Yere yakm bir iştir bu.» «Bana kalırsa, Musa sarayda kırk sene yaşadı. Hükmet menin tadmı aldı.. Halkı baştan çıkarıyor, îsrailoğul-larını topluyor, seni tahtından edip yerleşecek.. Esasen eski Firavn Kabus'un gördüğü rüya bu yoldaydı.»
Firavn Mus'ab oğlu Velid ortadan konuştu. Çünkü vezirini kendisine karşı etmek istemiyordu:
«Hele düşündüğüm ihtimali inceleyelim.. O zaman
karar veririz.»
Vezir Hâmân yardımcılarına baktı.
Birisi Hâmân'ı tuttu:
«Ey insan tanrımız.» dedi. «Ne başkumandan Hamını, ne biz, ne halk, Musa'nın alâmetlerini görmedik.»
«Ben gece ve gündüz gördüm.. Asasını ejderha yapıyor ve elini koynundan çıkarınca güneşte olmayan aydınlıklar peydahlanıyor.»
«Sihirdir.. Musa onbir yıl önce kaçınca, onun Med-ven'e gittiği kulağıma çalınmıştı. Orada Şuayb adlı birisi vardır. Bu sihirleri ondan öğrenmiştir.. Bizi korkutacak ve saltanatı ele geçirecek.»
Firavn Mus'ab oğlu Velid kızdı.
Avaz avaz bağırdı :
«Haydi gidin, dediğimi yapın..»
_67 —

Huzurdakiler ayrıldılar ve derhal kollarım sıvadılar. Üç ay geçmeden şehrin yakınındaki en yüksek tepe üzerinde bir kule yükselmişti.. Sanki Nemrud'un kulesinin benzeriydi.
Firavn Mus'ab oğlu Veüd, kuleye tırmandı.. Yoruldukça basamaklara oturup dinleniyordu. Nihayet üzerine çıktı yalnız başına. . Gökyüzüne baktı... Bağırdı, çağırdı, küfretti.. Rakibi tanrının kızıp gelmesi için.. 1
Bir şey elde edemedi.
Ancak pek yakından bir bulut geçti.
Firavun: «O tanrı bunun arkasına gizlendi...» diye
okunu bulutun içine attı.
Ok dik gittiği için az sonra kulenin üzerindeki boşluğa geri düştü.
Firavn alıp baktı.
Okun ucu kanlıydı...
Sevindi:
«Tanrıyı vurdum.. Vurdum..» diyerek kuleden indi.
Kanlı oku bekleşenlere gösterdi: «Artık Musa alâmetlerini yenileyemez.. Hele bu zaferimin bayramını kutlayayım.. Musa'yı çağırtacağım ve hesaba çekeceğim. Sonra aklınıza getiremeyeceğiniz işkencelerle öldürteceğini.»
Halbuki o sırada, şehrin başka bir yerine havadan bir güvercin, düşmüştü. Hiç şüphesiz bu güvercin bulutun gerisinden uçarken Firavn'm okuna hedef olan güvercindi..
Bir çocuk onu kaptı ve tenhaya çekilip/yaktığı ateşte pişirdi.. Yedi.
Havadan düşen ne olursa olsun muhafızlara teslim

edilme emri vardı.. Bunu bilen çocuk, korkusundan yaptığını kimseye açmadı.
Elbette bütün bunlarda takdiri ilâhi vardı.
Firavn ve yakınları uğraştınlacaklardı.
Nitekim Firavn Mus'ab oğlu Velid, zaferinin bayramına daha o gece başladı. Buna katüan kumandanlar da
işi uzattılar.
Az şey miydi?.. Firavn bir tanrı vurmuştu.. Basit bir savaş için haftalarca şenlikler yapılırdı. Elbette böylesine eşi görülmemiş bir zafer için aylar azdı. Tam dokuz ay bu çılgınlık sürdü. Firavn, kumandanlar ve asiller, sadece Hazreti Muşa (A.Ş.) ile Harun (A.S.) ı değil, işlerini unuttular. tçiyor içiyor sızıyorlardı.
Yalnız arada Haman aklını başına toplamak için çırpmıyor, artık eğlenceye nihayet verip yeryüzü insanlarının altıda birinin toplandığı Mısır idaresini iç ve dışta birleştirmek istiyordu. Lâkin o da sefahatten kendisini kurtaramıyordu.
Bütün bunlara rağmen Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) bilhassa Israiloğullarına vaazlarda bulunuyorlar, az da olsa imana kazandıkları oluyordu.
Böylece Hazreti Musa (A.S.) elliiki ve Hazreti Harun (A.S.) ellibeş yaşlarına geldiler..
Peygamberliklerinin ikinci yılı doldu.

m

SABAHTAN KAÇIŞANLAK

Nihayet Menfis şehrindeki bu sürekli şenlikleri'durduran olaylar başladı.
Firavn ile yakınlarının çılgınca sefahatlerinden faydalanan bazı sınır kabileleri isyan ettiler. Habeşistan ve batı komşu devletleri, Mısır'a saldırmaya kalkıştılar.
Her gün o bölge valilerinden kötü haberler geliyordu. ^
. .
Önce Vezir Hâmân toparlandı.. Sonra diğerleri.
Firavn da kendine gelince, şenliklere son verildi ve saldırılar ile iç isyanlar bastırıldı.
Mısır'da hayat normale döndü.
Bir gün Vezir Hâmân yine sokaklar arasında gizlice dolaşırken, aynı kızın penceresinden bu sefer başka ilhamlarına şahit oldu.
Dinlemeden geçemedi:
Yarasalar,
Hırsızlar, haydutlar
Değil yalnız geceyi dileyenler.
Sapıklar da
Ona tutkundur..
Uğrunda neler vermezler!..

— 70 —

Tükenmesin diye Gözlerini kapatırcasma Göğüslerini sıkarlar.
Ne zalim, ne nankördür
Onlar ki inançtan,
Tertemiz sabahlardan kaçarlar!.
Vezir Hâmân bu ilhamlarda açıklanan maksadı anlamıştı.
Orada oyalanmadı...
Demek Hazreti Musa ve Hazreti Harun faaliyetlerine devam ediyorlardı...
Nasü olmuştu da unutmuştu onları?..
Ah şu aylarca süren şenlikler!...
İç isyan ve savaşlardan önemliydi vezir Hâman'a göre iki peygamberin faaliyetleri.
Vezir Hâmân merak da ediyordu.. Acaba cidden çalışıyor, halkı kazanıyorlar mıydı Hazreti Musa ile Hazreti Harun?..
Yahut hakikaten Firavn, kanlı okla bu yeni tanrıyı öldürmüş müydü?.. Bir zamanlar Firavn'a anlatmak istediği gibi, inanmıyordu.
Hemen, adamlarını çağırıp durumu öğrenmek istedi.
Aldığı cevap birbirlerinin benzerleriydi:
«Musa ve Harun halkın arasındadır.. Uykularını bile feda ederek. Allahlarma dost kazanmaktalar..
Israiloğul-larından ve kıptilerden gizlice iman edenler var.-
Vezir Hâmân saraya koştu.
Firavn'dan Hazreti Musa ile Hazreti Harun için iölüm fermanı alacağını kesin görüyordu.
Firavn'ı bahçede serinlerken buldu
■Cesur konuştu:

— 71 —

«Ey sahibim!.. Boşuna şenlikler düzenlemişiz.. Çünkü attığın ok kanlı döndü ama, Musâ'nm Tanrısını değil, ihtimal bir kuşu vurdu...» Firavn'm keyfi kaçtı: «Bunu nereden çıkardın ey Hâmân? » «Çünkü biz aylarca eğlence içinde boğulurken Musa ile Hânın çalışmalarına devam etmişler., tç isyanlar ile saldırılar da diğer gök tanrılarının bu gafletimizden doğan gazapları olacak.»
Firavn Mus'ab oğlu Vfelii'ia keyfi tekrar yerine
geldi.
Vezirim şöyle süzüp dudak büktü: «Ben seni akıllı, zeki, bir insan sanırdım. Tanrın olarak *Jpu* hasletleri vermiştim.. Kaybetmişsin demek.> «Buna nereden hükmettin ey sahibim?..» «Düşünmedin mi ki Musa ile Hânın tanrılarının öldürüldüğünden habersizdirler.. Bu yüzden vazifelerine devam ediyorlar.»
«Eğer gerçekten bir tanrılan varsa, temas ederlerdi.. Yine eski fikrimde direneceğim.. Bu iki kardeş pek kurnaz.. Mısır saltanatını ele geçirmek istiyorlar.» «Tecrübesi kolay...»
«Niçin bunlann öldürülmesini emretmekte gecikiyorsun?.. Her geçen gün zarardır...»
Vezir Hâmân. bundan sonra iki peygamberin bazı halkı kandırdıklarını, aldığı raporlan saydı.
Firavn sordu:
«•Yine o iki mucizeyi gösteriyorlar mı?...» «Halka bunlan hiç göstermediler.. Biz de henüz gör medik. Ancak sen gördüğünü söyledin.»
«Tamam.. Onları çağır.. Yakmlanm da bulunsun... Göreceksin tanrılan öldüğü için sihir yapamayacaklar.» Vezir Hâmân karar istedi: _72 —

JB

«Eğer asa ejderha, el ışık olmazsa öldürtecek misin?...»
«Bir dakika durmam...»
«Olursa?...»
«Çaresine bakar sihri bozarız.. Fakat göreceksin
ben kazanacağım...»
**
Bir saat sonra Musa (A.S.) ile Hânın (A.S.} saraya giderlerken neşeliydiler.. Çünkü nihayet çağrılmışlardı.
Hele saray bahçesine girince orada Firavndan başka yüze yakın ileri gelen kumandan, memur görünce büsbütün ferahladılar.
Bu ferahlık kendilerine lütfedilen vazifeyi yapma
fırsatının doğuşundan geliyordu.
Sonra bunların (o peygamberlerin) ardından
da Musa'yı ve Harun'u âyetlerimizle Firavn'a
ve onun ileri gelenlerine gönderdik. Fakat
(imam) kibirlerine yediremedüer. Onlar böyle
günahkâr bir kavm idiler,
(Yûnus: 75)
Andolsun ki biz Musa'yı d* Firavn'a ve onun ileri gelenlerine mucizelerimizle ve apaçık bir hüccetle gönderdik de yine, onlar Firavn'm emrine tabi oldular. Halbuki Firavn'm emri hiç
de. selâhiyeüi ve dürüst değildi.
(Hûd: 96-97)
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) Firavn'm karşısında ayakta durdular..
Çevresindekiler, onların secde etmediklerini görün-

ce aiş gıcırdattılar.. Belki Firavn öldürülmeleri için emir verir diye, ellerini silahlarına götürdüler.
Halbuki Firavn kızmamıştı.. Öyle görünüyordu.
İhtimal içi bir yanardağ gibi kaynıyordu ama. belli etmedi.
Küçümseyen bakışlarla süzdü peygamberleri.
Nihayet konuştu.
Önce Hazreti Musa (A.S.) ı kendilerinin bulup büyüttüklerini hatırlattı, sonra işlediği cinayete geçti..
Sözde nankörlüğünü ve katilliğini ilân etti.
Fakat derhal Hazreti Musa (A.S.) dan gereken cevabı aldı.
Aralarındaki, kalabalık içinde geçen bu ilk konuşma şöyle oldu:
(Firavn) dedi ki: «Biz seni yeni doğmuş (bir çocuk) ken içimimde büyütmedik mi? Sen ömründen bir hayli seneler bizim aramızda kalmadın mı?»
«O yaptığın fiili de sen isledin. Sen nankörlerdensin.»
(Musa) dedi: «Ben bunu o vakit bilmezlerden olarak yaptım.»
«Sizden korkunca da hemen içinizden (bırakıp) kaçtım. Nihayet Rabbim bana bir büküm verdi ve beni peygamberlerden yaptı.» Bana karşı imtinan ettiğin (başıma kakdığuı) o nimet, îsrailoğullarım kendine kul (köle) edindiğin içindi.»
(Şuarâ*: 18-22)
Firavn zor durumda kalınca, kurnaz davrandı. Mevzuu yeri gelmişken değiştirdi..

Hazreti Musa (A.S.) m bahsettiği (ÂLEMLERİN RABBİ) sözü üzerinde durdu.
Karşılıklı yapılan tartışmalar, bazan yakınlarının karışması ile uzun sürdü..
Firavnm zulmüne ortaklık edenler, şimdiye kadar kesin bir itaate alışıktılar. Ne derse, doğru yanlış, kabul ederlerdi. Şimdiyse karşılarında iki adam vardı.. Kısa konuşuyorlar lâkin özü söylüyorlardı..
Hazreti Musa (A.S.) firavn'ı cevaplarken. Hazreti Harun da, ona sokulup bir şeyler öğrenmek isteyenlere o heybetli hitabe-tiyle anlatıyordu.. Böylece Musa (A.S.) in yardımcısı oluyordu.
Daha ilk cümlelerde, sapıklar nasıl bir kayaya başlarını çarptıklarını anlamışlardı.
Hayret ediyorlardı..
Onların emrinde yeryüzünün altıdabiri insanları vardı bir büyük ülkede. Firavnları insan tanrıydı..
Yeryüzündeki canlı tanrılar ile gökyüzündeki diğer tanrılar dostlarıydı.. Mısır ülkesinde bir araya getirilmeleri mümkün olsa, onbinlerin üzerinde kâhin toplanırdı., bunlar da onlara çalışıyorlardı.
Fakat işte hiçbir şeyleri olmayan, kuru canları bile dudak aralarından çıkacak bir çift söze bakan bu iki insajı peşlerinde sanki bütün dünya ve kainat toplan-mışcasma kuvvetli basıyorlar, öyle bakıyorlar ve konuşuyorlardı.
Hiçbir şeyden pervaları yoktu.
Meselâ Firavn Mus'ab oğlu Velid, Musa (A.S.) in yüzüne cinayetini ve küçükken sarayda büyütülmesini öğünerek haykırınca, Hazreti Musa (A.S.) ne kadar inandırıcı savunmuştu kendisini!..
O kısa cümlelerde .çok hakikatler vardı.
Demek istemişti ki:

«Ey Firavn, beni küçükken Nil'de bulup büyüttüğünüzü söylüyor, mutlak itaat etmediğim için nankör diyorsun.. Acaba senden önceki Firavn, tsrailoğullarmın doğacak oğullarını öldürme emri vermeseydi, ben Nil Nehrine mi bırakılırdım?.. Annem babam gözyaşı mı dökerlerdi?.. Nimet bu mudur?.. O muhterem şehit Asiye beni korudu.. Mümkün olsa da Nil dile gelse timsahların yuttuğu binlerce yavrunun hallerini hikâye etse!.. Adam öldürdümse ve kaçtımsa, yine sizin adaletinize güvenmediğimdendir.. Zulmünüzü bildiğimdendir. Yoksa niçin baba ocağını bırakıp yad ellere gidecektim?.. Eğer âdil olsaydınız huzurunuza çıkardım.. Kavgacıları ayırdığımı, birisini hafifçe ittiğimi söylerdim.. O ittiğimin eceli gelmiş ki öylesine gevşek bir yumrukla can verdi. Buna kurtulan îsrailoğlu da şehadet ederdi.. Kaçmazdı. Ne olduysa temeli zulmünüzdür.. Hâlâ bana nankör mü diyeceksin?.. Nimetlendirdiğini mi savunacaksın?..»

Firavn ve azgınları, bütün bunları akıllarından geçirmişlerdi.. Şüphedeydiler, yoksa bu iki insanı daha fazla söyletmezlerdi.. «Acaba onların güvendikleri Alemlerin Rabbi gerçekten var mı?..» diyorlardı «Güvenleri bundan geliyor. Belki de atılan ok o Tanrıyı vurmadı?..»

Firavn bunun için, mevzuu değiştirmişti.

(Alemlerin Rabbi). sözüne takılmıştı ürpererek.

Ve konuşmaya başlamıştı:

(Firav'n dedi: O halde Musa sizin Rabbiniz kim?..»

O da: «Bizim Rabbitniz her şeye hilkatini veren, sonra da doğru yolunu gösterendir.» dedi.

(Firavn) dedi: «öyleyse evvelki (geçmiş) asırlar (halkın) in hali nedir?.» (Musa): «Onların ilmi, dedi, Rabbimin nezdin-

— 76 —

deki bir kitaptadır. Benim Rabbim hata da etmez, unutmaz da».

«O (Rab) ki yer (yüzünü) size bir döşek yaptı, orada sizin için yollar açdı, gökden su (yağmur) indirdi.» işte biz onunla türlü nebattan çiftler edtardık.

Hem siz yiyin, hem de davarlarınıza yedirin. Şüphe yok ki bunda salim akıl sahipleri için ibretler vardır.

Sizi (aslınızı) ondan (topraktan) yarattık. Sizi (ölümünüzden sonra) yine ona döndüreceğiz. (Ba's zamanında da) sizi bir kere daha ondan çıkaracağız.

Andolsun ki biz ona âyetlerimizin hepsini gösterdik de (buna rağmen) o, yine tekzip etti, dayattı.

(Tâhâ: 49-56)

Firavn Mus'ab oğlu Velid'in kafası karışmıştı.

Diğerlerinin de öyle.

Firavn, sanki Hazreti Musa (A.S.) cevaplamamış gibi, suaüni tekrar sordu.

Belki bununla, düşünmek için zaman kazanmak istiyordu.

Fir'avn dedi ki: «Âlemlerin R?l>bi (dediğin) nedir?»

(Musa): «Göklerin, yerin ve bunların arasında bulunan şeylerin Rabbidir. Eğer hakikati yaki-nen bilmiye «Mİ kimseterseniz (O'nun birliğine intanedin.)» dedi.

(ŞuariV: 23-24)

Hazreti Musa (A.S.) m bu kesin imana daveti kar-

— 77 —

şısmda, Fir'avn bocaladı büsbütün. Açıkça kendisinin, yer ve gökte bulunan diğer tanrıların varlıklarındaki kudret inkar ediliyor, hepsi bir Rabbe bağlanıyordu.
Fir'avn maiyetini süzdü.
Hepsi taş kesilmişlerdi..
Buna rağmen onları uyardı, yardım dileyiş vardı bu uyarmada. Hani birisi sıkışır da, yardım isterdi öyle.
(Fir'avn) etrafında bulunan kimselere dedi ki:
«İşitmiyor musunuz?..»
(Şuarâ': 25)
Fakat Fir'avn cevap alamadı. Hazreti Musa (A.S.) konuştu tekrar:
(Musa sözüne devamla:) «(O) sizin de, evvelki atalarınızın da Rabbidir.» dedi.
(Şuarâ': 26)
Firavn, yine çevresindekilere seslendi.
Fakat garip bir kuvvet kazanmıştı.. Sanki çevresindekiler susmakla bu peygamberlere inanmışlar gibi, onlarla alay etti ve Musa ile Harun'u delilikle kınadı:
(Fir'avn) «Her halde size gönderilen (bu) peygamberiniz, dedi, mutlak delidir.»
(Şuarâ': 27)
Musa (A.S.) oralı olmadı , devam etti ve Fir'avnın dili çözüldüğü için karşılıklı konuştular. Belki Firavn'a kudret gelmesi dilinin çözülmesi, maiyetinin susuşu karşısında, saltanatının ve insan tanrılığının elden gitmesi korkusuydu.
— 78 —
(Musa yine devamla) dedi ki: «O meşrikle mağribin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir. Eğer aklınızı kullanırsanız (idrak ederseniz).»
(Fir'avn): «Andolsun, dedi, eğer benden başka bir tanrı edinirsen seni muhakkak ve muhakkak zindana girenlerden ederim.» (Musa) dedi ki: «Sana apaçık bir şey getir-dimse de mi (zindana atacaksın?))» (Fir'avn): «Doğru söyleyenlerdensen haydi getir onu» dedi.
(Şuarâ': 28-31)
Firavn'ın cesaretle konuşmasına sebep, Musa (A.S.) m (haşa) Rabbini hâlâ vurduğu kanaatinde olmasıydı.. Yahut ona, bu vehme, sapıklığa bel bağlamasıydı. Sanıyordu ki Musa mucizelerini artık gösteremeyecek.. Esasen başka yapacak bir şeyi de yoktu.
Hazreti Musa (A.S.) Allahma sığınıp asasını bıraktı. Asa gecikmeden ejderha (erkek yılan) oldu yine.
Pek büyüktü..
(Derler ki, rivayet ederler ki, yılan öylesine iriydi ve kızmıştı ki, Firavn'ın bahçede oturduğu tahtı dolanırken yer sarsılıyordu.. Kuyruğunu dikmişti.. Fir'avn kaçmış, maiyeti uzaklaşmışlardı.. Saray kanısını hizalamış-lardı. Fakat yılan büyümekte devam edip ağzını açtı, sarayı yutacaktı sapıklarla birlikte. Bunu sezen Firavn Hazreti Musa'ya yalvardı. Musa yılanı tekrar asa yaptı.) Belki bütün bu rivayetler doğruydu. Belki, zalimler korkak olduklarından yılan onlara öylesine büyük görünmüştü.. Vehme düşmüşlerdi. İhtimal Hazreti Allah öyle dilemişti.
Hazreti Musa (A.S.) ikinci mucizesini de gösterdi gecikmeden.. Koynundan elini çıkardı.. Eli nur kesildi.
— 79 —

Bunun üzerine (Musa) asasını bırakıverdi. Bir de (ne görsünler) o, apaçık bir ejderha!.. Elini de çekip çıkardı. Bir de (ne görsünler) bu, temasa edenler için bembeyaz (ve nur saçan bir el) dir.
(Şüarâ': 32-33)
Firavn, artık veziri Hâmân'a hak vermişti.
Demek Musa (A.S.) m tanrısını öldürmemişti.
Musa ve kardeşi Harun sihirbazdılar..
Halkı kandırıp saltanatı ele geçirmeyi diliyordular.
Bu yeni ümidini dile getirdi..
Önce bağırdı:
Dedi: «Ey Musa, sen sihrinle bizi yerimizden çıkarman için mi geldin bize?..»
<Tâhâ:57)
Sonra azgınlarına döndü, onlarla konuştu:
(Fir'avn), çevresindeki ileri gelenlere: «Hiç şüphesiz, dedi. Bu mutlak çok bilen bir büyücüdür.»
«Ki sizi büyüsüyie yerinizden (yurdunuzdan sürüp) çıkarmak diliyor. Şimdi (buna) ne bu-yurursunuz?..»
(Şuarâ*: 34-35)
Dinleyenler birden cevap veremediler.
Fir'avn tekrarladı.. O zaman bazıları Fir'avn'ı doğ-ruladılar.. Fir'avn karşılığında ne yapılacağını yine sordu o zaman.

— 80 —

Firavn'ın kavminden ileri gelenler dedi ki: «Bu sizi yurdunuzdan çıkarmak isteyen bilgin bir büyücüdür muhakkak». (Fir'avn sordu:) «O halde ne buyurursunuz?..»
(A'râf: 109-110)
Hazreti Allah da öyle buyurur:
Tarafımızdan kendilerine hak (mucize) geldiği vakit: «Herhalde bu, apaçık bir sihirdir» dediler.
(Yunus: 76)
Hazreti Musa (A.S.) bu menfur sözleri ret etti:
Musa: «Siz, hak için, o size gelince (böyle) mi söylersiniz?. Bu bir sihir midir?. Halbuki sihirbazlar umduklarına eremezler» dedi.
(Yunus: 77)
Dinleyenler sapıklıklarında ve vehimlerinde kaldılar:
Dediler: «Sen atalarımızı üzerinde bulduğumuz (yoldan) bizi döndü resin de bu yerde devlet ikinizin (elinde) olsun diye mi bize geldiniz? Biz ikinize de manialar değiliz.»
(Yunus: 78)
Artık Fir'avn'a teklif üzerine teklif yağıyordu. Bütün bunların esası, gösterilen mucizelerin sihir sayılmasından, bozulmasıydı.
Buna ancak sihirbazlar başvururlardı. , O halde güvenilir sihirbazlar toplanmalı, hem bu

sihirleri bozmalı, hem de daha büyüklerini göstermeliydiler.
Fakat ne olur ne olmaz diye, Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) m o güne kadar hapsedilmelerini de diliyorlardı.
Dediler ki: «Onunla kardeşini alıkoy, şehirlere toplayıcılar yolla da bilgiç sihirbaz (1ar) m hepsini getirsinler sana.»
(A'râf: 111-112)
«Bunu ve kardeşini, dediler, geciktir (eğle), şehirlere toplayıcılar yolla da».
«Çok bilen her büyücüyü sana getirsin (1er).»
(Şuarâ': 36-37)
Firavn da aynı fikirdeydi.
Zulüm arkadaşlarının dediğini Musa (A.S.) a tebliğ etti.
Gelecek sihirbazlarla karşılaşması için gün tayinini Hazreti Musa (A.S.) a bıraktı.
«Şimdi biz de sana onun (senin sihrin) gibi bir sihir yapacağız. Şimdi sen kendinle bizim aramızda bir buluşma yeri ve vakti tayin et ki ne senin, ne bizim cayacağımız düz (geniş) bir yer olsun» dedi.
(Tâhâ: 58)
Hazreti Musa (A.S.) pek düşünmedi. En uygun vakit (Zinet günü) denilen bayram günüydü. Yakında başlayacaktı.
Mısır'ın her tarafından halk gelecekti.

Bu bayram gününde Hazreti Musa (A.S.) daha kalabalık bir halk topluluğuna mucizelerini gösterir, imana çağırırdı. Elbette karşısına çıkacak sihirbazları düşünmüyordu.
Yalnız günü değil, günün saatini bile söyledi:
(Musa) da: «Sizinle karşılaşma zamanımız, dedi, zinet Günü ve insanların toplanacağı kuşluk vaktidir.»
(Tâhâ: 59)
Firavn kabul etti.
Bir an önce sarayına çekilmeyi istiyordu.
Emrini verdi:
Fir'avn: «Usta bütün sihirbazları bana getirin.» dedi.
(Yunus: *19)*
Musa (A.S.) ı sihirbâzlanyla başbaşa bırakmakla, sarsılan gururunun düzeldiğini sanıyordu. Tahtından indi.. Kaçarcasına saraya girdi. Onu yakınları takip ettiler.
Bunun üzerine Fir'avn arkasını dönüp gitti...
(Tâhâ: 60)
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) bahçede yapayalnız kalmışlardı.
Her ikisi de düşünüyorlardı..
Vazifelerini hakkıyla yapmışlardı..
Fakat Firavn ile zalimleri yalanlamış, isyan etmişlerdi yine.. Ve Fir'avn hattâ kaçmıştı.

Şüphesiz Hazreti Allah (C.C.) ne olacağını buyurmuştu.. Onlardan razıydı..
(Musa gitti. Tebliğ etti.) Ona o en büyük mucizeyi gösterdi.
Fakat (Fir'avn Musa'yı) yalanladı, (Allaha) isyan etti.. Sonra da koşarak arkasını döndü.
(Nâziât: 20-22)
Hazreti Musa (A.S.) ilk harekete geçen oldu, düşüncelerinden kurtulup.. Yürüdü.. «Haydi ey Harun gidelim.» derken.
Hazreti Hânın (A.S.) hatırlattı:
«Ey peygamber kardeşim, sanırım bizi burada ala-koyacaklardı.. Bekleyelim.. Kaçtılar demesinler.»
Musa (A.S.) güldü:
«Onlar kendilerini kurtardılar.. Şimdi başka şey düşünecek halde değiller.. Esasen dilerlerse, evlerimizi biliyorlar, gelir alırlar.. Biz dönelim, dinlendikten sonra hak arasındaki vazifemize devam edelim..»
Doğruydu bütün bunlar.
tki kardeş peygamber, saray bahçesinden çıktılar, şehrin yolunu tuttular.
Bir sokağa girmişlerdi.
Bu sokakta Vezir Hâmân'ın imamlarını dinlediği kız oturuyordu.. Penceresi önünden geçerlerken, kız aynı ilhamı haykırıyordu.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) hazla dinlediler.. Fakat ilham ilerledikçe gözlerine yaşlar doldu.. (Sabahtan kaçanlar) sözleri onları pek içlen-dirmişti.
— 84 —
Hazreti Musa (A.S.) tekrar yürüyünce, geleceğe ümitle ve Allahına güvenerek konuştu:
«Varsın şimdi sabahlardan kaçsınlar.. Elbet bütün insanlık günü gelince o sabahlara ister istemez çıkacaklar, kurtulacaklardır.»
Şehir halkı, Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) m saraydan çağrılıp, imtihan edildiklerini duymuşlardı.
Cümlesinin kanaati onların öldürüleceğiydi uzun bir zindan işkencesinden sonra.
Fakat Hazreti Musa (A.S.) ve Hazreti Harun (A.S.) ile karşılaştıkça şaşırıyorlardı şimdi.
Aralarında konuşuyorlardı:
«Ne oldu acaba?...»
«Belki Fir'avn toplanmayı geciktirdi..»
«Yahut kendisi mağlup oldu..»
«Musa'ya soralım mı?..»
«Cesaret edemem.. Evet, hiç şüphen olmasın, Musa galip geldi.. Baksana nasıl Harun'la birlikte vakur, güvenli yürüyorlar.»
Çok gecikmedi.. Saraydan haberler sızdı şehre:
«Musa iki sihir göstermiş.. Asasını ejderha yapmış ve eli güneşler gibi paklamış.. Fir'avn Zinet gününü kararlaştırmış, o gün bütün sihirbazlar gelecekler, Musa'nın sihrini bozup onu yenecekler.»
Gerek gizlice mümin olanlar, gerekse sapıklar sevindiler bu son habere.
Müminler sevindiler, çünkü Hazreti Musa'nın,galip geleceğine emindiler..
Sapıklar sevindiler, çünkü öyle bir bayramda değ-

me sihirbazların hünerlerini göreceklerdi.. Heyecanlarına heyecan katacaklardı.
Henüz telâş içinde olan bir yer varsa o da Hazreti Musa (A.S.) m eviydi.
Annesi Yuhabis, ailesi Saf ura ve Harun'un ailesi, oğullar, kızlar, konuşmuyor sabrediyorlardı.
Oyalanmak için çeşitli işlere kendilerini veriyorlardı.
Hepsi emindiler.
Korku ve telâşlan asla Fir'avn'm galip geleceğinden değildi.
O zalim hükümdarın, kendisi kadar zalim veziri Hâmân'la başbaşa verip, iki peygambere eza etmeleriydi.
Sapıklardan her şey umulurdu.
Elbette Hazreti Allah (C.C.) sonunda onları zafere ulaştıracaktı.. Lâkin kalbleri, sevgili peygamberlerinin işkence çekmesine dayanamıyordu.
Hepsinin dolaştığı bu avlunun çevresinde onları kıskanan sapıkların tekrar evleri yükselmişti.
Pencereden bakanlar, nisbet verircesine, alay eder gibi gülümsüyorlardı.
Daha ileri gidip lâf atanlar vardı.
Bazıları da tehditte bulunuyorlardı:
«Artık buralardan çekilip gidin.. Sizin yüzünüzden bizim de başımız belaya girecek.. Eski günleri unutmadık..»
Başta Yuhabis olmak üzere hiç kimse bunlara karşılık yermiyorlardı. Nihayet avlu kapısından Yuhabis'in torunlarından birisi koşarak girdi.
Müjdeledi:
«Kazanmışlar, geliyorlar!..»
Sordular:
«Gözlerinle gördün mü?..»
«Evet evet.. İşte bakın., sokağa girdiler."
— 86 —
Avlu duvarından sarkıp baktılar.
Doğruydu,
Herkes birbirini kucaklayıp kutladı.
Karşı penceredekiler, ürperdiler.
Kimi dostluk tarafında buldu kazancını yine.
Sanki az önce onları kınayanlar başkalarıymış gibi el sallayıp bağırdılar:
«Geçmiş olsun!.. Gözünüz ay dm!...»
Yuhabis ümitlendi huylarını bildiği halde insanların:
«Allahımdan dilerim..» dedi. «Artık bu gerçekler karşısmda sapıklığı bırakıp kaçtığınız sabahlara çıkarsınız.»
Cevap yerine pencereler kapandı.
Bazı komşular ise kızgındılar..
Büsbütün acı konuştular:
«Erkeklerinizin gelişlerine aldanmayın.. Nerdeyse Firavn adamlarını gönderir ve onları zindana atar.. Bu bir oyundur.»
— 87 —

IV ZİYNET GÜNÜ

Aradan bir hafta geçmişti..

Hazreti Musa (A.S.) ile Hazretî Hânın (A.S.) in sihirbazlarla karşılaşacakları Zinet gününe (bayram şenliğine) daha çok vardı.

Anneleri Yuhabis o güne kadar oğullarına halkın arasına karışmamalarını rica ettiği halde, ttnlar karıştılar.

Fakat halka başka bir hal gelmişti.

Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ı daha uzaktan görenler kaçışıyorlardı.

İsrailoğulları da öyleydiler.

^ Gerek Hazreti Musa (A.S.), gerekse Harun (A.S.), duruma acı acı gülümsüyorlardı.

Hakları da vardı.

İnsandı bu, henüz menfaatinin hangi tarafta olduğundan habersizdi.. Tayin edemiyordu.

Sanki bir güreş meydanmdaydı.

El çırpacak, yaranacaktı ama, galip geleni kestire-miyordu.. Gözleriyle görmek istiyordu.

" Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) mecbur kaldılar, şehirden çıktılar.. Hiç değilse kabileleri dolaşıp vazife yapmayı düşünmüşlerdi bayram gününe kadar.

— 88 —

Fakat kabileler arasında da aynı ruh haleti dolaşıyordu:

«Musa ile Harun kaçmışlar..» Vezir Hâmân bunu candan diliyordu. Hattâ içinden: «Keşke kaçsalar..« dedi. Çünkü, şehirdeki kahinlerin ileri gelenleri kendilerine danışılmadan Musa ile Harun'u Firavn'm karşısına almalarına ve hünerlerim göstermelerine kızmışlardı. Demek Kâhinlere Önem verilmiyordu. Vezir Hâmân birçok bahane ve sebepler uydurdu başkâhine ama, söz geçiremedi.

Başkâhin ile yakınları inatlarındaydılar. Şunları söylüyorlardı sadece: «Bize haber verilseydi, anında o sihirleri bozardık. Artık başınızın çaresine bakın.. Mademki itibarınızı ve itibarımızı köleler dilinde bu kadar düşürdünüz, yine siz yükseltin.. Mısır içinde tek bir sihirbaz bile Zinet günü gelmeyecek.»

Vezir Hâmân son çareye baş vurmuştu: «O halde biz de o iki adamı öldürürüz.. Olur biter.»

«Dilediğinizi yapın..»

«Fakat halk sizin korktuğunuza verecek..» «Bunu biz de düşündük.. Peki, toplanacağız. Ancak söz istiyoruz, bundan sonra gerek insan tanrımız gerek sen bize önemli işleri danışacaksınız.. Yeryüzünde ve gökyüzünde bu kadar tanrı var.. Bizi hiçe saymak, otoları hiçe saymak demektir.. Çünkü hepsiyle dostluk bağlarıyla bağlıyız.»

«Olur.. Dilerseniz zinet gününe kadar Musa ile Harun'u zindana atalım..»

Bunu kabul etmemişlerdi kâhinler.. Kendilerine o kadar güveniyorlardı:

_ 89 —

«Hayır.. Halk bir şeyler yaptık sanır ve zaferimiz gölgelenir..»
Vezir Hâmân'ın şimdi Hazreti Musa (A.S.) ile Haz-reti Harun (A.S.) in kaçtıkları haberini alınca: «Ah keşke kaçsalar..» temennisindeki hikmet bu olaylardı.
Vezir Hâmân kâhinlere kızmıştı.
Düşünüyordu da:
Zinet günü yapılacak yanşmada kâhinler kazanırsa, onlardan çekeceği vardı.. Musa (A.S.) kazanırsa daha beteri başına gelecekti.
Hâmân'ın tek kurtuluş yolu, Musa ile Harun'un kaçmaların daydı..
Hem onlardan kurtulacak, hem şu dedikoduyu ortalığa yayarak kâhinleri itibarlarından edecekti:
«Ben Musa ile Harun'un zindana atılmalarını teklif ettim. Kâhinler razı olmadılar. Onları kaçıran kendileridir.. Korktular.»
Vezir Hâmâm aldığı haberi bizzat öğrenmeye koştu.
Arzusu gırtlağında kaldı.
Çünkü, kabilelerden de ümit kesip tekrar şehre dönen Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ı uzaktan gördü.
Kese yollardan sarayına döndü.
*** ****
Henüz Zinet bayramına bir hafta vardı ama, Mısır başşehri Menfis'in içi ve çevresi dolup taşmıştı.
Dağ taş çadırlarla doluydu.
Çünkü Zinet bayramı, Mısır yerli halkı kıptilerin en büyük bayramıydı.
Bu bayrama eskiden de kahin, sihirbaz, büyücü, üfürükçü akın akın gelir, halkı aldatarak para kazanır-

di. Fakat şimdi daha çokluktular.. Aynca başları dik yürüyor, gurur ve çalım satıyorlardı.
Onları özel surette insan tanrıları Fir'av'ın çağırması ne demekti!.. Bunun zevkini sürüyorlardı.
Sık sık başşehir halkını çeviriyor soruyorlardı:
«Kimmiş bizi Fir'avn'ın imtihan edeceği iki sihirbaz?. Neler yapmışlar?..»
Halk da anlatıyordu.
O zaman bu sapıklık âletleri insanlar gülüyorlardı:
«Ağacı yılan yapmak, eli beyazlatmak nedir ki.. Hele günü gelsin, her birimiz ne hünerler göstereceğiz!.. Bayram altı ay sürse bitmez ve sizler seyrine doyamazsı-mz.»
Halk henüz bilmiyor, öğrenmek istiyordu:
«Acaba imtihana biz de seyirci diye çağrılacak mıyız?..»
Bunu kimse cevaplandıramıyordu.
Hattâ sihirbazlar da aynı soruyu, halka soruyorlar, kaçamak cevap alıyorlardı:
Ve insanlara da: «Siz de toplamalar mısınız?»
denildi.
«Umarız ki (bizimkiler) galip olurlarsa biz de
(kendi) büyücüler (imiz) e uyarız.»
(Şuarâ': 39-40)
Zinet bayramının bir kaç gün öncesi, Mısır'ın her eyaletinden gelen sihirbaz, kâhin, büyücü, üfürükçü miktarı tesbit edildi.
Onbeşbinin üzerindeydi.
Bunların ve başşehrin içinde bulunanların arasından yetmiş ünlü sihirbaz istendi.

Sihirbazlar aralarında konuşup gurup gurup bu yetmiş temsilciyi seçtiler.
Yetmiş temsilci sihirbaz bir araya gelince, dört baş-sihirbaz ayırıp emirlerine girdiler.
Esasen bu dört sihirbaz ve kâhin, üzerlerinde ittifak edilmiş ve ün yapmış olanlardı.
Vezir Hâmân'ın çatıştığı kâhin de vardı içlerinde.
Bunların sırasıyla isimleri şöyleydi:
Sabur **(Şarbun), Abur** (Tazcil), Huthut **(Karun),** Mustaffa (Masiyfi).
Bu dört sihirbaz ayn yere çekildiler.
Aralarında uzun uzun konuştular.
Bilhassa Vezir Hâmân'la atışan başkâhin diğerlerini iyice fitledi.. Sonunda fikrini söyledi:
«Firavn insan tanrımızdır.. Ona iman ediyoruz. Fakat şu da bir gerçektir ki biz olmasak rahat edemez. Sıkışınca bize baş vuruyor, sonra unutuyor. Sürünüyoruz.»
Sordular:
«Ne yapmamızı tavsiye ediyorsun?..»
«Niçin çağırıldığımızı işittik ama, ne dereceye kadar doğrudur bilmiyoruz.. En iyisi Firavn'ın huzuruna çıkıp hem onbeşbin sihirbaz adma secdeye kapanmak, hem de imtihan şeklini sormak.. Bu sırada eğer imtihanı kazanır, o iki sahtekârı uzaklaştırırsak vereceği mükafat için kesin vaad almak..»
Uygun bulundu bu teklif..»
Dört başsihirbaz saraya gittiler.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ise onları tenhada yakalayıp Allaha 'davet fikrindeydiler.
Eğer bu dört sihirbaz iman ederlerse, diğerleri onlara uyarlardı.. Böylece imtihana lüzum kalmadan Mısır, sapıklığından kurtulur ve peygamberler vazifelerini yaparlardı.

Fakat Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hânın (A.S.) dört başsihirbazı ancak saraya girerken farkettiler.
Tenhaya çekilip çıkmalarını beklediler.
Sihirbazlar gecikmeden Fir'avn tarafından kabul edildiler.. Yanında veziri ve başkumandanı Hâmân da vardı.
Dört baş sihirbaz secdeye kapandılar.
Firavn onların gerisinde bütün bir sihirbazlar ordusunun secdeye kapandığını görecek kadar gururlan-mıştı.
Nihayet (sihirbazları yahut ordusunu) topladı da bağırdıı: «İste ben sizin en yüce Rabbinizim.»
(Nâziât: 23-24)
Zalim ve sapık Firavn öyle bir gururla tekrar ululuğunu ilân etmişti ama, elbet günü gelince Hazreti Allah (C.C.) cezasını verecekti:
Bunun üzerine Allah onu hem âhiret, hem dünya azâbıyla yakaladı.
(Nâziât: 25)
Fir'avn, dört başsihirbazın secdesini eyepce uzattı. Neden sonra kalkmalarına izin verdi.
Sihirbazların başları, izin isteyip, konuştular:
«Ey insan tanrımız, çağırmışsın ordumuzla geldik. Emirlerini yapmaya hazırız..■Bir şeyler duyduk ama, elbette doğrusunu sen haber vereceksin.»
Firavn, Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) in iddialariyle gösterdikleri iki mucizeyi uzun uzun anlattı.

Sonunda: «Ne yapıp yapıp bu iki yalancıyı ezeceksiniz.» emrini verdi.
Baş sihirbazlar güven içinde kabul ettiler emri. Şimdi sıra alacakları mükâfata gelmişti. Hep birlikte öğrenmek istediler; kazanılacak karşılığı.
Sihirbazlar Fir'avn'a geldi. Dediler ki: «Eğer galebeyi kazananlar biz olursak elbette bize bir mükâfat var, değil mi?..»
(A'râf: 113)
Fir'avn derhal cevap veremedi.. Veziri Hâmân'a baktı.. Vezir Hâmân: «Söz ver» mânasına, aralarında belli, bir işaret yaptı.
O zamana kadar sihirbazlar arzularım tekrarladılar: Nihayet büyücüler gelince Fir'avn'a: «Muhakkak üstün gelirsek bize herhalde bir mükâfat
var mı?., dediler.
(Şuarâ': 41)
Fir'avn söz verdi, hem de iki kere:
(Fir'avn): «Evet, dedi, hem o takdirde siz elbet ve elbet (benim) en yakınlar (mı) dan (olacak) smız.»
(Şuarâ': 42)
(Fir'avn): «Var ya, dedi, hem siz (benim) en yakınlar (im) dan da olacaksınız muhakkak.»
(A'râf: 114)
— 94 —
Sihirbazlar pek sevindiler.
Bilhassa Fir'avn iki kere söz verince artık dönemezdi bu sözden..
Daha şimdiden «en yakın» olmanın nimetlerini ha-yalliyor, dudak yırtmaçları sulanıyordu.
Fir'avn'a tekrar zafere ulaşacaklarını söyleyip çıktılar.
Hazreti Musa (A.S.) la Hazreti Harun (A.S.) onların gelmekte olduklarım görünce kalkıp yollarında durdular ve selâmladılar. Kendierini tanıttıar.
Dört baş sihirbaz, imtihan oacakları iki insanın bunlar olduğunu öğrenince ilgilendiler.
Hazreti Musa (A.S.) teklif etti:
«Ey kardeşlerim, sanırız vaktiniz vardır.. Bir yere çekilip oturalım ve tartışalım.. Bilirsiniz ki aklın ve idrakin çözemeyeceği meçhul yoktur.. Bütün iş dilemektedir.. Yazık oluyor bu şerefli insan topluluklarına.. Baş suçlular da bizleriz.»
Sihirbazlar meraklanıp teklifi kabul ettiler.
Asıl maksatları, belki onların sihirlerinin usulünü ele verecek ipucu yakalamaktı.
Az ilerde bir ağaç vardı.
Oraya çekilip yerleştiler.
Kâhinlerden birisi Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) a güven verecek bir ilhamını söyledi:
Sır ve meçhul!.. Bütün karışıklık bunlarda. Rüzgâr öyle eser.. Yağmur öyle yağar Topraktan fışkıran ne varsa öylesine yüklüdürler.
— 95 —

Sır ve meçhulden yaratılmış Gördüklerim, hayal ettiklerim. O kadar ki,
İnanamıyorum varlıklara. Bazan yaşadığımı anlamak için Kendimi bile yokluyorum.
Peygamberler ümitlendiler.
Hazreti Harun (A.S.) konuştu önce:
«İşte bak şüphedesin..» dedi. «Halbuki gerçekte hiçbir sır ve meçhul yok.. Her şey bir hakikati, ilâhî aşkı avaz avaz haykırmakta.. Bütün hüner bunu görebilip işitmekte.»
Sonra Allahmı tanıttı..
Sihirbazların başları dinliyorlardı..
Hazreti Harun'dan sonra Musa (A.S.) da söz aldı.
İki peygamber, bir saatten fazla çalıştılar.. Onlara sapıklıklarının nelere mal olduğunu ve olacağını isbat ettiler.. Zinet bayramında yapılacak sihir oyunlarının hem günâh hem yüzkarası olacağını hatırlattılar..
Nihayet Hazreti Musa (A.S.) esasa geldi:
«Biz peygamberlikle görevlendirilmiş iki kuluz.. Haydi Allahımıza iman edin de bize katılın, el birliğiyle şu Mısır halkı nuruna kavuşsun.. Yeryüzü insanlarının altıda birinden fazlası buradadır ve en uyanık, ilerlemiş olanlardır.»
Sihirbazlar, birbirlerine bakışıp gülüştüler.
Çünkü peygamberleri dinlerken, akıllarını ve idraklerini, hele vicdanlarını çalıştırmamışlardı. Yalnız ihtirasları şahlanmıştı.
Fir'avn'ın vaad ettiği mükafatların hayalini kuruyorlardı.
İçlerinden birisi kestirip attı:

«Ey Musa, eğer kendine güveniyorsan, bize, gösterdiğin iki hünerinin sebeplerini açıklarsın.»
«Elbette.. Açıkladım bile. Onları emreden Allahım-dır.»
Dinleyenler: «Sihir sihir..» diye tekrar gülüştüler.
Diğer ikisi arkadaşlarma hatırlattı:
«Bayrama pek az gün kaldı.. Burası iyi, neler yapacağımızı konuşup karara varalım..»
«Bunların yanında mı?...» dediler.
Hazreti Musa (A.S.) kalktı, Hazreti Harun (A.S.) da ona uydu. Çünkü uzaklaştırılacaklarını anlamışlardı.
Giderlerken Hazreti Musa (A.S.) son ihtarını yaptı:
Musa onlara dedi: «Yazıklar olsun size, Allaha karşı yalan düzmeyin. Sonra azâb ile sizin kökünüzü kurutur. Allaha karşı yalan uyduran (herkes) muhakkak hüsrana uğramıştır.» (Tâhâ: 61)
Bu ihtarı da sihirbazlar kulak arkalarına atıp gülüştüler.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) m vedalaşmalarını bile görmemezlikten geldiler. Birbirlerine daha çok sokulup durumu görüşmeye başladılar.
Zaman oldu, bağırdılar.. Çekiştiler.
Sonunda şu kararlara vardılar:
1. Musa ile Harun sihirbazdırlar.
2. Büyü ile ileri gelenler uzaklaştıracaklar, halkı idare edip saltanat sürecekler.
3. Bunların gösterdiği iki hüner pek önemli.. Bilhassa büyük ve göz kamaştırıcıdır.

4. O halde biz teker teker ayrı sihir göstermeye-lim. Büyü yapmayalım.. Hepimiz tek bir sihri aynı anda sıra sıra yapalım.. Görenler dehşete uğrar. Kuvvet dağıtmak doğru değildir.
Derken (sihirbazlar) aralarında işlerini çekişe çekişe (görüş) tüler. (Sonra) gizlice müşavere ettiler.
Dediler ki: «Bunlar (başka değil) herhalde iki sihirbazdır ki sizi büyüleriyle yerinizden çıkarmak, en şerefli ve üstün olan dininizi gidermek istiyorlar.»
«Onun için bütün tuzaklarınıza bir araya toplayın. Sonra saf halinde birden gelin (hücum edin). Bugün galip olan kimse muhakkak umduğuna ermiştir.»
(Tâhâ: 62-64)
Başsihirbazlar orada birbirlerinden ayrıldılar.
Aldıkları kararları yetmiş seçkin sihirbaza söyleyecekler, onlar da onbeşbin sihirbazı hazırlayacaklardı çünkü.
Neydi bu kadar sihirbazın yapacağı aynı büyü?..
Bunu keşfeden yoktu.
Ancak, bayram günü gelip çatmcaya kadar, her sihirbazın bir ağaç parçası ve bir ip bulmaya çalıştığı görülüyordu.
Öğle yaklaşmıştı.. Hava pek sıcaktı..
Menfis şehrinin dışında, geniş ovada, karınca gibi insan kaynaşıyordu..
— 98 —
Çünkü o gün, zinet bayramı açılmıştı.
Nerdeyse birkaç dakika sonra sihirbazlarla peygamberlerin mücadelesi başlayacaktı.
Firavn tahtmdaydı:
Üzerine bir gölgelik yapılmıştı..
Yakınları da bu gölgelikteydiler..
Halk, meydanın iki yanını omuz omuza tutmuştu.
Dördüncü yanında da onbeşbin sihirbaz saflar halindeydiler.. Ellerinde birer ip ve ağaç vardı.
.
Yetmiş seçme sihirbaz ilerdeydi-
Daha önde de dört başsihirbaz.
Bütün bu ellibini aşkm kalabalığa karşı, Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ortada ayakta duruyorlardı.
Hazreti Allah'a sığındıklarından vakurdular..
Gururluydular..
Güvenliydiler..
O halleriyle karşılarındaki insan yığınlarının kat kat fazlası yüceliğindeydiler.
Firavn, güneşe baktı o esnada ve imtihanın başlamasını emretti.
Dört başsihirbaz sordu, kimin önce hünerini göstereceğini Hazreti Musa. (A.S.) a.
Dediler: «Ey Musa (asam) ya sen at (ilkin), yahut önce atan kişiler biz olalım»
(Tâhâ: 65)
Musa (A.S.) onlara bıraktı.
(Musa) dedi: «Hayır, siz atın»...
(Tâhâ: 66)
— 89 —

Nihayet sihirbazlar geldiği zaman Musa onlara (ortaya) ne atacaksamz atın.» dedi.
(Yunus: 80) (Musa): «Siz atın» dedi...
(A'râf: 116)
Başsihirbazlar geriye dönüp, kararlaştırdıkları bir işaret verdiler, bütün sihirbazlara.
Başta Fir*avn olmak üzere, asiller, halk ve nihayet Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hânın (A.S.) dikkatle ve merakla sihirbazlar ordusuna bakıyorlardı..
Gözleri sihirbazların tesiri altında kaldı ve vehmedilen hadise oldu.. Çünkü herkes, sihirbazların da Hazreti Musa (A.S.) gibi asaları yılan yapacakları söylentisini işitmişler bu kanaatle bakıyor ve bekliyorlardı.
Onbeşbin sihirbazın değnekleri ve ipleri küçük yılanlar gibi hareketlendiler ve kıvrılıp yürümeye başladılar.
Korkunç bir manzaraydı bu.
Fakat Firavn ile yardımcısı zalimler, nice sihirler görmüşlerdi!.. Alışıktılar.
Hattâ Firavn Mus'ab oğlu Velid kendi kendine keyifli keyifli söylendi:
«Eğer Musa'nın Allahı var olsa bunu yaptırmazdı.. Sihirbazlarım kazandılar.. Saltanat ve tanrılığım kurtuldu. Sihirbazlara verdiğim söz kalıyor sadece.. Elbet bir çaresine bakarım. Aralarına nifak sokar, onları işlerime ortak, kendime yakın yapmam..»
Vezir Hâmân ise başta üzülmüş, sonra Firavn gibi düşünerek rahatlamıştı.
...Bir de ne görsün: Onların ipleri ve değnekleri sihirleri yüzünden, kendisime hakikat koşuyormuş hayalini verdi.
(Tâhâ: 66)

\ ;
...Vaktaki attılar. Halkın gözlerini büyülediler, onlara korku saldılar, büyük bir sihir (meydana) getirmiş oldular.
(A'râf: 116)
Sihirbazlar hilelerinin ilk kısmıyla halkın büyülendiğini görünce, daha fazla dehşet salmak için, hep birden bağırdılar ve ipleriyle değneklerini attılar.. Kazandıklarını ilân ettiler.
Onlar da iplerini ve sopalarını atıp «Fir'avn'-ın izzeti hakkı için galip olanlar elbette biziz biz!..» dediler.
(Şuarâ': 44)
Değnek ve ipler şimdi yerlerdeydiler.. Yılan olmuş sürünüyorlardı ordan oraya.
Sihir altında kalanlara öyle görünüyorlardı.
Onbeşbin değnek ve bir o kadar ip, yani otuzbin yılan meydanı doldurmuş, hassaten halkın ve Musa (A.-S.) ile Harun (A.S.) m istikametine doğru geliyorlardı.
(Yukarıdaki sarih âyetlere eğilmeden yayılmış bazı rivayetler vardır. Maksat olaya ilmî bir şekil vermektir.. Bunlardan en önemlisi şudur: Güya değnekler kamış gibi oyulmuştu.. İçlerine cıva doldurulmuştu.. Hepsi bir aradaydılar., öğle sıcağı değneklere iyice işleyince cıvaları kaynattı ve cıvalar büyüdüler hacimce, böylece değnekleri hareket ettirdiler. O halde âyetlerde bıiyrulan. ip ve değneklerin atılması nerede kalıyor?.. Gözlere sihir yapılması niçin unutuluyor?.. Asrımızda bile bu kötü marifetlerin ne kadar geliştiğini görüyor, işitiyoruz. Esasen âyetler dışı rivayetler, muhakemeler yürütenler şunu unutuyorlar.. Hazreti Allah dilemedikten sonra bir

toz zerresi bile uçamaz. ilk, son, içte, dışta olan O'dur. Hiçbir şeyi biz yapmıyoruz, O yapıyor. Kader tayin edilmiştir. Ne var ki bu hadisede de olduğu gibi, Hazreti Allah önce yapacakları işin fenalığını peygamberleriyle, ithamlarıyla, kainatı kaplayan âyetleriyle, her türlü imkânla hatırlatır.. İnsan İsrar ederse, dilediğini fena da olsa yapar ve günahlarına yazar.. Bu netice kendisince elbette bellidir.. Yoksa hiçbir kimse kaderimi Allah çizmiş, elim kolum bağlı, ne yapıyorsam emridir diyemez.)
Yılanların hücumu karşısında halk çığlıklar atarak, birbirlerini itip kakarak, kaçmak istiyordu. Korku içindeydiler. Hazreti Harun (A.S.) de korkmuştu. Hattâ Hazreti Musa (A.S.) da.
Onun için Musa, içinde bir nevi korku hissetti.
(Tâhâ: 67)
Fakat aynı anda Hazreti Allah (C.C.) vahyini buyurdu:
Biz «Korkma, dedik, çünkü üstün (gelecek) muhakkak sensin, sen.»
Elindekini bırakıver. Bu, onların yaptıklarını yular. Çünkü onların san'at diye ortaya attıkları ancak bir büyücü tuzağıdır. Büyücü ise nerde olsa felah bulmaz.»
(Tâhâ: 68-69)
Biz de Musa'ya: «Bırak asanı» diye vahyettik.
(A'râf: 117)
Hazreti Musa (A.S.) m derhal korkusu dağıldı.

Birkaç adım ileriye gidip sihirbazlara ve Fir'avn'a doğru haykırdı.. Yapılanın sihir olduğunu, bunu Allahı-nın açığa çıkaracağını, fesatçıların işlerini düzenlemeyeceğini, hakkın hak olduğunu isbat edeceğini söyledi.
Vaktaki onlar attılar. Musa dedi ki: «Bu sizin (meydana) getirdiğiniz (yaptığınız) şey sihirdir. Allah şüphesiz ki onun boşluğunu, asılsızlığını meydana çıkaracaktır. Allah elbette fesatçıların işini düzenlemez.»
«Allah, günahkârların hoşuna gitmese de, haklan hak olduğunu kelimeleriyle isbat eder.»
(Yunus: 81-82)
Hazreti Musa (A.S.) son ikazından sonra da sihirbazların sihirlerini durdurmadıklarını ve hele fir'avmn dudak büktüğünü görünce, asasını bıraktı.
Hazreti Musa (A.S.)'m, kayınpederi Hazreti Şuayb (A.S.) dan aldığı asa, pek büyük bir erkek yılan (ejderha) oldu ve nefeslik zaman içinde bütün ipleri ve değnekleri yuttu.
Bir de ne görsünler: Bu, onların bütün uydurup düzdüklerini yakalayıp yutuyor.
(A'râf: 117)
Bunun üzerine Musa da asasını bırakıverdi Bir de (ne görsünler) o, (büyücüler) in düzer olduklarını yutuyor.
(Şuarâ': 45)

İşte bu suretle hak yerini buldu. Onların yapmakta oldukları şeyler de bir hiç **olup** gitti.
(A'râf: 118)
*** ****
Sihirbazlar, sihir âletleri ilerlerken, kendileri de saflar halinde onlan takip etmişlerdir.
Fakat gördükleriyle şaşırdılar, mağlûbiyeti kabul ederek, geriye döndüler...
Artık orada yenildiler, zelil ve makhur geri döndüler.
(A'râf: 119)
Bu yetmedi onlar için.
Çünkü Musa (A.S.) m yaptığının sihir olmayacağını anlamışlardı.
O halde, Hazreti Musa (A.S.) dan dinledikleri Allah vardı ve Harun ile Musa O'nun peygamberiydiler.
Ejderhanın kendilerini yutacağını, canlarından olacaklarını düşünmediler.
Sapık bir halde, Allah'a teslim olmadan, ölmekten, ahiret azabından çekindiler.
Sihirbazların başlan ve çoğu, halkın yine fazlası secdeye kapandılar.
Sihirbazlar hep birden secdeye kapandılar.
(A'râf: 120)
Büyücüler derhal secde ediciler olarak (yere) kapandı (1ar).
(Şuarâ: 46)
104
O halleriyle bağınyorlardı:
«Alenilerin Rabbine, Musa ve Harun'un Rab-bine îman ettik» dediler. '
(Şuarâ: 47-48, A'râf: 121-122)
Neticede sihirbazlar secdeye kapandı, «Harun ile Musa'nın Rabbine îman ettik.» dediler.
(Tâhâ: 70)
Hazreti Musa (A.S.) yetişip asasını aldı. Ejderha yine asa oldu.
'
Secdedekiler doğruldular.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) artık Fir'avn ve zalimlerinin de imana geleceklerini sanıyorlardı.
Olmadı.
Fir'avn, Veziri Hâmân'a baktı.. Anlaştılar.
Çünkü halk sihirbazların alt tabakalarındakiler gibi secde etmemişlerdi çoğunlukla, olayı sihir kabul etmişlerdi.
Fir'avn tahtından fırladı...
Tepine tepine konuştu.
İzinsiz iman etmelerini işkencelerle, ölümle ödeyeceklerini bildirdi.
Bir türlü kendisine hakim olamıyor, tehditlerini tekrarlayıp duruyordu:
Fir'avn «Ben size izin vermeden», dedi, «Ona îman mı ettiniz?. Bu. hiç şüphesiz ki şehirde -onun halkını içinden çıkarmanız için- kurduğunuz bir hilekârlıktır. Yakında (başınıza ne geleceğini) bilirsiniz siz.»
(A'râf: 12«)

«Elbet ve elbet ellerinizi, ayaklarınızı çaprazına kestireceğim. (Bundan) sonra da elbet ve elbet topunuzu astıracağım.»
(A'râf: 124)
(Fir'avn) dedi: «Ben size izin vermeden ona îman mı ettiniz? Şüphesiz ki o, size sihri öğreten büyüğünüzdür. Öyleyse ben de elbette sizin ellerinizi ve ayaklanmzı çaprazlama keseceğim. Sizi muhakkak hurma dallarına asacağım. Siz de hangimizin azabı daha çetin ve sürekli olduğunu elbet bileceksiniz.»
(Tâhâ: 71)
(Fir'avn) dedi ki: «Ben size izin vermeden siz ona îman ettiniz ha! Hakikat size büyüyü öğreten büyüğünüzmüş o. O halde yakında bileceksiniz. Herhalde sizin ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim, sizin topunuzu behemehal çarmıha gerdireceğim».
(Şuarâ': 49)
Sihirbazların iman edenleri, sonu işkenceye ve ta ölüme giden tehditlere rağmen, Allah'a teslim olmaktan
dönmediler.
Sırayla karşılık verdiler, onlar namına dört beş sihirbaz.
Dediler: «(Bunda) bize hiçbir zarar yok. Biz şüphesiz ki Rabbimize dönücüleriz.» «Herhalde biz îman edenlerin ilki olduğumuz için Rabbimizin bizim günahlarımızı yarlığa-
yacağmı umarız.»
(Şuarâ': 50-51)
_. 106 —;
(Sihirbazlar) dediler: «Seni bize gelen (şu) apaçık mucizelere, (hakikatteyse) bizi yaratana kat'iyyen tercih edemeyiz. Artık neye hakim isen hükmünü ver. Sen hükmünü ancak bu dünya hayatında geçirebilirsin.» «Biz günahlarımızı ve bizi zorladığın sihri yarhğaması için Rabbimize gerçek îman ettik. Allah (m sevabı seninkinden) daha hayırlı, (azabı da seninkinden) daha süreklidir.» «Hakikat şudur: Kim Rabbine suçlu olarak gelirse hiç şüphesiz ona cehennem var. O, orada ölmez de, Girilmez de».
«Kim de O'na îman etmiş, iyi iyi amel (ve hareket) lerde bulunmuş olarak gelirse işte onlar, onlar için de en yüksek dereceler.» (Adn cennetleri vardır ki altlarından ırmaklar akar. Orada ebedî kalıcıdır onlar. İşte (günâhlardan) temizlenen kimselerin mükâfatı!..»
(Tâhâ: 72-76)
«Biz, dediler, şüphesiz ki nihayet (ölerek) Rabbimize dönücüleriz.»
«Sen bizden, başka bir sebeple değil, ancak Rabbimizin âyetlerine - onlar bize geldiği zaman - îman ettik diye intikam alacaksın». (Sonra şöyle niyaz ettiler): «Ey Rabbimiz, üstümüze sabır yağdır, bizi Müslümanlar olarak öldür »
(A'râf: (125-126)
Hazreti Allah (G.C.) onların niyazlarını daha o ak-kabul buyurdu, öğle vakti sihirbaz sapıklarken, ge-birer şehit olarak cennetlerine göçtüler,

Çünkü Fir'avn hemen o anda emri vermişti. Bütün iman eden sihirbazları hurma dallarına germiş, kol ve bacaklarını çaprazlama kestirerek öldürtmüştü.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) dört başsihirbazın Fir'avn'a söylediklerini ünutamıyorlardı. Demek onları saray yakınlarında çevirip imana çağırdıkları zaman, saat süren hutbeleri dinlenmişti.. Allahları hakkında verdikleri bilgiler akıllarına yerleşmişti. Bugün de göğüsleri açılıp vicdanları temizlenmişti.
Mağubiyetten sonra, Zinet bayramının tadı kalmadığından halk dağıldı.. Yerli kiptiler ve İsrailoğullarının çoğu can korkusundan iman etmemişlerdi.
Neticede (ve bidayette) Musa'ya kavminin bir zürriyetinden başkası - Fir'avn ile elebaşılarının kendilerine açacağı belâdan korkusuna - îman etmedi. Çünkü Fir'avn o" yerde (Mısır'da) cidden galipti ve cidden aşırı gidenlerdendi.
(Yunus: 83)
Sihirbazlar şehit edilmişlerdi ama, iş bununla bitmiyordu.
(Bazı rivayetlere göre, yalnız dört elebaşı sihirbaz
öldürülmüştür. Fakat âyetler açıktır...)
Evet, iş bitmemişti.
Vezir Hâmân ve Fir'avn, sihirbaz tahakkümünden
kurtulmuşlardı.. Bu bir gerçekti.
Lâkin Hazreti Musa (A.S.) ve Hazreti Harun (A.S.)
ile İsrailoğullan vardı.
Fir'avn bunların kovulması taranışıydı.

İleri gel«mler razı olmadılar.. Yüzbinleri aşkın bir köle ordusunu kaçıracaklardı.
Yalnız Musa (A.S.) ile Harun (A.S.) öldürülseler, İsrailoğullarından gizlice iman edenler, diğerlerini kendilerine çekerlerdi.
Eri doğrusu, mademki Musa (A.S.) sihirbazdı, peygamber değildi onlara göre, varsm Mısır'da kalsmdı kardeşiyle. Azgınlar yine İsrailoğullarını diledikleri gibi kullanırlar, doğacak oğullarını öldürür işkence ederlerdi.. Tabiî Hazreti Musa ile Hazreti Harun buna bir çare bulamayacaklar ve İsrailoğullarının gözünden gittikçe düşecek, yalancı oldukları anlaşılacaktı. Buna uydular.
Fir'avn kavminden olan ileri gelenler şöyle dedi: «Musa'yı ve kavmini - fesatçılık etmeleri, seni de, Tanrılarını da terk etmesi için mi bu toprakta (Mısır'da) bırakacaksın?» O da: «(Eskiden olduğu gibi yine) oğullarını öldür-türüz, yalnız kadınlarını sağ bırakırız. Şüphesiz ki biz onların tepesinde kahredicileriz.» dedi.
(A'râf: 127)
Zalim, bilmiyordu ki asıl kahhar Hazreti Allahtır. Ve bir çok uyarmalardan sonra kendisini kahredecektir. Musa (A.S.) ile Harun (A.S.) Fir'avn'm aldığı kararı öğrendikleri zaman üzüldüler. Gidip İsrailoğullarını serbest bırakmasını her fırsatta istediler. Ret olundular. Yapılacak başka şey yoktur, İsrailoğullarından iman edenleri çoğaltmak ve sabır tavsiye etmek vardı ancak.. Çalıştılar.. İsrailoğullan, gizli de olsa imana geliyor ve sabrediyorlardı..

Musa dedi: «Ey kavmim, eğer siz (gerçekten) Allaha îman ettiyseniz, O'na (ihlâs ile) teslim olmuş Müslümanlarsamz artık ancak O'na güvenip dayanın.»
Onlar da şöyle dediler: «Biz yalnız Allaha güvenip dayandık. Ey Rabbimiz, bizi o zalimler güruhuna bir fitne (mevzuu) j'apma». «Ve bizi rahmetinle o kâfirler güruhundan kurtar.»
(Yunus: 84-86)
Yıllar birbirini kovaladılar.
İsrailoğu 1ları Mısır'da daha çoğaldılar.
Firavn emrini sektirmedi.. Doğan İsrail oğlanlarını öldürtüyordu.. İsrailoğullaımı ta Habeşistan sınırlarına kadar dağıtmış, hayvan yerine kullanıyordu.
İsrailoğullanndan îman edenler dayanıyor, diğerle-riyse araya fitne sokarak yerli kiptilerin gözüne girmeye çalışıyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ba-zan beraber, bazan ayrı, bütün Mısır'ı dolaşıyor, vazifelerini başarmayı istiyorlardı.. Eh önemli husus İsrailoğul-ları arasındaki birliğin bozulmamasıydı.. Hemen hemen yılda bir kaç kere Hazreti Musa (A.S.), başşehre koşuyor, Fir'avn'dan gitmek izni istiyordu.
Fir'avn ile veziri Hâmân, bu iki zalim, durumdan pek memnundular.. Dört gözle İsrailoğullannm birbirlerine girmelerini, peygamberlerini yalanlamalarını bekleşiyor-lardı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.), her iman etmiş İsrailoğullan kabilesinde mescitler yaptırmışlardı.. Topluca namaz kılmıyordu. Çünkü namaz di-

nin direğiydi. Bırakılmadıkça Fir'avn ve Vezirinin arzuları gerçekleşmezdi.
Esasen bu işleri Hazreti Allah (C.C.) hem Musa, hem Harun (A.S.) lara buyurmuştu:
Musa'ya ve biraderine: «Mısır'da kavminiz için evler hazırlayın, o evlerinizi namazgah yapın. (Oralarda) dosdoğru namaz kılın.. (Ey Musa) mü'minleri (dünyada nusret ve âhiret-te cennetle) müjdele.» diye vahyettik.
(Yunus: 87)
Bu namazgahlarda tsrailoğullarmın müminleri, Musa ve Hânin ile, geçmiş diğer peygamberler gibi, KABE'YE DOĞRU dönerek namaz kılıyorlardı. (Bu tarihi gerçektir.)

V

HIZIRI ARAYAN PEYGAMBER

Sabah yaklaşıyordu..

Bir süre daha doğu istikametinde renkler kaynaştı durdu.. Nihayet zafer beyazda kaldı.. Her taraf aydınlandı'.

Tıpkı inançla sapıklığın savaşı gibi, Elbet günü gelecek insanlık da temizlenip nuruna erecekti.

Sabah olur olmaz, ışıklar önce bir denizi görünür yaptılar.. Nil Nehri'ni besleyen iki büyük koldan, batı yöndeki Beyaz Nil'di bu.. Beyazlığını, pek açık renkli oluşundan, denizliğini de genişliğinden alıyordu.. Nasıl ki Nil nehrine de (Nil Denizi) deniyorduysa.

Beyaz Nil'in, Nil'i besleyen diğer ana kolu, doğuda akanı Mavi Deniz (Mavi Nil) di.

Beyaz Nil. ta Afrika içlerinden, Viktorya Gölü taraflarından, beslene beslene Akdeniz'e doğru koşar dururdu.

Sabahın aydınlattığı kısmı Sudan sınırına yakın olan Snbat şehri taraflanndaydı.

Beyaz Nil kıyısında çadırlara geçmiş bir kabile vardı.

Uyanıktılar...

Acele yıkanıyor re yeşil bir düzlükte toplanıyorlardı.

Kısa sürdü toplanmaları.. İbadet ettiler.

Altmış yaşını aşmış bir adam ibadetten sonra, halka öğütlerde bulundu.. Nihayet dağıldılar.

Bu adam Hazreti Musa A.S.) di.

Sene, Hicretten önce 1682 (MÖ. 1060) olduğuna göre, hakikaten Hazreti Musa (A.S.) altmış yaşını doldurmuş.

O, halk gibi, ibadet edilen yerden ayrılmadı.

Bir taş üstüne oturdu.

Bazan doğuya, bazan kuzeye bakıyor, dalıyordu..

Kimbilir neler düşünüyordu?..

İhtimal doğuya bakarken, az önce Kıble ettiği KÂ-BE'yi düşünüyor, Hazreti Âdem (A.S.) a kadar giderek yaşanılanları ibret ve üzüntüyle izliyordu...

Kuzeyde ise Ehramlar, Dikilitaşlar, Sfenksler ve hepsinden daha korkuncu olan Fir'avn ile yakın zalimlerinin hüküm sürdüğü Mısır vardı.. Ve kendisi de şimdi Sabat Şehri yakınlarında, Mısır'ın en güney smırmdaydı.

(Kitap başına konan birinci haritadan durum takip edilebilir bu bölümde)

Ne arıyordu Hazreti Musa (A.S.) buralarda?..

Hele niçin kabile silâhlıydı?.

Neden Hazreti Harun yoktu?..

Bütün bunların ve benzeri suallerin cevabı kısaydı.

Hazreti Musa (A.S.) in sihirbazları yenmesi üzerinden geçen sekiz sene içinde, Firavn zulmünü artırmıştı.

Hâlâ Hazreti Musa (A.S.) m itibardan düşmesi ve yalancılıkla itham edilmesi politikasını takip ediyordu.

Hazreti Musa (A.S.), artan baskı altında gevşeyen, ve kasten Firavn tarafından bölünen Israiloğullarım toplamak, inandırmak, için geceyi gündüze katıyordu.

Şu anda da Hazreti Musa (A.S.) m Sudan yakınlarında oluşu bu sebeptendi..

Hazreti Harun ise başka kabiledeydi.

Gelecek, buluşacaklardı.
Kabilenin asıl yeri burası da değildi..
Bir hafta kadar önce, Kabileyi basan ve insanlarla sürüleri alıp giden Sudanlı yağmacıların peşine düşmüştü Hazreti Musa (A.S.).. Onları yenmiş, hem esirleri kurtarmış, hem de ganimet toplamıştı.
Şimdi kabileyle daha güneye, asıl yerlerine, dönüyordu.
Hazreti Musa (A.S.) doğu ve kuzeyde epeyce oyalandıktan sonra, nihayet ayağa kalktı.
Arkasında yirmiiki yaşlarında kadar bir genç vardı.
Elde silâh bekliyordu.
Bu genç, Hazreti Musa (A.S.) in yiğit'i (fedaisi) Yuşâ isimli bir adamdı.
Hazreti Musa (A.S.) bu gence emir verdi:
«Ey Yuşâ, çadırlar yıkılsın.. Hareket edelim.»
Yuşâ, emri yaptırmaya gitti...
Tebliğ etmiş olacaktı ki, çadırlar tarafından, yolculuğa, gurbete, sılaya, hıçkıran bir şarkı yükseldi:
Yalan değil artık,
Elle tutulur oldu dönüşümüz.
Sevinmek yerine
Gbzpmarları açıldı..
Ilık ılık, gurbette biriken hüznü
Akıtıyorlar kesilmeden.
Yüzümü geçen,
Çenemden dökülen damlalar,
Kanatlanıp havalanacaklar..
Ey dost, sana kadar gidip
Beni, vuslat hırçınlığımı, konuşacaklar.
Bilirim, bu hep böyle oldu.

Ama nedir yine,
Şüphe yengecinin
Göğsümdeki kımıldanışı?..
Doğru, her şey elle tutulur gibi..
Hedefim sensin.
Aramızdaki mesafeleri kısaltmak uğruna
Adım atacağım hevesle.
Lâkin o şüphe yengeci
Sıkıyor kalbimi..
İçindeki vehimleri dışa atıyor.
Ne olacak, bu yolculuk bitecek mi?.
Yoksa yarıda mı kalacak?..
Ben ki insanlığımın gururundayım,
Geleceği bilmemem pek acı!..
Hazreti Musa (A.S.), bilhassa ilhamın son mısraına takıldı.. «Geleceği bilmemek..» dedi kendi kendisine. Sonra ilâve etti: «Hazreti Allah'ın bir lutfudur bu. Aksi halde insanlar pek perişan olurlardı.. Hazreti Allah ancak peygamberlerine ve dilediklerine, derece derece bunu buyurmuştur. Yani güvendiklerine.»
Sonra yüzü bir hoş oldu...
Şu sual aklına takıldı kaldı:
«Acaba ben geleceğin, gayb ilminin sırlarından tamamıyla şereflendim mi?.. Bilsem ki ileri birisi var, onu tanısam, ders alırdım.»
Kafile harekete hazırlanmıştı. Hazreti Musa (A.S.) kalktı ve öne düşerek yola çıktı.
Hep Beyaz Deniz kıyısınca yürüyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) henüz aklına takılan sualden ve arzudan kurtulamamıştı.

Sanki bunu anlamış gibi fedaisi Yuşa aynı mevzua dokundu:
«Ey peygamberim, şu anda yeryüzünde yaşayanlar arasında senden bilgini yoktur.»
Hazreti Musa (A.S.) cevap veremedi, Yuşa İsrar ettiği halde.
İlk molada başka bir şey daha oldu.
Hazreti Musa (A.S.) in çevresinde toplanan müminlerden birisi sordu:
«Ey peygamberim!. Bana öyle geliyor ki, yeryüzünde senden daha bilgili bir zat var.. Tanıyor musun?...»
Hazreti Musa (A.S.) sevindi. Belki bu soruda, harekete geçmeden önce yaptığı duanın kabul edileceğinin müjdesi vardı.
Gülümsedi.
Kabul eder bir cevapta bulundu:
«Elbet vardır.»
Konuşma uzadı.. Müminler bunun kim olduğunu söylemesini dilediler.. Tabiî Hazreti Musa (A.S.) cevap veremedi.
Tekrar yola çıktılar.
Bu konuşmaları, savaşta alınan esirler de uzaktan dinlemişlerdi.. Hepsi kâfirdiler. Müminlerin arasına sokulacak fitnede kullandılar.
Birisi, şunları yaydı ortaya:
«HazretLMusâ (A.S.), hutbesinde yeryüzünün en bilgini olduğunu söyledi.. O anda da yüzündeki aydınlık çekildi. Yiğiti Yuşa, fenalaştığını görünce yüzüne su serti.. Çünkü en bilgin o değilmiş. Cebrail onu azarlamış Allah emriyle.. Gururun sonu budur.»
*** ****
Hazreti Musa (A.S.), öğle molası boyunca ve daha

sonra *âa* durgundu hep.. Hakkında kâfir esirlerin müminlere aşıladıkları yalanlardan habersiz, yeryüzünün en bilgininin kim olduğunu düşünüyor ve Allahından, ondan ders almayı diliyordu.
Böylece ikindi yaklaştı...
Hazreti Musa (A.S.) hiç ümit etmediği bir anda Cebrail (A.S.) ı karşısında buldu.
Cebrail (A.S.), Allahm şu anda yeryüzünde kendisinden bilgili bir kulu bulunduğunu, eğer ders almak dilerse yapacaklarmı anlatacağını söyledi.
Musa (A.S.) pek sevindi..' Bunun üzerine Cebrail (A.S.) ona anlattı:
«Denizden bir balık al.. Sepete koy. Kıyı boyunca yürü. İki denizin birleştiği yere varınca sana yol gösterecektir o balık.. Sepette dirilecek ve kaybolacaktır. İşte orada arkana bak.. Aradığına kavuşursun.. Ümmetini şimdilik Hazreti Hânın (A.S.) a bırak.. Yiğitini birlikte alabilirsin.)'
A
Cebrail (A.S.) gitti.
Hazreti Musa (A.S.), merakını çabuk çözmek arzusundaydı. Bu da gecikmedi.. Son molada Hazreti Harun (A.S.) ile buluştular. Hazreti Musa (A.S.), ümmetini Harun (A.S.) a bıraktı, fedaisini alarak deniz kıyısına koştu. Bir balık avlayıp sepetine koydu. Sepeti Yiğitine verirken açıkladı:
«Ey yiğitim!.. Ben Beyaz Deniz ile Mavi Deniz'in birleştiği yere doğru gidiyorum.. Tabiî sen de geleceksin. Ancak, sepetteki balık dirilip sıçrayacaktır dışarıya.. Bana o anda haber ver.»
«Hiç meraklanma ey peygamberim.»
Bir zaman Musa, g.enç (bir adamın) a şöyle demişti: «Ben iki denizin birleştiği yere vann-

caya kadar durmayıp gideceğim. Yahut (maksadıma erişinceye dek) uzun zamanlar geçireceğim.» (Kehf: 60)
(Yukarıdaki âyette de işaret buyrulduçu gibi Hazreti Musa (A.S.) in yanındaki gencin ismi verilmiyor.. Ancak umumî kanaat, onun Yuşa (A.S.) olduğu merkezindedir.. Bazıları da Hızır (A.S.) dır fikrindedirler. Ancak, o zaman Hazreti Musa (A.S.) m buluşacağı zat Hızır olmayacaktır.. Kimdir bu?. Kuranda açıklanmadığı halde, yine Hazreti Musa (AS.) in aradığı zatın Hızır olduğunda ittifaka yakın söz birliği vardır. Esasen Hazreti Musa (A.S.) m fedaisi Hızır (A.S.) olamaz.. Çünkü halk devamlı olarak o genci görüyor, birlikte yaşıyorlardı.)
(Yine âyette açıklandığı gibi, iki denizin birleştiği yer var.. Bu denizler, Nîl Nehrinin iki kolu olan Beyaz ve Mavi Nildirler.. Kesindir kanaat. Ancak, bazı milletler kendi içlerine almışlardır olayı. Bilhassa gerçeği gelecekte Yahudiler değiştirmişlerdir, tki Deniz'i Araş (Al-Ras) ile Hazer Denizine dökülmeden önce birleştiği Kür nehri bilirler. Çünkü Yahudiler, sonraları buralara kadar gelip yerleşecekler, bir merkez kuracaklardır.. Din tarihini de kendilerine göre uyduracaklardır. Halbuki, kesin bir gerçektir ki Hazreti Musa (A.S.) Araş Nehrine kadar gitmemiştir. Fir'avn'la mücadelesi yahut daha sonra Tih Sahrasında kaybolduğu zaman mı gidecekti?.. Hızırla buluşun caya kadar, insan yürüyüşüyle yürüyecekti. Aras'a kaç yılda ulaşırdı?.. Halbuki Beyaz Nil ile Mavi Nil'ın birleştikleri yer kendisine pek yakındı.. Oraya ka-*&:ât* çabuk varacak, sonra Hızır'la buluşup ancak o zaman mesafe mefhumu ortadan kalkacaktı.)
— 118 — ,
Evet, Hızır'ı arayan peygamber!.. öğrenmek arzusu uğruna Hızır'ı arayan peygamber!..
Kimdi bu Hızır?..
Hızır mıydı Hazreti Allah (C.C.) in Musa (A.S.) a
salık verdiği insan?...
Bir peygamber miydi?'..
Bir veli miydi?..
Elbette doğrusunu ancak Hazreti Allah (C.C.) bilir.
Fakat Hazreti Allah (C.C.) insanlara ilmi arayıp bulmayı, çalışmayı emrettiğinden, insanlar da yüzyıllar boyu aynı konulan işlemişlerdir. .
(Hızır) hakkında çeşitli sonuçlara ulaşmışlardır.
Hızır (A.S.) üzerine çıkan rivayetlerin önemlileri
şunlardır:
1. Hızır (A.S.) hükümdar Feridun zamanında yaşamıştır.
2. Hızır, Zülkarneyn (A.S.) m çarkçısı, yani öncü birliklerinin kumandanıydı. Rivayete göre, Zülkarneyn {A.S.) bir seferinde yine Hızır (A.S.) ı öncüye memur etti ve böylece Hızır (A.S.) Hayat ırmağına vardı.. Bu sudan içti ve ebedî hayata kavuştu...
3. Çoğunluk Hızır (A.S.) ı, İdris ve ilerde anlatılacak Hz. İlyas gibi sağ bilir.
4. Bir kısım bilginler de peygamberliğine inanırlar.. Pek zayıf bir ilhamdır. Çünkü zaman zaman bugüne kadar halk araşma karışan, türlü iyilikler yapan bir zat peygamber olsaydı, Hazreti Allah (C.C), böylesine büyük bir olayı Kur'ân'da isim ve yerleriyle açıklardı.. İdris, İlyas ve İsa'ya yaptığı gibi.
5. Hızır (A.S.) m Hazreti İbrahim (A.S.) ile Mezopotamya'dan göçtüğü ve ona ilk inananlardan olduğu da söylenir.
— 119 —

6. Asıl admın (Belya) olduğu kanaati vardır. (Hızır), lâkabıdır. Yeşilden gelen, muradı veren, anlamına-dır. Hızır (A.S.) bu rivayette şu atalarından Hazreti Nûh (A.S.) a bağlanır: **Hızır (Belya) - Melkan - Faliğ >• Abir**-Sâlih - Erfahsed - Sam - **Nûh.** Hızır (A.S.) m babası Melkan büyük bir hükümdardı bu rivayete göre.
7. Bazılarına göre de Hızır (A.S.), Zülkarneyn ordusunda öncübaşı değil başkumandandı.
8. Acemler, onu Farsoğullarından diye tanıtırlar. -9. Yahudiler İsrailoğullarındandır derler ve şöyle isimlendirirler: (Halkıya oğlu Ürmiye).
10. Bir kısım zatlara göre, Hızır (A.S.) vaktinde vefat etmiştir. Bu fikrin bir mahzuru yoktur. Çünkü böyle büyük hayat sürenlerin yaşayıp yaşamaması önemli değildir. Eşittir. Onlar ebedî ve ulvi bir hayata kavuşmuşlardır. Hazreti Allah (C.C.) m rızasını aldığı için, o hayat içinde, insanlara görünmese de şefaatçi olur ve muratlarını vermekte yalvarır. Çünkü her şey ancak hazreti Allah (C.C.) m yedi kudretindedir.
11. Hızır (A.S.) hakkında iki Hadis-i Şerif rivayet edilir.. Mealleri şöyledir:
a. Hızır (A.S.) Hazreti Musa (A.S.) dan önce yaşamış ve hayat suyundan içerek ömrünü uzatmıştır.. Bu Hadis'i şerifte ebedî hayat tabiri yoktur.
b. Hazreti Muhammed (S.A.V.) e Hızır (A.S.) m hâlâ yaşayıp yaşamadığı sorulunca, eğer yaşasaydı O'nu gelip bulacağı cevabı buyurulmuştur.
12. Hızır (A.S.) ile İlyas (A.S.), görevleri bakımından, halk arasında ikiz gibidirler.. O kanaat yaygındır. Hızır (A.S.) denizlerin, İlyas (A.S.) karalann koruyu-cusuydu. Bu iki zat kendilerini tanıtmadan Mekke'ye giderler, hac ederlerdi. Yiyecekleri (kereviz, mantar) di. Her ikisinin, Hazreti Muhammed (S.A.V.) e ilk vahy gel-

diği zaman yanında bulunduğu anlatılır. Hattâ Hazreti Muhammed (S.A.V.) birisine ümmetini denizds, birisine çöllerde koruması görevini vermiştir. Fakat bunu tastik edecek bir Hadis-i şerif yoktur.
13. Hızır (A.S.), ister nebi ister veli olsun, şu özellikleri yaygındır:
a. Hızır (A.S.) peygamberdir. ′■
b. Velidir.
c. Ölümsüzdür.
d. Darda kalanların yardımına koşar.
e. Servet, bereket getirir.
1. Kainata yeniden hayat vermeye memurdur. *g.* Elleri beyaz, yumuşak ve kemiksizdir. h. Sık sık fakir kılığına girer, sadaka ister ve insanları dener.
14. Hızır (A.S.) m Büyük İskender'le birlikte çalıştığı söylenir ve ebedî hayatı aradıkları rivayet edilir. İlerde bu mevzua tekrar gelinecektir. Olamaz, çünkü Hızır bir veli, Büyük İskender ise kâfirdi.
15. Her yıl 6 Mayıs günü yapılan yaza çıkış (Bahar bayramı) Hazreti Hızır (A.S.) ile Hazreti İlyas (A.S.) m adlarıyla belirtilmiştir. (Hızır-İlyas) günü, bizde zamanla (Hıdrellez) olmuştur. Bu bayramda halk mü'min^ inançlarıyla bir araya gelip bayram ettiklerinden pek makbuldür, faydalıdır. Toplanmak ve birlik elbette hayr, dağılmak serdir. Ona götürücüdür. Hıdrellez bayramında çeşitli dilekler, halkın geleneğine göre yapılır bu suretle müminlerin ümitleri tazelenir.. Şüphesiz başta Hazreti Allah (C.C.) m rıza ve iznini alarak.
İşte Hazreti Musa (A.S.) m aradığı zat (belki peygamber) Hızır buydu.. Bir büyük peygamber, sırf bilgisini artırmak için, bir kulu (geçmiş bir peygamberi) arıyordu.

»ı «*urda yoIUra dösmUsto. I*?* ***″*»- Ç^ü Hazreti Al** (c.c, *me*.
*
Hazreti Musa (A.S.), fedaisi Yuşâ (A.S.) ile birlikte Beyaz Nil kıyısınca durmadan yürüdüler. Her ikisinin gözü ve aklı sepetteydi.
Balık, kokmasın diye tuzlamışlardı..
Gece bile ateş yakıyor, uyumadan bekleşiyorlardı.
Çünkü, uyku anında balık dirilebilirdi...
Fakat, Hazreti Allah (C.C.) gün oldu onlara balığı unutturdu.. Halbuki Mavi ve Beyaz Denizin birleştiği yere gelmişlerdi.
Güpe gündüz, Hazreti Musa (A.S.), Yuşâ'ya umulmayan bir söz söyledi:
«Ey Yuşâ.'.. Ben şu kaya gerisinde bir az uzanacağım.»
Yuşâ (A.S.) sevindi.. Sepeti kucağına alıp oturdu. Hazreti Musa (A.S.) daha yatar yatmaz uyumuştu kaya gerisinde.
Yuşâ (A.S.) bir ona, bir sepetteki tuzlu balığa bakıyordu.
(Derler ki Beyaz Deniz ile Mavi Deniz'ia birleştiği yere ince bir sızıntı halinde hayat ırmağı karışırdı.. Ancak bakıldıkça, izin verilene, büyür, genişlerdi. Bu hayat ırmağı, değil canlılara, cansızlara bile ebedî hayat getirirdi Allahın izniyle. Tabiî balık da dirilecekti)
Nitekim balık canlandı ve sepetten sıçradı.. Suya düştü. Bir yoldan uzaklaştı.. Gittiği yol pek acaipti.
Hazreti Yuşâ (A.S.), olayı izlediği halde, sükûnetle seyretti sadece.. Böylece balık, suda bir deliğe girip kayboldu.

Bunun üzerine onlar bu iki (deniz) arasının birleşik yerine ulaşınca balıklarını unuttular. (Balık) denizde bir deliğe doğru yolunu tutmuştu.
(Kehf: 61)
Elbette bunda şeytanın payı vardı... Hazreti Musa (A.S.) peygamberdi, masumdu. Ancak uykuda görevini bırakmıştı. Fakat Hazreti Yuşâ (A.S.) henüz peygamber olmadığından, bizzat şeytana nefsini kaptırmış ve sepete baka baka vazifesini unutmuştu.
Hazreti Musa (A.S.), uyanınca, tekrar yola çıktılar. Bir ara Hazreti Musa (A.S.) durdu ve diledi:
«Ey Yuşâ, yolculuk bizi hayli acıktırdı.. Yemeği getir de yiyelim...»
İşte o zaman, Yuşâ (A.S.) olanları hatırladı, heyecanlandı ve anlattı...
Hazreti Musa (A.S.), Yuşâ'ya kızmadı.. Geri döndüler.
Vaktaki (oradan geçip gittiler) Musa genç (adamın) a dedi ki: «Kuşluk yemeğimizi getir. Bu yolculuğumuzdan, andolsun, yorgun düştük.»
(Kehf: 62)
(Genç): «Gördün mü, dedi, kayaya sığındığımız vakit ben balığı unutmuşum. Onu söylememi bana şeytandan başkası unutturmadı. O şaşılacak bir surette deniz (e atıldı), yolunu tutup gitti.»
(Kehf: 63)

(Musa) «İşte, dedi, bizim arayacağımız bu idi.» Şimdi izlerinin üzerinden gerisin geriye dön-* düler.
(Kehf: 64)
Hazreti Musa (A.S.) ile Yuşâ (A.S.) adeta koşuyorlardı. İki nehir birleştiği için, suda pek çok gemiler akıp gidiyordu.. Fakat gözleri hiçbirisini görmüyordu.
Nihayet gün alçalırken, balığın kaybolduğu yere vardılar.
Hazreti Musa (A.S.) suya baktı.. Üzerinde köprü gibi bir yol göründü ona.. Buluşma yerinde olduğuna inandı.
Beklemeye başladı. Hızır gecikince, sebep aradı. Buldu.
Yanında Yuşâ (A.S.) varken, Hızır elbet görün-, mezdi.
Onu, geriye gönderdi.. Yalnız kaldı.
Hazreti Yuşâ (A.S.), son tepeyi aşarken, Hazreti Musa'ya denizdeki yol üzerinden bir adam göründü.
Hazreti Musa (A.S.) kıyıya indi. Maksadı, misafirini karşılamaktı. Fakat adam, yol üzerinde bir adaya varınca, uzanıp uyudu. Hazreti Musa (A S.) sabredemedi, suya girdi ve yoldan ilerledi. (Derler ki Hazreti Allah, Musa'ya ilerde Kızıldenizi geçmesi için ona bu tecrübe fırsatını hazırladı).
O anda balık da tekrar göründü.. Hazret" Musft (A.S.) a kılavuzluk yaptı. Hazreti Musa (A.S.) adaya vardı ve Hızır (A.S.) a selâm verdi, kendini tanıttı.. Hazreti Allah (C.C.) m emrini söyledi. Elbet bundan haberli olduğunu da ekledi.
Derken kullarımızdan (öyle) bir kul buldular ki biz ona tarafımızdan bir rahmet vermiş,
— 124 —
kendisine nezdimizden (hâs) bir ilim öğretmiştik.
(Kehf: 65)
(Buradaki rahmeti bazıları vahy, bazıları nübüvvet kabul ederler. Fakat nübüvvet fikirliler azlıktır. Has ilimden murat ise gaybı bilmektir. Bu âyette Hızır'ın peygamber olmadığı sarahati vardır.. Eğer peygamber olsaydı, özel vazifeler ve ilim alan kul diye tanı tıknazdı.) Hazreti Musa (A.S.), ilim tahsil edeceği için pek sevinçliydi.. Aceleciydi..- İlmi tahsili hemen diledi:
Musa ona: «Sana, doğru yol olarak öğretilen ilimden bana da öğretmen için sana tâbi olayım mı?» dedi.
(Kehf: 66)
Hızır (A.S.), isteksü göründü.. Musa (A.S.) telâşlandı. Bunun üzerine Hızır (A.S.), vazgeçmesini, sabre-demeyeceğini, karşılaşacakları hadislerin sebeplerini solacağını hatırlattı. Musa (A.S.), sabredeceğine söz verdi.
O da (Musa'ya): «Doğrusu sen benim beraberimde sabretmeye asla muktedir olamazsın.»
«(İç yüzünü) kavrayamadığın bir bilgiye nasıl sabredersin?» dedi.
O da: «Allah dilerse beni sabredici bulacaksın. Sana hiçbir işte karşı gelmeyeceğim.» " dedi.
(O: «Eğer bu suretle) bana tabi olacaksan ben, sana anıp söyleyinceye kadar, bana hiçbir şey sorma.» dedi.
(Kehf: 67-70)
Orada Hazreti Musa (A.S.) ile Hızır (A.S.) gece yarısına kadar kaldılar. Birdenbire Hızır (A.S.) gitmek
—- 125 —

için ayağa kalktı. Musa (A.S.) gündüzü niçin beklemediklerini soramadı. Peşine takıldı.
Gece ve ertesi gün hep bölgede dolaştırdı Hazreti Hızır (A.S.) Hazreti Musa (A.S.) ı. Hattâ bu halle iki hafta,geçti.. Hazreti Musa (A.S.) için için sabırsızlanıyor ve Hazreti Hızır (A.S.) m ne zaman ona ilminden vereceğini merak ediyordu.. Sözünü hatırlayarak susuyordu. Pek önemli olaylarla da karşılaşmamışlardı. Hazreti Musa (A.S.) oyalanmak için çareler araştırıyordu. Arada yağmur yağıyor, günleri renklendiriyordu. Sonra yine hep yolculuk, hep yolculuk...
Hazreti Musa (A.S.), Hızır (A.S.)m kürkünü de merak ediyordu.
Çünkü kürkü yeşildi. Duyduğuna göre, eskiden beyaz olan. kürkü, çimenlikte otururken ansızın yeşermiş ve sallanmaya başlamıştı. O yüzden Hıdır (Hızır) denmişti ona. Bundaki gerçek payını bile soramıyordu.
Nihayet, günlerden sonra, Nü kıyısında bir iskeleye vardılar.. İskele kalabalıktı.. Gemiler yük ve yolcu alıp boşaltıyorlardı. Hızır (A.S.) hangi gemiye binmeye kal-kışsa ücret istiyorlardı.. Bu yüzden alınmıyorlardı. Hava kararacaktı artık. Hazreti Musa (A.S.) m ümidi kesilmek üzereyken, son bir gemi daha geldi.. Yeni tezgâhtan çıkmış, güzel bir gemiydi bu. Ümit edilmeyen bir şey oldu Gemi sahipleri, onları ücretsiz gemiye aldılar. YJyecı ' bile verdiler.
, Hazreti Musa (A.S.) o sırada Yuşâ (A.S.) ı düşünüyordu. Acaba yiğiti dönmüş müydü sair salim Hazreti Harfin (A.S.) m yanma?.. İlhamı bunu hayırda sonuçlandırıyordu.
(Hazreti Musa'nın yigitmin Hızır yahut Yusâ olduğu rivayetlerinden başka, üçüncü tir rivayet daha vardır yiğit başka birisidir. Bu gene. Kizirin,emrine rağ-
12(, -~
Hien, üçü birlikte seyahat ederlerken, hayat suyundan içtiği için, Hızır onu cezalandırmıştır. Tutup denize atmış ve kıyamete kadar sularla pençeleşmesini niyaz etmiştir. Zayıf bir rivayettir.)
Hazreti Musa (A.S.) Yuşâ'yı düşünürken, bir serçe suya yakın alçaldı ve bir damla su alıp yükseldi, yutmadı, tekrar bıraktı.
O zaman, Hazreti Hızır (A.S.) ilk.defa ilme temas etti.
Şöyle dedi:
«Ey Musa!.. Senin ve benim bildiklerimiz, ilâhî ilimden şu damlanın denizden eksilttiği kadar bile değildir.»
Hazreti Musa (A.S.) sevindi ama. sürmedi. Çünkü Hızır tekrar konuyu değiştirdi. Az sonra da gemi sahipleri geldiler, sohbete dalıp saatleri aldılar. Tekrar yemek ikram ettiler. Gemi sahipleri pek hassastılar.. Hep: «İnsanlık halidir, unutmuşsunuzdur..» diyerek ikramları yapıyorlardı. Yolculukları Akdeniz'e kadar sürecekti.. Belki onu da kıyıdan dolaşacaklardı.. Ticaret iyiydi ama, yardımı daha çok seviyorlardı.
Gemi sahipleri uyku zamanı çekilip gittiler.
O anda Hızır (A.S.) kalktı yerinden, ilerdeki balta ve çekici kaptı.. Akşam üstü serçenin konduğu tahtayı söktü ve yerini eski tahtalarla kapattı.
Hazreti Musa (A.S.) sinirlendi, kendini tutamayıp bağırdı:
«Ey Hızır, yaptığın nedir?.. Bunca iyiliğe kötülük ha?» Sonra geminin'batıp sahiplerinin boğulacağını hatırlattı.
Bunun üzerine gittiler. Nihayet (bir) gemiye bindikleri zaman o, bunu dclivcrdi? (Musa) dedi ki:
«Sahiplerini (sudu) boğasın di\e nıi

onu deldin? Andolsun, sen büyük bir iş yaptın.»
(Kehf: 71)
Hızır (A.S.), Hazreti Musa (A.S.) a verdiği sözü, sabredemeyeceğini ihtar etti:
(O «Eğer bu suretle) bana tâbi olacaksan ben, sana anıp söyleyinceye kadar, bana hiçbir şey sorma» dedi.
(Kehf: 70)
«Dedi: «Sen beraberimde sabretmeye asla muktedir olmazsın demedim mi?..»
(Kehf: 72)
(Musa): «Unuttuğum şeyden dolayı, dedi, beni muaheze etme. Şu işimde (arkadaşlığımızda) bana güçlük çıkarma.»
(Kehf: 73)
Musa (A.S.) telaşlandı, özür diledi, unutkanlığına vermesini rica etti. Bir daha sormayacağına tekrar söz
verdi.
*** * ***
Hazreti Musa (A.S.) ile Hızır (A.S.) m arkadaşlıkları uzun sürmüştü.. Fakat kolaylıkla seyahat ediyorlardı.. Şimdi Mısır'ı bile arkalarında bırakmışlar, Akdeniz kıyısından kuzeye rüyada gibi Çıkıyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) hep gemi olayını düşünüyordu. Gemi su alıp batmış mıydı?.. Tek tesellisi, batacak kadar geminin hırpalanmamış olmasıydı.

Nihayet bir gün, misafir indikleri ve ağırlandıkları kulübe, ki sahipleri onlara iyi bakmışlardı, Hazreti Musa (A.S.) a dar geldi.. Seyahate devam etmeyi arzuladı. Tek oyalandığı evin çocuğuydu.. Onu pek sevmişti.
Hızır (A.S.), sanki Musa (A.S.) m fikrini sezmiş gibi, harekete hazırlandı.. Kulübeden veda edip çıktılar.. Yakında kulübe sahiplerinin çocuğu oynuyordu. Hızır (A.S.), ikinci bir iş daha yaptı Hazreti Musa (A.S.) ı şaşırtan.. Çocuğu öldürdü.
Hazreti Musa (A.S.) adeta Hızır'ı payladı kızgınlığından..
Fakat Hızır da ona verdiği sözü hatırlattı. Artık kendisiyle arkadaşlık yapamayacağını söyledi. Hazreti Musa (A.S.) ancak o zaman sükûnet buldu.. Tekrar sabredeceğine söz verdi. Çünkü ilim öğrenmek arzusundaydı.. Elbet olanlara tahammül gösterecekti.
Yine gittiler. Nihayet bir oğlan çocuğuna rast geldikleri zaman o, hemen bunu öldürdü. (Musa) dedi ki: «Tertemiz (masum) bir canı, (diğer) bir can karşılığı olmaksızın, öldürdün ha! Andolsun ki sen kötü bir şey yaptın.» (O zat şöyle) dedi: Ben sana beraberimde sabretmeye asla muktedir olamazsın demedim mi? (Musa): «Eğer, dedi, bundan sonra sana bir şey sorarsam benimle arkadaşlık etme. (O takdirde) tarafımdan muhakkak özre ulaşmışsm-dır (Benden ayrılmakta mazur sayılmışsmdır)».
(Kehf: 74-76)
Yürüdüler yine Akdeniz kıyısından kuzeye doğru. . Çeşitli ahlâk bozukluğunda insanlara, topluluklara, rastladılar.. Maceralar geçirdiler..

Bir ikindi vakti bir şehir gördüler. Bu şehir şimdiki (Antakya) şehri yerinde kurulmuştu.
Şehre girdiler.. Şehir halkı onları ne misafir ettiler, ne yiyecek verdiler.. İki dost geceyi o halde aç ve dışar-da geçirdiler.
Sabahleyin, şehirden çıkarlarken, Hazreti Musa (A.S.) in gözleri şaşkınlıktan uğradı. Hızır (A.S.) ahalisi zalim ve nekes olan bu şehirdeki yıkılmak üzere olan bir duvarı onarmaya girişmişti.
Hazreti Musa (A.S.) buna bir türlü akıl erdiremedi. Hızır (A.S.), gemiciler ve kulübe sahipleri onlara iyilik etikleri halde, kötülükte bulunmuştu.. Şimdi ise kötülüğü iyilikle karşılıyordu. Hem de ücret almadan.
Musa (A.S.) yine dayanamadı ve hatırlattı, merakını yenemeyip düşündüklerini.
Yine gittiler. Nihayet bir memleket halkına vardılar ki ora ahalisinden yemek istedikleri halde, kendilerini misafir etmekten imtina etmişlerdi. Derken yıkılmak isteyen bir dıvar buldular da o. bunu doğrul tu verdi, (Musa) dedi ki: «Dileseydhı elbet buna karşı bir ücret alırdın.»
(Kehf: 77)
Şehirden Çıkana kadar Hızır (A.S.) konuşmadı.
Şehir dışında durup Hazreti Musa (A.S.) a döndü.. Sözünü hatırlattı.. Artık arkadaşlıklarının sön bulduğunu haber verdi ve meraklandığı bu üç hadisenin sebeplerini anlatacağını söyledi.
«içte, dedi. bu benimle senin aynhşımızdır. Sana üzerinde asla Kahredemediğin şeylerin iç yüzünü haber vereceğim:»
(Kehf: 78)
r- 130 —
Hızır (A.S.) anlattı:
«Hayırsever gemicilerin teknesini delip eskittim. Çünkü arkalarında sağlam gemileri zorla alan korsanlar hükümdarı gemisiyle geliyordu. Gemiyi eski görünce dokunmayacaktı.. Bu benim gayb ilmimdir.. Gelecekten haberli oluşumdur.»
«Gemiye gelince: (o), denizde iş yapan yoksul-larm-dı. Ben onu kusurlu yapmak istedim (ki) arkalarında her (sağlam) gemiyi zorla almakta olan bir hükümdar vardı.»
(Kehf: 79)
Hazreti Musa (A.S.) hep dinliyor ve sabredemediği-ne hayıflanıyordu.
Hızır (A.S.). ikinci olayı da anlattı. '.
Üçüncü olayı da:
«Oğlana gelince: Onun anası da, babası da îman etmiş kimselerdi. Bunun için onları bir azgınlık ve kâfirlik bürümesinden endişe ettik de» Diledik ki bunun yerine Rableri kendilerine temizlikçe daha hayırlısını, merhametçe, daha yakınını versin.»
«Duvara gelince: Bu, o şehirde iki yetim oğlancığındı. Altında da onlara ait bir define vardı. Babaları iyi bir adamdı. Binaenaleyh Rab-bin diledi ki ilcisi de rüştlerine ersinler, definelerini çıkarsınlar. (Bu), Rabbimden bir merhametti. Ben, bunu kendi reyimle yapmadım. İşte üzerlerinde sabredemediğin şeylerin iç yüzü!»
(Kehf: 80-82) — 131 —

Hazreti Musa (A.S.) tatmin edilmişti.
Hızır (A.S.) a hem teşekkür, hem de özür dilemeye hazırlanırken, ansızın Hızır (A.S.) ortadan yok oldu.
Hazreti Musa (A.S.) üzüldü.. Seslendi. Fakat Hızır (A.S.) yerine Cebrail (A.S.) ı karşısında buldu.
Cebrail (A.S.) konuştu:
«Ey Musa!.. Allahm,. sana dilediğin dersi yeterli buldu. Öğrendin ve ibretlendin.. Artık ümmetinin başına dön!..»
Hazreti Musa (A.S.) bu emre uydu.
Fakat şunu öğrendi ki, ne türlü olursa olsun, her olay daima hayra götürücüdür.. Basamaklardır.. Sonunda selâmet, iyilik, güzellik vardır.
Yalnız şunu henüz bilmiyordu Hazreti Musa (A.S.).
Bu üç olay onu gelecekte yaşayacaklarıyla sıkı sıkıya bağlantılıydı.. Hattâ başka çeşit örnekleriydiler. Şöyle ki:
1. Gemi olayındaki gemi sahipleri Mısır'dan çıkacak İsrailoğullarıydı.. Korsanbaşı ise Fir'avn'dı.. Kızıldeniz geçilirken boğulacaktı.
2. Mü'min anne ve babanın azacak oğlunun öldürülmesi ise, Tih sahrasında İsrailoğuîlarının sapıtanlarla sapıtmayanlar arasında geçen savaş-
. la bağlantılıydı. Sapıtanlar öldüler.
3. Hızır'ın doğrulttuğu dıvar, M Musa (A.S.) da yardım etmişti, yıkılmaya yüz tutan insanlıktı. Eğer duvar yıkılsaydı altında evlâtlarına miras bırakacakları islâmiyet nuru kaybolup gidecekti.
(Hazreti Musa ile Hızır hikayesi ayrıca **HIZIRI** ARAYAN PEYGAMBER eserimde geniş surette anlatılmıştır.. Arzu edenlerin ona müracaatları.)

VI
ZÜLKARNEYN'İN YE'CÜC ME GÜÇLERİ
Hazreti Musa (A.S.), Mısırdaki ümmeti yanma döndükten kısa bir zaman sonra, ona ve kardeşi Harun (A.S.) a inanan İsrailoğullarmdan mü'min olanlar, Hızır'la yaptığı seyahati ve maceraları öğrenerek, kendileri de ibretlendiler ve güvenleri arttı.
Artık zaman zaman, aralarında Hızır (A.S.) hakkında konuşuyor ve durumunu tartışıp dun^orlardı.
Acaba Peygamber miydi, yoksa Hazreti Allah (Ç.C.) m özel. vazifelerle görevlendirdiği bir veli miydi?.. Tıpkı şimdiki gibi ve tarih boyunca sürüp gittiği gibi.
Bazan Hazreti Musa ve Hazreti Harun (A.S.) a baş vuruyorlar, lâkin, açıklamaya mezun olmadıklarından olacak, tatmin edici bir cevap alamıyorlardı.
Zamanla, Hızır, (A.S.) m durumunun tartışmasına, Hazreti Zülkarneyn (A.S.) ı da karıştırdılar.
Onun da nebî mi, yoksa veli mi olduğu merakına düştüler.
Bilhassa duyageldikleri Ye'cüc Me'cüc taifesi onları pek ilgilendiriyordu.
Bunlara da cevap bulamadılar tam olarak.
İsrailoğulları müminleri içinde âlimler, tarihe meraklılar, arıştırıcılar, pek çoktu.
Bunlar şu .kanaate varmışlar ve bunu anlatmışlardı:

«Zülkarneyn (A.S.), elbette doğrusunu Hazreti Allah bilir, Hazreti İbrahim zamanında Yemende Himyer kabilesinde doğmuştur.. Pek salihti. Âlimdi.. Allah için araştırır dururdu.. İnsanları daha medeni yaşatmak, huzurda tutmak için keşiflere, mücadelelere girişmişti.. Hazreti Allah (C.C.) dan hep bu muratlarının gerçekleşmesi yolunda niyazda bulunurdu.. Bu muradına, fesatçıların kalkması, zulüm ve haksızlık da katılmıştı. Hazreti Allah (C.C), bu pek bas kulunun muratlarını gerçekleştirdi. Uzun ömürlü oldu. Onun için gece gündüz eşitti.. Yeryüzünde bir yerden diğer bir yere ses yahut ışık sür'atinde gidebilirdi.. Her topluluğa uğrar, dertleriyle ilgilenir, zalimlerle mücadele eder, halka medenî yaşamayı öğretir, bunların sırlarını verir, sonra başka bir yere göçerdi.»
Sorarlardı:
«O halde bir topluluğa gelmeyip, vahdaniyete çağırmadığına göre peygamber değildi.»
«Belki..»
Âlimlerin anlatışlarına göre, onun asıl adı (Mus'ab) di. Fakat Lâkabı (Zülkarneyn) di.
Niçin bu lâkab verilmişti ona?..
İki rivayet vardı:
1. Zülkarneyn, iki boynuzlu demekti.. Sözde o, başlığında elmaslı iki boynuz'taşırdı.
2. Diğer rivayet yaşaması üzerindeydi. Zülkarneyn, hem batıya, hem doğuya gitmişti.. Bu sebepten o lâkabı almıştı.

Zülkarneyn (A.S.), âlimlerin anlatışlarına göre, pek gezmiş, her yerde, şehirler, kasabalar kurmuştu. Hâlâ yaşıyordu. Hazreti İbrahim devrinde doğduğuna, ona îman ettiğine göre, şimdi en azından beş yüz yaşındaydı..

Öğrenmek isterdi halk:
«O da Hızır (A.S.) gibi ebedî hayata kavuşmuş mudur?..»
Âlimler ayrılırlardı.. Bir kısmı: «Hayır..» derlerdi. «Belki bin sene yani bir bu kadar yaşayacak ilhamın-
dayız.»
Diğerleri ise: «Evet, ebedî hayattadır.» hükmünü
verirlerdi.
Üçüncü fikir sahipleri de vardı. Şöyle anlatırlardı: «Zülkarneyn (A.S.), Hazreti İbrahim (A.S.) m ku-mandanlarmdandır.. Pek âdildi.. Hattâ Hazreti İbrahim (A.S.) m (Sebi Kuyusu) meselesinde kadılık etmiştir. Hazreti İbrahim (A.S.) Sebi Kuyusu'nu Ürdün topraklarında kazmış ve bereketli su bulmuştu. Ürdün halkı kuyuya sahip çıkmak istemişlerdi.. O zaman Zülkarneyn hakem olmuştu..»
**
Zülkarneyn (A.S.) hakkındaki rivayetler, yüzyıllar ilerledikçe pek arttı.
Hazreti Ali (K.V.) ye bile soruldu.
O.yukarda anlatıldığı gibi cevap verdi..
Yani, Yemende Himyer .kabilesinde doğmuştu.. Salihti. Halk için araştırır, onları medenî ve adalet içinde yaşatmak, zalimleri, fesatçıları yoketmek muradıydı.. Hazreti Allah (C.C), Onun dileklerini kabul etmişti.. Gece gündüz eşitlendi, kendisi hızlı giderdi gideceği yere.. Pekçok şehirler, kasabalar kurmuştu. Hazreti Allah (C.C.) dan her sıkışınca emir alırdı.. İbrahim (A.S.) zamanında doğmuş ve tam 1030 yıl yaşamıştı.
Zülkarneyn (A.S.) in durumunu daha ilerde tartışmak, rivayetleri sıralamak mümkündü. Fakat 1030 yıl

yaşadığına göre şu anda ona temas etmek daha uygun olacaktır.
Yüzjallar geçtikçe Zülkameyn (A.S.) hakkmda artan rivayetler, nebi veyahut peygamber oluşu ayrılığı, bilhassa Ye'cüc Me'cüc taifesi üzerinde tartışmalar sürüp gitmişti.
İslâmiyetin zuhurundan sonra yani Zülkameyn (A.S.) bin otuz yıllık ömrünü doldurup ebedî hayatına dönünce, Müslümanlar, Hazret-i Ali (K.V.) e sordukları gibi, Hazreti Muhammed (S.A.V.) e de sormuşlardı onu.
Hazreti Muhammed (S.A.V.), Zülkameyn (A.S.) için Hazreti Allah (C.C.) tarafından aşağıdaki âyetlerle bilgi vermeye memur edilmişti.
Önce bu âyetlerin dikkatle okunması, anlaşılmaya çalışılması lâzımdır.
Ondan sonra, bu âyetlerin nuru altında, tarih boyunca Zülkameyn (A.S.) hakkında yapılan rivayetler doğruya yaklaştırılarak ayıklanabilir..
Şunu da hatırdan çıkarmamalı ki, Hazreti Hızır (A.S.) için söylendiği gibi, nebilik ve velilik merakı bir tarafa atılmalıdır. İş onun çıktığı mertebede ve yaptığı işlerdedir.. Eriştiği mükâfatlardadır. Büyük, Allah'ın rızasını almış kullar için esas budur.. Ibretlenmemiz böylelikle mümkündür.
Şimdi Kur'ân-ı Kerîm'deki Zülkameyn (A.S.) ı anlatan âyetleri okuyalım:
Sana Zülkameyn*! sorarlar. De ki: «Size onun
(halinden) de haber söyleyeyim».
Hakikat, biz onu yer (yüzün) de büyük bir
kudret sahibi kıldık ve ona (muhtaç olduğu)
her şeyden bir sebep (bir yol) verdik.
O da (batıya doğru) bir yol tuttu.
— 136 —
Nihayet güneşin battığı yere ulaşınca onu kara bir balçıkta batar buldu. Bunun yanında da bir kavm buldu. Dedik ki: «Zülkameyn, (onları) ya azaba uğratmanda, yahut haklarında güzellik (tarafım) tutman (da serbestsin)». Dedi: «Amma kim zulmederse onu azâblandı-racağız. Sonra da o, Rabbine döndürülür de o da kendini şiddetli bir azâb (a duçar) eden). «Ama kim îman eder, güzel de amel (ve hareket) eylerse onun için en güzel bir mükâfat vardır. Ona emrimizden kolay (taraf)ını da söyleyeceğiz.»
Sonra o, başka bir yol tuttu. Nihayet üstüne güneşin (ilkönce) doğduğu yere ulaştığı zaman onu böyle bir kavmin üzenine doğuyor buldu ki biz onlar için buna karşı (korunacak) hiçbir siper yapmamıştık. İşte (Zülkarneyn'in işi) böyleydi. Halbuki onun yanında (neler vardı) ki biz hepsini ilm (inüz) le kuşatmışızdır. Sonra yine bir yol tuttu.
Nihayet iki dağ arasına ulaştığı zaman onların önünde hemen hiç bir söz anlamaz bir kavm buldu. Onlar dediler ki: «Zülkameyn hakikat, Ye'cüc ve Me'cüc (bu) yerde fesat çıkaran (kabile) lerdir. Bizimle onların arasına bir set yapman üzerine sana bir vergi verelim mi?» Dedi ki: «Râbbimin beni içinde bulundurduğu nimet (sizin vereceğinizden) daha hayırlıdır. Haydin, siz bana (bedenî) kuvvetle yardım edin de sizinle onların arasına sağlam bir mania yapayım.»
«Bana demir kütleleri getirin». (O karşılıklı iki dağın) iki yanı tanı denkleştiği vakit «Üflc-— 137 --

yin» dedi. Nihayet onu (demiri) bir ateş haline koyduğu zaman da «Getirin bana, **dedi, üs-- tüne erimiş bakır dökeyim». Artık onu aşmaya da güç yetiremediler. Onu delmiye de muktedir olamadılar. «Bu, dedi, Babbimin bir merhametidir. Fakat Babbimin vaadi gelince, o, bunu dümdüz yapar. Babbimin vaadi bir haktır».**
(Kehf: 83-98)
Hangi dinden olursa olsun, bilginler, gerek Tevrat'ın yazdıkları, gerekse Kur'ân'ı Kerîmin yukarda sıralanan âyetleri ve tarihi rivayetler üzerinde durmuşlar, Zülkar-neyn (A.S.) m kimliğini meydana çıkarmaya çalışmışlardır.
Fakat bunlar, daima olaylara kapıldıklarından, M.ö. beş yüz yıldan daha ilerlerde aramamışlardır Zülkar-neyn (A.S.) ı. Çünkü daha öncelerde, doğu ve batıya hükmeden, aradaki ülkeleri çiğneyip geçen bir hükümdar işitmemişler di.
Maddecilikleri onları aldattı.. O kadar ki Kur'ân'ı Kerîm'in sarih beyanlarına nüfuz edemediler.
Zülkarneyn olacak şu hükümdarlar üzerinde durdu-
lar:
1. Büyük Dârâ: Bu hükümdar M.Ö. 550-486 arasında yaşamıştı. Ferslerin hükümdarıydı.
Zamanla Yunanistanı (Medleri) yenip bütün Ana-doluyu ele geçirdi.. Kuzeyde İskitleri emri altına aldı.. Güneyde Babü'e girdi.. Doğuda Hindistan'a kadar vardı.

■

Nihayet **o** çağa kadar dünyanın görmediği bir imparatorluk kurdu.
İşte, doğu ve batıya giden Zülkarneyn'in Büyük Dara olduğunu iddia edenler, onun zaferlerine kapılırlar.
Tevrat bile bu yolda tahrife uğramıştır. Halbuki Kur'ân'ı Kerîm Zülkarneyn'in Allah'a inancını haber verir.. Dara ise Zerdüşt dinindeydi. O halde Zülkarneyn'in Dârâ olduğunu iddi etmek, açık âyetler karşısında sapıklıktır. Hattâ böyle düşünenler Kur'ân âyetlerini kendilerine göre tefsir etmişlerdir..
Güneşin battığı yer Karadeniz, doğduğu yer Asya ortalarıdır. Dârâ üçüncü seferi de kuzeye yani Kafkas dağına doğru yapmıştır. Güya Hazer denizi kıyısındaki kabilelerin güneşten başka örtünecekleri yoktu.. Aralan demir ve bakır eritilerek kapatılan dağlar Azerbeycan dağlarıdır.. Derbent şehri civarında bir vadi kapatılmıştır.
Bu olayların üzerinden yüzlerce yıl geçti.. Hani, böyle bir set bulunmadı, yeryüzü karış karış keşf edildiği halde,, Hele Ye'cüc Me'cüc taifesi!.. Dârâ'nm doğu ve batıya gidişi iki boynuzlu, yani (Zülkarneyn) lâkabını aldığı zehabım uyandırmıştır.
Görüldüğü ve âyetlerle karşılaştırıldığı gibi, bu rivayet baştan başa sakattır, sapıklıklarla doludur. 2.
Kuruş:
Bazıları, Tevratta Dârâ'nm yazılışının yanlış olduğunu söylerler ve daha geriye giderek, Zülkarneyn'in Kuruş ile aynı adam bulunduğunu iddia ederler.

Kuruş, M.Ö. 558-528 arasında yaşamış yine bir Pers hükümdarıdır.. Lidya hükümdarı Kirezüs'ü yenerek Anadoluyu aldı.. Eğe Denizine dayandı. Babil'i çiğnedi.. Mısır'a giderken öldü yahut öldürüldü.
Kurus'un devleti kuzeyde Hazer Denizine, doğuda İndüs'e dayanıyordu.
Dârâ için söylenenler bunun için de söylenmiştir.. İki boynuzlu (Zülkameyn) lakabı, denizlere ulaştığı içindir. Demir ve bakırdan set yapan, gerisinde Yec'üc Mec'üc taifesini bırakan odur. Bu rivayet de ret edilmeye mahkûmdur. Çünkü hükümdar Kuruş, Dârâ gibi Zerdüşt dinindeydi.. Allah'a inanmazdı.. O halde Kur'ân'ı Kerîm'in bahsettiği mümin zat bu değildir.
3. Büyük İskender:
Bazı araştırıcılar da Zülkarneyn'in Büyük İskender olduğu fikrindedirler. Bunu iki sebebe dayarlar:
a. Büyük İskender, başına iki boynuzlu bir miğfer giyerdi.
b. M.Ö. 356-323 arasmda yaşayan bu Makedonya kiralı, İran'ı çiğnemiş, Hindistana girmişti. Sonra Mezopotamya ve Mısır'ı ele geçirmişti.. Derler ki İskender Aristo'dan ders görmüş ve ebedî hayat sırrını aramaya çıkmıştı.
Onun miğferinin iki boynuzlu oluşu, doğu ve batıya hükmedişi (Zülkameyn) olduğu fikrini doğurmuştur.
Halbuki bilindiği gibi, İskender putperestti.. Bozulan yahudi dininde bile değildi. Esasen daha Haz-reti İsa (A.S.) zuhur etmemişti, Onun, Kur'ân-ı

Kerîm muvacehesinde Allah'a inanan bir kul olmaması gerekir önce. O halde bu rivayet de redde mahkûmdur.
4. Bazılan Zülkameyn, Hazreti İbrahim (A.S.), yahut Büyük İskender ordusunda kumandandı kanaatindeler.. Hattâ ebedî hayat iksirini Büyük İskender'le beraber aramışlardır. Halbuki Kur'ân âyetleri onun müstakil hareket ettiğini, birçok kolaylıklarla, ilimle donatıldığını açıklarlar.
5. Elle tutulur, gözle görülür en doğru rivayet, yukarda anlatılan ve Hazreti Ali (K.V.) tarafından açıklanan rivayettir.. Zülkameyn (Mus'ab) adlı bir mümindir. Yemendeki Himyer kabilesindendir. Doğu ve batıya giden orduları olduğu düşünülmemelidir. O, milyonluk ordulara bedel, sırlarla mükafatlandırılmıştı. Gerçekten, Kur'ân'da anlatılan olayları yapmak için pek uzun ömürlü olması, hızlı gitmesi, gerekirdi.
Nitekim Kur'ân-ı Kerîm ona bağışlanan vasıflan şöyle sıralıyor: Büyük kudret sahibiydi. Bu kudret ordu kudreti değil, ilim kudretiydi. Sapıklan bu ilim sırlarıyla cezalandırabiiiyordu. Bilhassa zalim ve müfsitlerle mücadele ediyordu.. Cahil, hayvani hayat süren kavmlere ev, kasaba yapmasını, giyinmeyi öğretiyordu.. Salih, Vahdeniyette, mü'min bir kuldu. (Bazılan onun vahy aldığım, Kur'ân âyetlerine istinat ederek, peygamberliğine kanaat getirirlerse de bilindiği gibi, Hazreti Allah (C.C.) Peygamberlere -Mekkelere-İosanlara-Diğer canlılara ve cansızlara vahy eder. Bu hususta birçok âyetler vardır. Nebi değil, veli olduğu daha ağır basmıştır.)

Hazreti Allah (C.C.) böyle bir kulunun muratlarını gerçekleştirmiştir.. O da insanlığı medeniyete, dürüstlüğe götürücü arzularını gerçekleştirmiştir. Fakat peşine ordular takarak değil. Belki gittiği yerlerde kendisine uyanlarla bunları yapmıştır. Bu kanaatte olanlar, güneşin battığı yeri Atlas Okyanusu sanırlar.. Mümkündür. Çünkü, Zülkarneyn Yemenliydi. Aîrikaya geçmiş ve tam bir vahşet halinde bulunan bu kıtayı aşarak Atlas Okyanusuna, doğuya dönmüştür.. Nihayet Ye'cüc Me'cüc taifesinin bulunduğu bölgeye geçmiştir. Bu bölge de ihtimal yine Afrika'ydı.. Yahut Asya'da.. Büyük Okyanus yakınlarında. 6. Bir düşünürler gurubu da olaylara manevî yön verirler. Şöyle ki:
Âyetlerde buyurulan güneş Vahdaniyet güneşidir. İslâmiyettir. Kara balçık, sapıklıktır.. Zülkarneyn, Dârâ halkını bu kara balçıktan kurtarmak istemiştir.. Vicdanlarında batırmaya uğraştıkları nuru tutuşturmuştur. Bu iş için Hazreti Allah (C.C.) onu güzellikle yahut azapla iş görmede serbest bırakmıştır.. Afrika halkı zenciydiler. Oradan doğuya döndüğü zaman, yani Afrika'nın doğusuna, burada elbette islâmiyet güneşi yükseliyordu. Çünkü nice yüzyılları doldurmuş Vahdaniyete çağıran peygamberler gelip geçmişti, Afrika doğusu çöllerinde!.. Bu zenciler öyle bir güneşten habersizdiler.. Haberli olsalar çıplak kalmaz örtünürlerdi.. Demek isteniyor ki, çok kere, Allah kendisini kainattaki her âyetle haber verdiği halde insan böylesine yakın nurdan, selâmet yolundan, ahlak ve iffet örtüsünden habersizdir.. İşte Zülkarneyn bu topluluklara yol gösterdi.
— 142 —
Zülkarneyn (A.S.) m üçüncü seyahati, ki Kur'ân-ı Kerîm'de anlatılmıştır, pek önemlidir. Zülkarneyn bir topluluğa rastlıyor, onlar başka bir topluluktan şikayetçidirler.. Can ve mallarından emin değildirler. Karşılarındaki Ye'cüc Me'cüc diye adlandırılan zalimler, ellerinde ne varsa alıp gidiyorlar.. Ekin zamanlan hasada fırsat vermiyorlar.
Zülkarneyn, bu zalimlere karşı, halkın yardımıyla iki dağ arasını demir ve bakır eriterek kapatıyor.
Hazreti Allah (C.C.) nihayet Ye'cüc Me'cüc taifesinin ancak kendisinin dilediği zamanlarda meydana çıkacaklarını haber veriyor.
Ye'cüc Me'cüc taifesinin, ister Asya'nın tam doğusunda, ister Hazer ile Rümiye arasında, ister başka yerde yaşadıkları kanaatine varılsın, bu önemli değildir.
Mademki Hazreti Kur'ân buyuruyor, Ye'cüc Me'cüc vardı ve hâlâ var.
Bütün bir kainatı (Ol!) demekle halk eden Hazreti Allah, elbette dilemişse Zülkarneyn'e iki dağ arasını demir ve bakır eriterek kapatmıştır. Ye'cüc ve Me'cücleri örtmüş, görünmez yapmıştır.. Hazreti Salih (A.S.) zamanında kayadan deve çıkaran O'ydu.. Yine dilerse yapacaktır.. Belki yapıyor da.
Çünkü Hazreti Allah (C.C.) şu âyetle, Zülkarneyn'-in hayatını anlattıktan sonra, gelecekten haber veriyor:
O gün biz onları birbiri içinde dalgalanır bir halde bırakmışındır. (Bırakacağız. Artık) «Sûr» da ülürülmüştür (üfürülecektir). Bu suretle hepsini (mahşerde) derleyip toparlamı-şızdır (toplayacağız.) (*) (Kehf: 99)
(*) Mazi sigasıyla gelişi ezeldeki tahakkukundadır. (Kur'ân-i Hakim ve Me&l-i Kerîm — Hasan Basri Çantay) — 143 —

Bu âyette geçmiş kullanılmışsa da remzidir.. Geçmiş kabul edenler, kıyametin Ye'cûc Me'cûclerin çıkışıyla başlayacağını söylerler.
Fakat Enbiya sûresinin 96 ncı âyeti karşısmda gerçek olduğu gibi aydınlanıyor.
Hazreti Allah (C.C.) şöyle buyuruyor:
Nihayet Ye'cûc ve Me'cûc (un şeddi) açılıp da her tepeden saldıracakları ve gerçek vaad olan (kıyamet) yaklaştığı vakit, işte o zaman...
(Enbiyâ': 96)
Bu âyette Ye'cûc ve Me'cûcleri tutan şeddin iman olduğu, islâmiyetle amelde bulunulduğu sarihtir.. Amel gevşetilince, elbette Ye'cûc ve Me'cücler meydanı boş bulacaklardır.
Bunların tarih boyunca çeşitli örnekleri olmuştur.
Ye'cûc ve Me'cûc kelimelerinin mânaları öğrenilince, büsbütün mevzu aydınlanır.
Ye'cûc (Ya'cüş, Acüc): Özünde garaz olan sahte ilâhları bile bu yolda kullanmak isteyen, kibirli, cebbar, fesatçı, zalim demektir.
Me'cûc (Ma'cüç): Kindara, fesatçıya, zalime uyan, nefsine kul olan demektir.
Bu her iki kelimenin kökü İbranî yahut yunânîdir.
Ye'cûc başkan, Me'cûc ona uyan oluyor,
(Demagog ve Teagog) kelimeleri (Magoğ - Agoğ) şeklinde önce değişti.. Sonra (Ye'cûc - Me'cûc) haline geldi.
Elbette Hazreti Allah (C.C), Kur'ân'da bu kelimeleri Kureyşlerin konuştuğu dille buyuracaktı.
Manâları, kısaca, zalim, fesatçı başkan ve topluluğu

olan (Ye'cûc ve Me'cûc) bir kere mi gelip geçtiler?. Kimlerdir?..
Âyetler muvacehesinde, onların her toplulukta bulundukları, zaman zaman dilediklerini yaptıkları anlaşılıyor.
Onlar Hazreti Nûh (A.S.), tufandan sonra soyunu tekrar üretince peydahlandılar..
Zayıflarken, Zülkameynin şeddi gibi durdurulurlardı. Kuvvetlenince, zayıfları ezerlerdi.
Yoksa set nerede, iki dağ nerede, ne zaman inşa edildi?. Soruları önemli değildir.. Hazreti Kur'ân'ın ulu kıssalarına göre daima zaman ve mekânın kıymetli olmadığını görürüz.
Hattâ isimlerin de ehemmiyeti azdır.
Bunlar inceleneceğine, insanlığın selâmeti için gayret sarfetmek elbette daha iyidir, hayrdır.
Hazreti Allah (C.C.) Zülkarneyn hikayesini buyurmakla bize şunları emrediyor:
1. Bir toplum felâkete düşerse elbirliğiyle yardımlaşarak bu felâket giderilmelidir.
2. Böyle vazifelerde ücret almak yardımı hiçe indirir.
3. Toplumlar kuvvetlerini, öz zaruretlerinde, behemehal birleştirmelidirler.
4. Büyük kuvvet ve mallar kimde toplanmış olursa olsun, halkın ihtiyaçlarına sarfolunmalıdır.
5. Devletten, hükümetten maksat halkın ihtiyaçlarını gidermektir.
Tarih boyunca çok Ye'cûc ve Me'cücler gelip geçmiştir.
İşte birkaç örnek:
Nemrud Ye'cûc, ona uyan kuvvetler Me'cüclerdi.
Dârâ, Kuruş, Büyük İskender ve askerleri de öyleydiler.

Bugüne kadar gelmiş, cihat uğruna çalışmamış, İs-lâmiyeti ezmiş bütün hükümdarlar Ye'cüc ve ona uyanlar Me'cüctür. Bu fesatçıların başlarıyla kendilerine, sürekli misâl bilhassa Yahudilerdir. Şimdi Filistinde toplanmaları İslâm Âlemini incitmeleri, mali fesatlanyla dünyayı süründürmeleri baş alâmetleridir..
Yoksa mutlaka Asya'dan Ye'cüc ve Me'cücleri beklemek doğru değildir.
Şahsi hırs uğruna akan her damla kanda Ye'cüc ve Me'cüclerin payı vardır.
İslâmiyet bunları daima setlerinin gerisinde tutacak en büyük kudret ve kuvvettir.. Fakat insaniyet bu tek nurla amel etmezse elbette meydanı Ye'cüc ve Me'cücler istila edeceklerdir ve Hazreti Allah kıyameti koparacaktır.
Günümüzün bozulmuş semavi din salikleri, Allahsızlar, putperestler, cümlesi, en ileri seviyeye ulaşmış sözde medenî Ye'cüc ve Me'cüclerdir.. Çünkü vicdanlardaki islâmiyet nurunu söndürmekle beraber, mazlumları istismar ediyor, çalıştırıyor, kazançlarını alıyor, sefa sürüyor.. Bir tarafta Ye'cüc Me'cücler diğer tarafta zorla ve kasitle geri bırakılmış ülkeler halkı.
O halde âdil Zülkarneyn'i Dârâ, Kuruş, İskender zatında aramak beyhudedir. .
Hele Zülkarneyn'in yaptığı şeddi Ye'cüc Me'cüclerin yıkacağı vehmi doğru değildir. Onu ancak Hazreti Allah, yahut vaadi yıkar zaman zaman.
Ve bilhassa Hazreti Muhammed (S.A.V.) in bütün bir beşeriyete, hattâ cinlere peygamber olması önemini kaybederdi.
Maksat, Hazreti Muhammed (S.A.V.) in elçiliğiyle, bilhassa küfrü giyinmiş Ye'cüc Me'cüc taifesini islâmiyet nurundan bina olunmuş sed gerisinde boğmaktır.
— 146 —
Buna sırt verildiği anda zayıflanır ve Ye'cüc Me'cücler yeryüzünü tamamen istila, ederler.
Hazreti Musa ve Hazreti Harun (A.S,) ların bugünlerinde mücadele ettikleri Ye'cüc Me'cücler kimlerdi o halde?..
Artık bunun cevabı verilebilir.
Ye'cüc Fir'avndı.
Me'cüc ona uyan azgınlardı.
Allah'ı inkâr ediyorlardı..
Fesat çıkarıyor ve âlet oluyorlardı.
Bu uğurda ilahlar edinmişlerdi binlerce, hattâ kendileri ilâh olmuşlardı.
İsrailoğullarmı ve diğer mazlum halkı köle tutmuşlardı. İşkence ediyor, öldürüyor, çalıştırıyor, kazançlarını çalıyorlardı.
İşte Hazreti Musa (A.S.) ve Hazreti Harun (A.S.) bu Ye'cüc Me'cüclerle mücadeledeydiler.
Hiç değilse ezenlerin elinden ezilenleri kurtarmak istiyorlardı.
Ne olacaktı?..
Elbette Hazreti Musa (A.S.) m Ye'cüc Me'cücleri, yani Firavn'la azgınları Allaha inanmazlarsa, günü gelince surları üfürülecek ve ordularıyla birlikte başlarına küçük kıyamet kopacaktı.
O zaman Hazreti Allah (C.C.) m şu âyetle haber verdiği akibet için, pişmanlıkları fayda sağlamayacaktı:
Nihayet Ye'cüc ve Me'cüc (un şeddi) açılıp da her tepeden saldıracakları ve gerçek vaad olan (kıyamet) yaklaştığı vakit, işte o zaman o küfr (ve inkâr) edenlerin gözleri hemen belirip kalacak, «Eyvah bizlere! Doğrusu biz bundan gaflet içindeydik. Hayır, biz zalim kimselerdik» (diyecekler). (Enbiyâ': 96-97)
— 147 —

Hazreti Allah (C.C), Musa ve Harun (A.S.) aracılığıyla, Firavn'ı, zalimlerini, hattâ IsrailoğuUarından büyük bir kısmmı bu akibetten kurtarmayı diliyordu. O kadar merhametliydi.
Lâkin anlayacak, göğsü açılacak, kaç kişi vardı!..
Kuru bir canları uğruna imana gelmiyor, geçici dünya hayatını, bütün zilletiyle yükleniyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) bir taraftan, Hazreti Harun (A.S.) diğer taraftan, Mısır'ı baştan başa dolaşıyorlardı gece gündüz. Bazen seviniyor, bazen üzülüyorlardı. Ümitsizliğe düştükleri anda Hazreti Allah (C.C.) imdatlarına yetişiyordu.
IsrailoğuUarından iman etmeyenler, artan Fir'avn baskısı altında peygamberlere isyan ediyorlardı: «Siz olmasanız, eski günlerimize döneriz.. Çekilin gidin.» diyorlardı.
İman edenleri de bu cahiller kandırıyorlardı:
«Musa ile Harun'u kovun.. Göreceksiniz,- oğullarımız öldürülmeyecek. Yerli halkla aynı eşitlikte yaşayacağız.»
Onlara bunu söyletenler, gizlice vezir Hâmân'm aralarına saldığı fesatçılardı. Maksadı Peygamberleri yıldırmaktı.
İman edenler bazan azgınların fesadına kapılıyor ve peygamberleri horluyorlardı.
Bazan fesatçıları uzaklaştırıyorlardı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hârûn (A.S.) saraya gitmeyi sıklaştırmışlardı.
İstedikleri tek şey, İsrailoğullarının Mısır'dan hicretine izin verilmesiydi.
Fakat gerek Fir'avn, gerekse vezir Hâmân bunu yapacaklarına onlarla alay ediyorlardı.
Çünkü, bu zalimlerin başları, behemehal peygamberlerin İsrailoğulları taralından ya smır dışı edilecekleri, yahut öldürülecekleri vehrnindeydiler hâlâ.

'
Böylece aradan on yıl daha geçti.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hârûn (A.S.) yetmiş Yaşlarını aştılar. İsrailoğulları da bütün önlemelere rağmen ürediler.
VII
TUTULMAYAN SÖZLER
Fir'avn ile yakınları, kötü sonucun gelmesini bekledikleri sırada, Hazreti Musa ile Hazreti Harun (A.S.) nihayet umdukları müjdeyi Cebrail (A.S.) aracılığıyla al-, dılar.
Hazreti Allah (C.C.) ne kadar âdildi öyle!..
Bir kere daha şanını, azametini yücelttiler.
Dilese bir anda bütün bu Ye'cüc Me'cücleri yok ederdi. Fakat onlara hep şans tanıyordu.
Hazreti Musa (A.S.) aracılığıyla gösterdiği iki mucizeye bu zalimler sihir demişlerdi.
Onları helâktan önce, başka mucizeler de yaptırtacaktı Hazreti Musa (A.S.) a..
Acaba o zaman Firavn ne diyecekti?..
İzin verecek miydi İsrailoğullarının gitmesine?.. Yahut kendisi imana gelecek miydi?..
Hazreti Musa ile Hazreti Hârûn (A.S.) pek ümitliydiler.
Allah'ın, mucizeleri tebliğini bekleştiler.
Fakat Cebrail (A.S.) gelip, mucizelerin neler olduğunu söylemedi, anlatmadı.
Peygamberler önce sabırsızlandılar ama, sonra «Allah mademki vaad buyurdu, zamanını tâyin eder.» dediler.. Avundular.
Bir de onları artık gece gündüz rahatsız eden ümmetleri sabırlı olsalar!..

Lâkin onlara olacakları haber verdikleri halde, inanmaz bir halleri vardı.
Bazısı beklemekten beziyor, bazısı yine sapıtıp Fir'avn'ı insan tann kabul ediyordu.
Sanki İsrailoğulları birbirlerine yumak olmuş karınca sürüsü gibiydiler.. Bir türlü çözülemiyor, yollarını bulamıyorlardı.
Peygamberlerle karşılaştıkları zaman, ilk sordukları şey: «Hani mucizelerin?..» demek oluyordu.
Bu sorularda garip bir istihza, hattâ inanmamazlık vardı. Gerek Hazreti Musa (A.S.), gerekse Hazreti Harun (A.S.), Allah'a sığınmalarını, katlanmalarını, fenalıklardan sakınırlarsa iyi şeylere mirasçı olacaklarını söyleyip didiniyorlardı.
Musa kavmine: «Allahtan yardım isteyin. Katlanın. Şüphesiz ki yer, Allahındır. Ona kullarından kimi dilerse onu mirasçı yapar. Sonuç ise (fenalıklardan) sakınanlarındır» dedi.
(A'râf: 128)
Fakat, azgınlar tarafından kışkırtılan İsrailoğulla-rından bir, gurup ile, iradesi zayıf olanlar, büsbütün karşı geldiler. Sözleri imansızlıkla birdi.
Şöyle dediler:
(İsrailoğulları): «Biz, dediler, sen bize (peygamber olarak) gelmezden evvel de, bize geldiğinden sonra da işkenceye duçar edildik». (Musa şöyle) dedi: «Umulur ki Rabbiniz düşmanınızı helak edecek, sizi bu yerde hükümdar yapacak da sizin nasıl hareket edeceğinize bakacaktın).
(A'râf: 129)
— 150 —
(Hazreti Allah, Musa'ya söylettiği bu vaadini buyurmuştur.. Fir'avn ile ordusunu denizde helak etmiş, sonra Hz. Davud ve Hz. Süleyman zamanında Firavnuı yurtlarını ve mallarını onlara vermiştir.. Fakat buna rağmen armağanın büyüklüğünü anlamamışlar ve dalâlete düşmüşlerdir.)
Elbette Fir'avn ile zalimleri, İsrailoğulları arasında başlayan bu.geniş çaptaki hoşnutsuzluğu günü gününe haber alıyorlardı.. İsrailoğullarma karşı işkenceyi büsbütün artırdılar.. Öyle ki İsraüoğullan ne yapacaklarını bilemediler..
Tek çareleri durmadan Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) a çatmaktı.. Onları kovmaya kalkışanlar bile oluyordu.
Hazreti Musa (A.S.), Cebrail'in getirdiği müjdeye ümit bağlamıştı.. Geciktikçe, çabuklaşması için Allah (C.C.) a yalvanyordu.
Bir gün Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.), dolaşırken hem İsrailoğullannın sitemlerine, hem yerlilerin alaylarına muhatap oldular.
Pek incinip bir köşeye çekildiler.
Susuyor, konuşmuyorlardı.
Her ikisi de bilhassa İsrailoğullarından ve yerlilerden iki şairin ilhamlarını istemeyerek içlerinde tekrarlıyorlardı.
İsrailoğullarından şair şöyle ilhamlanmıştı:
İki adam ağaca çıkmış, Keyiflerindekr. Altta çırpınanlar Kollarım uzattıkça El vereceklerine Beklemelerini söylüyorlar.
— 151 —

Ama, paçalarına saldıran
Canavarların çeşidini
Neden görmezler?..
Belli, aldatıldık..
O iki adam bakar körlerdir.
Hele kol arama omuzlarından sarkan.
Yerli şair ise bir güzel alay etmişti:
Mülk sahibi
Sizi değil, bizi seviyor.
Vermediğini bırakmadı.
Eğer ağırlanmak isterseniz, Bize gelin., izimizde yürüyün:
Hazreti Musa (A.S.) dayanamadı, Allahına bunu açıkladı. Hazreti Harun da kendiliğinden öyle yaptı.
Musa: «Ey Rabbimiz, dedi, hakikaten sen Fir'avn'a ve ileri gelenlerine dünya hayatında ziynet (-ü haşmet) ve (nice) mallar **verdin, senin yolundan saptırsınlar diye mi ey Rabbimiz? Sen onların mallarını yok et Rabbimiz, kalbleri-ni şiddetle sık ki onlar o** çetin **azabı görecekleri zamana kadar îman etmeyeceklerdir.»**
(Yûnus: 88)
Hazreti Allah (C.C.) hep öyle yapardı.. Peygamberleri, sapıkların nura koşmayacaklarından ümit kesip helaklerini isteyince, helak ederdi.
— 152 —
Yine öyle davrandı.. Cebrail ile haber etti:
(Allah) dedi ki: «İkinizin de duası kabul olunmuştur. O halde yine istikamette (doğru hareketinizde) devam edin. Sakın bilmezlerin yoluna uymayın.»
(Yûnus: 89)
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) sevindiler.
Lâkin sevinmeleri kısa sürdü..
İşte, koca bir Mısır toprağı, yeryüzü nüfusunun **altıda birinin** barındığı zengin ülke helak edilecekti. **Yeryüzü** bunun için mi yaratılmıştı?.. Hele insan?..
Bu topraklara, başka yerlerde kıtlık olunca, halk **koşuşur,** ihtiyaçlarını giderirdi eskiden.. İbrahim (A.S.) **bile gelmişti. Hele** Hazreti Yusuf (A.S.) vezirken **Hazreti Ya'kub (A.S.)** m. oğullarını yollaması!..
İlk konuşan Harun oldu:
«Ey kardeşim Musa, bana acele ettik gibi geliyor.»
Hazreti Musa (A.S.):
«Belki..» dedi.. «Fakat düşün ki bu azgınları **doğru yola çağırmaya** başlayalı ne kadar oldu.. Eğer Fir'-avn ve yakınları cezalanmazlarsa, bütün İsrailoğulları **tekrar** sapıtacaklardır. Hem bana öyle geliyor ki, Al-lahımız derece derece, vakit vakit bazı olaylarla alâmetlerle, kendisini tanıtacaktır. Son fırsatlardır bunlar.-
«Mucizeler?..»
«Evet, elbette mucizeler buyuracaktır.»
«Firavn ile yakınları, iki önemli mucizeye sihir, büyü **dediler.. Bunları da ret ederler.»**
«Artık kendileri bilirler.. Hazreti Allah (C.C.) hiç **bir kötü ameli** karşılıksız bırakmaz. İstersen, Fir'avn'a **gidelim, bir kere** daha uyaralım.»
— 153 -

«Nasıl istemem. Lâkin saraya varınca kovuluyoruz.»
«Ziyanı yok ey Harun, gidelim..»
Öyle yaptılar..
Elbette Hazreti Allah (C.C.) bu iyi tesadüfü hazırlamıştı.. Fir'avn, veziri Hâmân ile bahçede dolaşıyor, ondan Musa ve Harun hakkında haberler alıyor ve: «Ben demedim mi?..» diye hatırlatıyordu.. «Bunlar sihirbazdırlar, ergeç itiraf edeceklerdi. Canlarından korkup ya kaçacaklar yahut bize sığınacaklardı. Artık onları itaate aldıktan sonra, diğer sihirbazların baskısını kolayca atabiliriz. Dileğimizce hükmederiz.»
Vezir Hâmân, Fir'avn konuşurken sık sık yola bakıyordu.
Bir ara heyecanlanıp âdeta bağırdı:
«Ey insan Tanrım, geliyorlar..»
Fir'avn da baktı.. İnce sesiyle güldü.. İçini döktü:
«Nihayet ayaklarıma secdeye kapanacaklar. Bunu bütün saray halkı görmelidirler..»
-
İçeriye haber salındı..
Bir kaç dakika içinde bahçe doldu.
O zamana kadar da Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) gelmişlerdi.
Fir'avn olsun, vezir Hâmân olsun, onların güvenli yaklaşmalarından alındılar.. Ümitleri kırıldı. Hele secde etmemeleri, her ikisini çileden çıkardı.
Hazreti Musa (A.S.) kısa konuştu:
«Ey Fir'avn, Allahımız sana son mühleti veriyor.. İmana gel.. Yahut Ya'kuboğullarmı bırak gidelim.»
Fir'avn parladı:
«Mühlet mi?.. Anladım anladım.. Yeni yeni sihirler keşfetmişse benziyorsun.. Hayır, ne imana gelirim, ne yüzbinleri aşkın kölelerimi bırakırım.»

Hazreti Harun (A.S.) da o pek güzel hitabetiyle anlattı anlattı.. Lâkin sonuç alamadı.
Nihayet Hazreti Musa (A.S.) son sözünü söyledi:
«Peki, Allahımız bizi de seni de işitti.. Akibetini kendin hazırladın.. Bütün halkı da peşinden aynı akibe-te sürükledin.. Sen bilirsin artık.»
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) dönerlerken, düşünüyorlardı... Acaba Hazreti Allah (C.C.) bu sapıklara nasıl belâlar verecekti?.. Bunda kendilerinin rolü olacak mıydı?..
Elbette Cebrail (A.S.) sırasıyla bilgi verecekti kendilerine.
Beklemeleri lâzımdı.
(Hazreti Allanın Fir'avn'a lâyık gördüğü musibetler çeşit çeşit anlatılır ve karıştırılır. Bunlara belâ, alâmet diyenler olduğu gibi, mucize kabul edenler de vardır. Karışıklığa sebep, Kur'an âyetleri üzerine tam eğil-memekten, tarihi rivayetlere, bozulan Tevrat'a önem vermektendir. Onlar, Hazreti Musa'nın Fir'avn'a üç mucize gösterdiğini söylediler.. Asanın yılan olması, beyaz el ve Kızıldeniz'in açılması.. Diğerlerini hem çeşit çeşit sayarlar, hem mucize kabul etmezler.. Kuraklık, çocukların ölmesi, tufan, taş yağma, insan ve nebatların taş kesilmesi, çekirge, haşereler, kurbağalar, kan gibi. Halbuki bunlar birbirleri içindedirler.. Ve Hazreti Musa (A.S.) başlatmış, durdurmuştur.. O halde mucizedirler. Kur'ân-ı Kerîm, mucizelerinin dokuz olduğunu sarahalen bildirir:)

Andolsun ki biz Musa'ya açık açık dokuz âyet verdik. İşte İsrailoğullarına sor: O, bunlara geldiği vakit fir'avn ona: «Musa, ben seni herhalde büyülenmiş sanıyordum.» demişti.
(İsrâ': 101)
Hazreti Allah bu mucizeleri de saymıştı.
Andolsun ki biz Fir'avn hanedanını, düşünüp ibret alsınlar diye, yıllarca kuraklıkla, mahsullerin kıtlığıyla tutup sıktık.
(A'râf: 130)
Bunun üzerine biz de, ayrı ayrı alâmetler olmak üzere, başlarına tufan, çekirge, haşarat, kurbağalar ve kan gönderdik. (Böyle iken) yine (îman etmeyi) kibirlerine yediremediler. Onlar öyle günahkârlar güruhu idiler.
(A'râf: 133)
O halde hakikat çıkıyor.. Şöyle ki:
1. Asanın ejderha olması.
2. Elin nur saçması.
3. Kıtlık.
4. Tufan.
5. Çekirge.
6. Haşerat.
7. Kurbağa.
8. Kan.
9. Denizden geçiş (âyeti ilerde yazılacak)

Hepsi dokuz mucizedir ki Kur'ân'da bazan âyet, ba-zan alamet olarak buyurulmuşlardır.
Rivayetlerdeki çocukların ölmesi, taş yağması, insanlann taş olması ve benzerleri, bu mucizelerin neticeleri olup hikaye edile-

çeklerdir. Bazı rivayetlerde de bu âyetlere hüküm anlamı verilmiş, diğer âyetlerde kıssa okunmamıştır.
Hükümler *on emir, avâmir-i* öderedir. Allaha eş koşmayan, haksız adam öldünneyin, zina yapmayın, faiz yemeyin, sihir yapmayın, hüküm sahibine karşı müzevirlikte bulunmayın, israfa sapmayın, namuslu kadınları lekelemeyin, muharebeden kaçmayın. Bu on emir halbuki Hazreti Musa (A.S.) Mısır'dan çıktıktan sonra vahyedilmiştir. Yukandaki âyetlerdeyse, Musa'nın Fir'avn'a gittiği yazılıdır.. Demek ki, tebliğ edilenler on emir değil Fir'avn ve zalimlerinin başına gelenlerdir ki, toplamı, bildirildiği gibi, dokuzdur.)
***;.** St: *
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) in, Fir'avn'a son müracaatları j^ağmur beklenen mevsimdi. Esasen başlamıştı bile.
Fakat daha o gün, göklerden bütün bulutlar, serin rüzgârlar, çekildi.. Yerine gece gündüz kavurucu sıcaklar yerleşti.
Herkes şaşırmıştı.
Kuraklık, kıtlık duyulurdu ama, Mısır bunu ancak Hazreti Yusuf (A.S.) zamanında yaşamıştı.
Günler haftalara, haftalar aylara yerlerini bıraktılar..
Cehennem hayatı, azalacağına arttı. Ekinler kurudu.
Nü çekildi.. O kadar ki sızıntı gibiydi.. Timsahlar
iskelet oldu.
İlk yıl anbardakilerle idare edildi ama, ikinci yıl da aynı olunca, herkes başının çaresine düştü.. Ne çare bulacaklardı? Hiç..
Açlıktan insanlar kırılıyordu..

Kadınlar besleyemedikleri çocuklarını düşürüyorlar-dı. Yahut küçük çocuklar dayanamıyor ölüyorlardı.
Ne ibret verici bir manzaraydı bu!.. Hazreti Allah (C.C.) kısasa kısas yapıyordu.. Yıllardan beri azjnı Ya'-kub evlâdının çocukları işkencelerle öldürülmüşlerdi!..
Azgınlar ve yerli halk, hayretler içindeydiler. Çünkü bu kıtlık ve kuraklıktan Israiloğulları zarar görmemişlerdi. Köle oldukları halde azyiyecekleriyle idare ediyorlardı. Çünkü bereketlenmişti bu erzak. Bazan yerli halk istiyor veriyorlardı. Onlar kullanınca hemen bitiyordu.
Bu durum Fir'avn'ın kulağına gittikçe ve üçüncü yıl da kıtlık olunca, Fir'avn korktu.. Demek Hazreti Musa (A.S.) in Allah'ı haber verdiği belâyı yağdırmaya başlamıştı.
Hemen Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun
(A.S.) ı çağırttı.. Yalvardı:
«Ey Musa!. Allanma söyle bu belayı defetsin.. İs-railoğullarmı azat edeceğim.. Dilediğin yere götür.»
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) dua
ettiler.
Derhal yağmurlar başladı ve kıtlık, kuraklık, son
buldu.
Fakat, izin çıkacağına, Fir'avn yeminini tutmadı. «Büyü, sihir yaptınız..» diyerek kestirip attı.
Andolsun ki biz Fir'avn hanedanını düşünüp ibret alsınlar diye, yıllarca kuraklıkla, mahsullerin kıtlığıyla tutup sıktık. Fakat anlara iyilik gelince: «Bu, bizim hakkımızdır» dediler. Eğer kendilerine bir fenalık da gelirse Musa ile onun beraberindekilere uğursuzluk yüklerlerdi. Gözünüzü açın ki on-

lann uğursuzluğu ancak Allah tarafındandır. Fakat çokları bilmezler.
Dediler: «Bizi büyülemek için her ne mucize getirsen sana îman ediciler değiliz biz.»
Üzerlerine o azâb çökünce: «Ya Musa, dediler, bizim için Rabbine, sana olan ahdi hürmetine, dûa et. Eğer bu azabı bizden ayırıp sıyırırsan, andolsun, sana kat'iyyen îman edeceğiz. Andolsun, İsrailoğullarını da seninle beraber mutlak göndereceğiz.»
Vaktaki biz, kendilerinin erişecekleri bir müddete kadar, onlardan azabı giderdik, bir de ne bakarsın: Onlar yeminlerini bozuyorlar bile. (A'râf: 130-132, 134-135)
Vaktaki âyetlerimiz böyle parlak (ve vazıh) olarak onlara geldi. «Bu, apaçık bir büyüdür» dediler.
Vicdanları da bunlara tam bir kanaat hasıl ettiği halde zulüm ve kibir ile yine bunları (inatlarından) inkâr ettiler. (Habibim) fesatçıların
encamı bak nice oldu!
(Nemi: 13-14)
Verdiği sözde durmamak, yeminini bozmak onun ve yakın zulüm arkadaşlarının esasen baş hünerleriydi.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) şaşkınlık içindeydiler.
Hazreti Yusuf (A.S.) dan beri yeşilden soyunmamış Mısır bu kadar yıl kuraklık, kıtlık çeksin, bundan İsrail-cğullan zarar görmesinler, nihayet bu âfet Fir'avn önünde yapılan bir dua ile giderilsin.. Evet, öyle olsun da Fir'avn yine inanmasın!.. İmana gelmesin.

Demek dünya saltanatı, şeytana kul olanlar için, her şeye bedeldi.
Fakat gecikmedi.
Bu amansız **kıtlık yıllarını ondan beter bir tufan** bastırdı.
Önce günlerce yıldırımlar çaktı..
Kasırgalar patladı.. **Göklerden taşlar yağdırdılar,** nereden toplamışlarsa getirip boşalttılar.
Sonra elma iriliğinde dolular.
Nihayet sürekli korkunç bir yağış.
Nil yükseldi yükseldi..
Diğer dereler akacak yer bulamadılar..
Bütün Mısır deniz oldu..
Hayvanlar boğuldu.. İnsanlar sürüklendi.
Meyva ağaçları, cevizlere kadar, köklerinden kasırgalarla söküldü.
Yine bu tufanda zarar görmeyen İsrailoğullarıydılar.
Sığındıkları yerlerde ne yağmur yağıyor, ne dolu düşüyor ne kasırgalar geziniyordu.
Yüzsüz Fir'avn, tufanın sonu gelmeyince, yine Haz-reti Musa (A.S.) **a** başvurdu.. Yemin üzerine yemin etti. Bu sefer imana gelecekti.. İsrailoğullarını azat edecekti.
Bu kesin konuşmasında, onu sıkıştıran yerlilerin de büyük payı vardı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) çekinmediler.. Hazreti Allah (C.C.) den şefaat dilediler.
Tufan durdu.. Sular çekildi.. Hava açtı..
Fakat sellerin getirdiği bir cins toprak, ölen insan ve hayvanların üzerini öyle sarmıştı ki, biçimleri insan ve hayvan oldukları halde, mermer katıhğmdaydılar.. Çatlamak, kopmak, bilmiyordu.. Görenler, insan ve hayvanların taş kesildiğini sanıyorlardı..
Âfet atlatılıp normal hayat başlayınca, Fir'avn utan-

madı, sözünü tutmadı yine.. Onu uyaran korkmuş yerlileri bile payladı. Onlar da sindiler.
Andolsun ki biz Musa'yı da âyetlerimizle ¥&• avn'a ve cemaatine peygamber olarak gönderdik de o, t<Ben gerçek âlemlerin Rabbinin elçisiyim.» dedi.
Fakat onlara âyetlerimiz gelince bir de ne görsünler, onlar bu âyetlere gülüyorlar. Biz onlara herhangi bir âyeti göstermiyorduk ki bu, mutlaka öbürlerinden daha büyüktü. Onları, belki (küfürden) dönerler diye, (bir zaman da) azâb ile tuttuk.
(Azabı görünce) dediler ki: «Ey sihir yapan, bizim için Rabbine, sana olan vaadi veçhile, dua et. Muhakkak biz doğru yola kavuşturulmuş olacağız».
Fakat biz onlardan azabı giderince bir de ne bakarsın: Onlar verdikleri sözü bozuyorlar bile.
Fir'avn, kavmi içinde haykırdı: «Ey kavmim, dedi, Mısır padişahlığı ve altımdan akan şu ırmaklar benim değil mi?. Hâlâ gözünüzü açmayacak mısınız?»
«Yoksa ben ondan hayırlı değil miyim?. O ki hakirdir, (meramını) bile hemen hemen açıklayamıyor».
«Öyle ya, onun üstüne (gökten) altın bilezikler atılmalı, yahut beraberinde biribiri ardınca (kendisini tasdik edici) melekler gelmeli değil miydi»?
Bu suretle kavmini küçümsedi. Onlar da kendisine itaat ettiler. Hakikat onlar fasıkiar **güruhu idi. (Zuhruf: 46- - 54)**

Doğruydu vehimleri.
Koşuşup birbirlerine haber verdiler.
Fir'avn'a gitmişler, horlanışlardı.
Fakat halkın gözü açılmıştı..
Bu iki peygamber ne zaman bir tepeye çıksalar, arkasından bir bela geliyordu Mısır'a.
Kıtlık ve tufan âfetlerinden önce peygamberlerin tepede ellerini semâya açıp bir şeyler söylediklerini, sonra asalarını boşlukta gezdirdiklerini işlemişlerdi.
Onları tepede oturur bulunca yerli halk yine kuşkulandılar.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Hânın (A.S.) Men-fis şehrinin yakınındaki bir tepede oturuyorlardı.
Yine üzgündüler.
Hazreti Musa, o sırada Hazreti Hânın (A.S.) a açıldı:
«Ey kardeşim, şimdi ben yetmişbeş yaşımı aştım.. Sen yetmişsekizi.. Fir'avn'ı imana çağırışımızın üzerinden yirmiüç sene geçti.. Bu kadar mucize, söz, ona ve zalimlerine kâr etmedi.»
«Doğru ey Musa.. Ne var ki eskisi gibi horlanmıyoruz artık. Hele İsrailoğullarma pek işkence edilmiyor. Onlar da dinden dönmüyorlar.. Sabredelim..»
«Bu muhakkak.. Fakat yeni bir âyet dilemekliğimiz lâzım sanıyorum..»
«Olur.. Hazreti Allah uygun bulursa yaptırır.»
Birlikte dua ettiler.
Dualan kabul edilmiş ve yapacaklan öğretilmiş olacaktı ki Hazreti Musa (A.S.) ve Harun (A.S.) asalanyla havayı kanştırdılar.
Hemen ufuklar geceye döndü..
Sanki siyah bulutlar sardı Mısır ülkesini.
— 162 —
Gelen yağmur değildi, çekirge sürüleriydi..
Birkaç saat içinde Mısır ülkesini tanınmaz hale koydular.
Ne ekin kaldı, ne bahçe, ne bağ..
Haftalarca çekilip gitmediler..
Tahtalan, kapıların çivilerini bile yediler.
Yine İsrailoğullanna dokunmadı bunlar da.
Halkın saraya hücumu ve Fir'avn'ı sıkıştırması üzerine, Fir'avn, Musa ve Hânın (A.S.) a haber saldı.. Geldiler..
Aynı sahne tekrarlandı..
Yeminler, söz vermeler..
Sonra peygamberlerin dualan ve çekirgelerin çekilip gitmesi.
Arkasından Fir'avn'm dönekliği.
Fakat ne Hazreti Musa (A.S.), ne Harun (A.S.) artık fazla beklemiyorlardı..
Fir'avn, mucizeyi atlatıp, azaptan kurtulunca ve yeminini bozunca, hemen tepeye çıkıyorlardı.
Dördüncü çıkışlarında, duadan sonra, tepenin toprağını asalanyla kanştırdılar.
Yalnız o tepeden değil, Mısır'ın toprağındaki her tepeden, haşeratm çeşitleri çıktı milyarlarca..
İrili ufaklı sinekler, hele kanncalar..
Bunlar her tarafa saldırdılar.
İnsanların yiyeceklerine kadar girdiler..
Mısırlılar, yiyeceklerini sütunlar üzerine sakladıkları halde, koruyamadılar..
Bu haşereler hastalık da getirdi.. Hayvanlar sığır hastalığından (veba-i bakarı) öldüler.
Hele Fir'avn, günlerce uyku uyumadı.. Her tedbiri boşa çıktı.. Mumyalanmış gibi, sandık içine kapandı, haşereler yine onu buldular.
_ 163 —

Çaresiz kaldı.. Musa (A.S.) a yalvardı.
Artık Musa (A.S.) ile Harun (A.S.) sözüne inanmıyorlardı.
Bunu açıkladılar:
«Yine kurtulunca sapıtacaksın ey kâfir!.. Ne çare k,\ peygamberiz.. Bile bile ümitleneceğiz.. Azaptan kurtulmanı dileyeceğiz.»
Nitekim öyle oldu.
Fir'avn eski hayatına dönünce, saltanat hırsı galip geldi. Lâkin artık Musa ile Harun'dan korkuyordu.. Bir teklif yaptı:
«Ey sihirbazlar!.. Bırakın saltanat sürme hayalini.. Size Mısır'ın bütün tapmaklarım vereyim.. Ne kadar sihirbaz vavsa hepsini imha edeyim.. Artık yaşlandınız.. Sefa sürün.. Altın, içki, kadm. Ne dilerseniz hemen olacak.»
Peygamberler bunun tiksinerek ret ettiler.
Tepeye gittiler.
Fir'avn arkalarına gözcü koymuştu.
Tepeye gittiklerini haber alınca, pişmanlık getirdi ama iş işten geçmişti.
Çünkü duaları ve asalarının yere vurulmasıyla yedinci mucize başlamıştı bile.
Yerden kum gibi kurbağa fışkırmıştı.
Yalnız başşehirde mi?... Hayır.. Bütün Mısır'da.
Onbinlercesi bir arada atlayıp zıplıyorlar, kulakları sağır eden, delirten sesler çıkarıyorlardı.
Yine sular, evler, yiyecekler, yakalar, elbise içleri kurbağalarla doldu.
Onların da tek dokunmadıkları insanlar İsrailoğul-lanydı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) artık

1 1-----

bu sefer Fir'avn yemin edecek ve dönmeyecek kanaatin-deydiler.
Yanıldılar.
Fir'avn yemin etmişti; onları çağırıp ve Hazreti Musa (A.S.) sopasını vurunca bütün kurbağalar Nil'e çekilmiş kaybolmuşlardı ama, Fir'avn bir kere daha verdiği sözü tutmamıştı.
Yıllardan beri Mısır'ın basma gelenleri, bilhassa baş düşmanı Asurlularla Etiler dikkatle gözlüyorlardı.
Mısır'a saldırmak için, birbilerini atlatarak, fırsat kolluyorlardı.
Vezir Hâmân aldığı haberleri nihayet Fir'pvn'a ulaştırmak zorunda kaldı.
Fir'avn dinledi.. Sonra öğrenmek istedi:
«Tedbir nedir?..»
«Musa ve Harun'un sihirleriyle pek zayıf düştük. Bunları bırakalım gitsinler.. Çabuk toparlanırız..»
«Diğer yakınlarım aynı fikirdeler mi?..»
«Hayır..»
«Neden?..»
«Gelen belalardan yerli halkın pek azaldığını, böyle yüzbinlerce köle İsrailoğlu elden giderse büsbütün kuvvetten düşeceklerini söylüyorlar.»
«Ama, gelen belalar İsrailoğullarma dokunmadılar. Onlar üredi, biz kırıldık.. Belâlar devam edeıse, saltanatım elden gidecek, Mısır'a İsrailoğulları varis olacaklar.»
Fir'avn, Hâmândan doyurucu cevap alamayınca, zâlimlerin elebaşılarını çağırttı. Günlerce onlarla konuştu. Bu zamana kadar da, musibetler büsbütün unutulmuştu.
Gelenler, İsrailoğullarının gitmelerini istemediler.
Fir'avn da buna uydu.

O yıl Hazreti Musa (A.S.) seksen yaşına basmıştı.. Hazreti Hânın (A.S.) da üç yaş büyüğüydü.
Karan öğrenince, yine Allah'a sığındılar.
Hazreti Allah (C.C.), Hazreti Musa (A.S.) ya, sekizinci mucizesini göstermesi iznini verdi ve ne olduğunu, ne yapacağını anlattı Hazreti Harun (A.S.) ile birlikte.
Her iki peygamber derhal bu emri tatbik ettiler.
Asalarıyla hangi kuyuya, çeşmeye, dereye, hattâ Nil'e dokunsalar sular kan oluyordu.
Yalnız bulundukları yerde mi?.. Hayır.. Her tarafta.
Tek kan olmayan sular İsrailoğüllannm kuyuların-daki ve sarnıçlanndaki, testilerindeki, sulardı.
Halk, temiz sandığı suyu alıp içmeye kalkışsa, hattâ yemeğine karıştırsa kana dönüyordu.
Bir gün iki gün sabrettiler.
Her şeye dayanılırdı ama susuzluk, hele güneşin kavurduğu bu ülkede pek beterdi.
Bazılan İsrailoğullarmdan su istiyorlardı, İsrailo-ğulları da maşrabayla veriyorlardı, lâkin yerli halkm elinde o su da kan oluyordu.
Hattâ bazıları diliyorlardı:
<ıSuyu siz ağzınıza alın ve dudaklarımıza fışkırtın.»
Öyle yapılıyordu.. Yine fışkıran su kanlanıyordu.
Böylece tam yedi gün, Mısır'ın her tarafında yer altında ve üstünde ne kadar su varda, gökten yağan yağmur bile kanlandı.
Fir'avn iyice korkmuştu. Bütün zalimler de.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) a haberciler uçurdular.
Sarayda toplanıldı bir kere daha.
Fir'avn başta, kim varsa, sözlerin çeşidini ettiler, yeminler birbirini kovaladı.
Hazreti Musa (A.S.), tekrar merhamete geldi ve duada bulundu..

Mısır sularının özüne karışan kızıllık kalktı.
Herkes kana kana su içti.
Zalim Fir'avn'm yine hilekâr gözleri parlamıştı.
Hazreti Mu?â (A.S.) anlayacağını anlamıştı.
İhtar etti:
«Ey zalim!.. Yine dönmek niyetindesin..»
Fir'avn yılışık yılışık güldü.. Korkuyordu da.
Teminat verdi:
«Hayır dönmeyeceğim.. İsrailoğullarını al, dilediğin yere git..»
«(İmana gel..»
«Bunu sonra düşüneceğim..»
«Sen Allahıma teslim olursan, bütün bu yerli halk derhal uyar..»
«Mühlet ver...»
«Elliki yaşından beri seni Allahıma çağırıyorum, Demek yirmi sekiz sene olmuş.. Yetmedi mi bu kadar mühlet?..»
«Hele İsrailoğullarını al git de.»
«Fakat Allahımm emri kesindir, bu zalimler ordusuyla beraber helak olacaksın..»
«Nasıl?..»
«Henüz bilmiyorum.. Sana şimdiye kadar Allahımm izniyle sekiz mucize gösterdim.. Asam ejderha oldu.. Elim nur saçtı.. Diledim Mısır kurudu, diledim kuraklık kalktı. O tufan, çekirge yağmuru, haşereler, kurbağalar neydi?. Hele suların kan kesilmesi.. Bunların neresi sihir, büyüdür?.. Allahımm buyuracağı dokuzuncu mucizede aklın başına gelecek ama iş işten geçecek..»
Bütün bunlara Fir'avn ve zalimleri verecek cevap bulamadılar.. Hepsi doğruydu.
Ne var ki, şimdiye kadar sürdürdükleri saltanat, gaflet perdesiyle gözlerini kapamıştı.

Nefslerine şeytan sokuluyor: «Aldırmayın, yeni bir mucizeyi de söz verir, yemin eder atlatırsınız.. Böylece oyalana oyalana yaşarsınız.. Musa ve Harun bıkar.» diyordu. «Hele Mısır'dan İsrailoğullarmı alıp gidince, başka bir diyarda saltanat hırsını giderir, sizi unutur.»
Hazreti Musa (A.S.) Fir'avn'm cevap vermediğini görünce sordu:
«Son sözün bu mudur ey zalim...»
«Evet..»
«O halde emir ver, her tarafa adamlarını gönder, İsrailoğullarmı azat etsinler, benim emredeceğim yerde toplanmalarına mani olmasınlar..»
«Peki.,»
VIII SELÂMET YOLCULARI
Firavn Mus'ab oğlu Velid sözünde durmuştu.
Haberciler çıkarmış, İsrailoğullarmı azat etmeleri emrini vermişti.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) 1ar da İsrailoğullarma bir toplanmayeri bildirmişler, vakit geçirmeden buraya gelmelerini istemişlerdi.
İsrailoğulları oniki kabileydiler.
Mısır'ın çeşitli bölgelerine yerleşmişlerdi.
Bilhassa Çeşan bölgesinde çokluktaydılar.
Bir de yerlilerin hizmetlerindeki köleler vardı.
Epeyce bir zaman isterdi toplanmaya.
Hazreti Musa (A.S.), toplanma yerini Çeşan mevkiine yakın seçmişti..
Plânı şöyleydi:
— 168
Yarım milyonu aşan İsrailoğulları bu yerde tertiplenince, doğuya yürüyecek, Kızıldeniz'i Süveyş tarafındaki körfezinden dolaşarak Sina Yarımadasını aşacaktı.. Elbette bu plânda Hazreti Allah'ın vahyi esastı.
Yine Hazreti Musa (A.S.) biliyordu.. İsrailoğulları toplama yerine gelirlerken yerliler onlara baskın verebilir ve ellerinden mallarını, hayvanlarını alırlardı. Bunu önlemek için hep gece hareketlerini, tertibatlı yürümelerini, (Amr) parolasını kullanmalarını emretti.
İsrailoğulları, yerli kadınlardan olan oğullarını aldılar, zina mahsulü İsrailli kadınların çocuklarını yerlilere bıraktılar.
Hattâ, Hazreti Musa (A.S.) m bir isteği dolaştı:
«Hazreti Allah (C.C.) Fir'avn'ı ve sapıkları imha edecektir. Onun için malları size ganimettir.» diye.
İsrailoğulları, bu isteğin doğruluğunu tahkike lüzum görmediler. Henüz durumu bilmeyen yerli halktan ödünç bir çok mal aldılar.
İsrailoğulları toplanma yerine kabileler halinde giderlerken, yasaklara sıkı sıkıya riayet ettiler.
Konuşmadılar bile yüksek sesle.
Çadırlarının üzerine baskından korunmaları için mum yaktılar.
Hesaba göre, İsrailoğulları çocuk ve kadınlar hariç. altıyüzyirmibin erkekti.. Bunlar yirmi ve altmış yaş arasında bulunuyorlardı.. İhtiyarlan, pek kocamışları, kendi hallerine bırakmışlardı; onlar yaya yürüyeceklerdi.
Bütün bunlar olurken, Hazreti Musa (A.S.) da, Hânın (A.S.) ile birlikte hâlâ boş durmuyor, Menfis şehrinde yerli halkı imana çağırmaya devam ediyordu.
Fakat, onlar ret ediyorlardı.
Çeşitli kınayın bahaneler söylüyor, gururlanıyorlardı.
— 169 —

Daha sonra Musa'yı ve biraderi Harun'u bunca mucizelerimizle ve apaçık hüccetlerimizle Fir'-avn'a ve onun ileri gelenlerine gönderdik de (îman etmeyi bir türlü) kibirlerine yedireme-diler. Onlar mütekebbir ve müstebit adamlardı. Onun için dediler ki: «Kavmleri bize kulluk edip dururken bizim gibi iki beşere iman mı edecekmişiz?»
İşte onları tekzip ettiler ve helak edilenlerden oldular. (Mü'mmûn: 45-48)
Musa ve Harun (A.S.) nihayet, toplanma yerinde bütün İsrailoğullarmm biriktiğini öğrendi.
Oniki kabilenin oniki başkanı gelip haber vermişlerdi.
Artık oyalanmak doğru değildi. , Fakat her nedense, gerek başkanlar ve gerekse Haz-reti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) başşehir yakınlarından ayrılamıyorlardı.
Garip bir haldi bu.
Birbirlerine sebebini soruyor, öğrenemiyorlardı.
O zaman Hazreti Musa (A.S.), tedirgin hallerinin kaldırılmasını Hazreti Allah (C.C.) dan diledi.
Cevabını da aldı Cebrail (A.S.) aracılığıyla.
Hazreti Yusuf (A.S.) in mermer lahdi hâlâ Nil içindeydi.
Halbuki onun Filistin'e götürülme vesiyeti vardı.
Vaktiyle Mısır halkı bunu önlemişler, Nil'e bırakmışlardı sevgilerinden.
Hazreti Musa (A.S.) çok kimseye danıştı.
Aradan yıllar geçmişti. Nil'in neresinde lahdin olduğu bilinmiyordu.
Hazreti Musa (A.S.), yılmıyor, pek kocamışlara danışıp duruyordu.
Bir gün ona kocamış bir kadını sâhk verdiler. _ 170 —
Hazreti Musa (A.S.) bu kadını buldu ve sordu:
«Atamız, sevgili peygamberimiz Hazreti Yusuf'un mezarmı biliyor musun?..»
Kadın: «Evet..» dedi.
Hazreti Musa (A.S.) pek sevindi. Rica etti:
«Bana göster..»
Kadın iki şart koştu:
«Senden isteklerim var, birisi beni buralarda bırakmayıp götürmendir. Yani arabaya bindirmendir.»
«Olur..»
«İkincisi ise..»
«Evet?...»
«Cennette hangi makama inersen beni de oraya alır mısın?»
Hazreti Musa (A.S.) cevap veremedi.
Fakat müsbet vahy gelince kabul etti.
Birlikte Nil kenarına gittiler.
Kocakarı: «İşte Hazreti Yusuf (A.S.) burada yatıyor.» diye gösterdi.
Hazreti Musa (A.S.), yanında getirdiği adamlarını Nil'e indirdi. Sanki, sular alçalmış yahut mermer lahit yükselmişti.. Kolaylıkla Lahdi kıyıya aldılar.
Oradan kabile başkanlarıyla birlikte toplanma yerine hareket ettiler.
(Derler ki, İsrailoğullarmın yaşlıları Mısır'da bırakılmamıştır.. Yirmi ile altmış yaşları arasında olanlar atlılardı, deve ve eşeklilerdi.. Yani silahşorlar.. Diğerleri yaya yürümüşlerdir. Bu ihtiyar kadın da Hazreti Musa (A.S.)dan yaya yürütülmemesini, bir hayvana bindirilmesini dilemişti, yollarda ölmemek için.)
Hazreti Musa (A.S.), toplanma yerine varınca, İs-ıailoğullarmın yürüyüşünü tertipledi.
Oniki kabile karışmadan yürüyeceklerdi.
— 171 —

Öncülerin başında Hazreti Harun (A.S.) bulunacak, kendisi artçılara kumanda edecekti. Çünkü, düşman arkadaydı.
* **
Bütün bu hazırlıklar olup sona yaklaşılırken, ansı-, zın Mısır'ın her tarafında İsrailoğullannın gitmesinden pişmanlık başgösterdi.
Serbest İsrailoğullarıyla alış veriş durmuştu.
Yerliler bilhassa kölelerinden olmuşlardı.
Zalimler, dövülecek, işkence yapılacak, adamlarını kaybetmişlerdi.
Velhasıl hemen hemen her yerlinin menfaati zedelenmişti.
Hoşnutsuzluklar, yalan doğru dedikolular, başladı: «Sanki niçin kölelerimizin azat edilmesi istendi?. Pek âlâ o iki sihirbaz öldürülürdü..)'
«Oğlanlarımızın babasıyız diye aldılar, kendi sakat çocuklarını bıraktılar.»
«Hele ödünç istedikleri hayvanları, malları, ziynetleri de birlikte götürdüler.»
«Bundan sonra köleliğin bayağı işlerini biz göreceğiz.»
Bütün bu sözler ve benzerleri, saraya kadar ulaştı.
Şehirlerin ileri gelenleri halkı yatıştırıyorlardı:
«Onları öldürseydik, İsrailoğulları isyan ederlerdi.. Başımıza yağan belaları ne çabuk unuttunuz?.. Nasıl olsa Filistin, ta Şam'a kadar, Fir'avn'm hükmü altındadır. Onları topluca oralarda imha edecek..»
«Hiç değilse mallarını yağma etseydik.';
«Belki Fir'avn yolda baskın verir.. Kele toplansınlar da.»

Fakat bu sözler hiç kâr etmiyordu.
Nihayet Fir'avn da duydu duyacaklarım.
Vezir Hâmân'ı çağırttı.. Konuştu:
«Galiba biz yanlış iş yaptık..»
«Sanmam..»
«İsrailoğullarını göndermekle, sihirbazları gücendirdik.. Meydan onlara kaldı. Çünkü halk bize kırgındır. Korkarım isyan eder ve saltanatı ellerine geçirirler.. Bir sihirbazlar devleti kurarlar Mısır'da..»
O zaman Vezir Hâmân'm aklı başına geldi.. «Doğru» dedi. «Hattâ eskiden konuştuğumuz gibi, İsrailoğulları gider, Eti yahut Asurlularla birleşir, dönerler. İntikamlarını alırlar. Bir çare düşünmeliyiz.. Halk bizi korkaklıkla suçluyor.»
Fir'avn güldü: «Bundan kolay ne var?..» dedi. «Yeminimden bir kere daha dönerim.»
«Bu olur..»
«Sanırım bir zaman toplanmayerinde bekleyecek, soylarının gelmesini isteyeceklerdir.. Baskın veririz.»
Vezir Hâmân, aynı zamanda başkumandandı.
Hatırlattı:
«Onlar yüzbinlerce dövüşecek adama sahipler, belki gitmez, dönerler, savaşırlar. Biz azlığız.»
Fir'avn bu ihtimalden titredi, belli etmedi:
«Her tarafa adamlar salalım, eli tutan gelsin.»
«Öyle yapacağız..»
Vezir Hâmân, Fir'avn'dan aldığı emir üzerine, uçan kuş misali atlı haberciler hazırlatıp, Mısır'ın her tarafına saldı.
Duyan, eline ne geçerse kaptı. Emredilen yere yürüdü.
Gelenleri, başkumandan vezir Hâmân tertipliyordu. Yalnız yağız atlara binmiş askerlerin adedi yetmiş bini aşıyordu.

Durumu gören Fir'avn ve Hâmân her şeyi unuttular, tekrar gururlandılar.
Halbuki bilmiyorlardı ki, Hazreti Allah (C.C.), onları imha için bir araya getiriyordu.
Zalimlerin cezasını verecekti daha yeryüzündeyken.
Ahirette de kimbilir neler çekeceklerdi!..
Fir'avn da şehirlere toplayıcılar gönderdi. «Şüphesiz ki bunlar (İsrailoğulları) azar azar birer cemaattir.»
«(Böyle iken) onlar mutlaka bizi danltıcıdır-lar.»
«Biz ise elbet uyanık bir cemaatiz.» Bu surette onları bostanlardan, akar sulardan, hazinelerden ve şerefli makam (1ar) dan çıkardık.
(Şuarâ': 53-58)
İşte (çıkarışımız) böyle oldu ve onlara tsrail-oğullannı mirasçı kıldık.
(Şuarâ': 59)
Mısır askerleri de aynf%urur içindeydiler.
İçin için pek dikkatli davranmalarını, yapılacak savaşta kendilerini harcamamalarını düşünüyorlardı.
Çünkü akıllarında sadece ganimet vardı.
Ele geçirecekleri serveti hesaplıyorlardı.
Esasen evlerinden ayrılırken, hemen hemen hepsine şuleleri tenbih etmişlerdi:
«Çok zinet eşyası isterim..»
«Hiç değilse on genç köle getir..»
«Musa'nın amcazadesi Karun adlı birisi var.. Duy-— 174 —
duğuma göre, altın yapmanın sırrını öğrenmiş. Kimseye belli etmeden onu yakala, mirasına kon.»
Fir'avn'm sapık ordusunu eğlendirmeye kipti kızları da gelmişlerdi.
Tef çalıyor, oynuyor, ipe sapa gelmez şarkılar söylüyor, sözde heyecanladırıyorlardı.
Yer-yer toplanan askerlerin yanına sokulunsa bu oyuncu kadınlardan hiç değilse şöyle bir şarkı her zaman işitilebilirdi:
İncirler ballandı.. Nerdeyse ağırlıklarım Kaldırmayan sapları kopacak. Düşecek, ziyan olacaklar.
Hele o kuşlar!. Arılar, böcekler!.. Yol hazırlığındalar Tepelere doğru.
Ey ağaç altında pinekleyen!.
Ey tenbel yolcu!.
Ey mal sahibi!.
Bu miskinliğin nedir?.
Sepetini kap, Maymun çevikliğiyle Tırman dallara.. Emeğini kaptırma ellere.
Evinden ne demişlerdi sana?.. Boş sepetle dönersen, ***Açılan ağızlardan Diller uzanacak alev alev.***
— 175 —

Öyle diller ki, Akıtacakları zehir Nil yılanlarının Diş keselerinde yoktur.
*
**
Hazreti Musa (A.S.), peşinden yapılan bu hazırlıklardan habersizdi.
Günü geldi vahy edildi ona. Gece yola çıkması istendi.
Musa'ya: «Kullarımı gece yola çıkar. Çünkü takip edileceksiniz.» diye vahyeitik.
(Şuarâ': 52)
Andolsun ki biz Musa'ya: «Kullarımla geceleyin yola çık da - (düşmanların) yetişme (sin) den korkmayarak, (boğulmanızdan da) endişe etmeyerek, onlara denizde kuru bir yol aç!» diye vahy etmişizdir.
(Tâhâ: 77)
Hazreti Musa (A.S.) bu emre uydu.
Karanlık basmasıyla beraber, İsrailoğullannı yola vurdu hazırladığı tertibe göre.
Gerçekten yürüyüşkolunun kuzeye, Süveyş Körfezinin bitim yerine gitmesi gerekirdi.
Halbuki istikamet tam Kızıldeniz'in Süveyş körfeziydi . Yani Kızıldeniz'in batı kulağı.
Bazan gerek Hazreti Musa ve gerekse Hazreti Harun (A.S.) a hatırlatıyorlardı:
o Yanlış gidiyoruz galiba.. Yıldızları kılavuz edelim.»
«Tamam..» diyorlardı. O zaman halk düşünüyordu:
«Demek denize varacağız, sonra kiyıyı takiben kuzeye çıkıp, Sina Yarımadasına geçeceğiz.»
Çokları da bir rivayetle tatmin edilmişlerdi:
«Önde büyük bir nur sütunu yürüyor. Biz onu görmüyoruz ama, peygamberler görüyorlar.. Rehberimiz bu sütundur.»
«Kim taşıyor onu?..»
«Belki Cebrail (A.S.), yahut vazifeli bir melek.»
Milyona yaklaşan İsrailoğulları, ağırlıklarıyla birlikte mola vere vere gün ışıyana kadar yürüdüler.
Tabiî pek yavaş gidiyorlardı..
Atlılar, develer, eşekler, arabalar, yayalar, aynı yürüyüş kararında olamazlardı.
Artçı birliğine kumanda eden Hazreti Musa (A.S.) sık sık arkasına bakıyordu.
Henüz ufukta bir belirti yoktu.
Çünkü Fir'avn, başkumandanı Hâmân ve hepsi atlı olan sapık ordusu ancak gün ışırken takibe çıkmışlardı.
Fakat atlı oldukları için kurşun hızıyla yaklaşmaktaydılar.
Derken (Fir'avncılar) güneş doğarken onların arkalarına düştüler.
(Şuarâ': 60)
Uzun sürmedi.. Akibet göründü.. Çekirge sürüleri gibi gelen Fir'avn askerleri, İsrail-cğullarını seçince, naralar attılar. Bağırdılar:
«Yakaladık. Bu yılki ziynet bayramı hiçbirine benzemeyecek..»

Vezir Hâmân Fir'avn'a hatırlattı sevinerek: «Bunlar yollarını şaşırmışlar.. Denize doğru gidiyorlar.. Önleri deniz, arkalan biz; çabuk haklayacağız.» «Sonra?...» «Nasıl?...»
«Halk nazarında itibarımızı kazanınca, vakit geçirmeden sihirbazları da ezeriz, onlarm tahakkümünden kurtuluruz. Doğru, bu sene çifte zinet bayramı yapacağız.»
İsrailoğullannın artçıları da takip edildiklerini görmüşlerdi.
Hazreti Musa (A.S.) m yanındaki yakınları ürktü-ler.
Yakalanacaklarını sandılar..
Bunu Hazreti Musa (A.S.) önlemeye çalıştı Allah'a sığınarak.
Vaktaki artık iki ordu birbirini görmüştü. Musânın ashabı dedi ki: «Muhakkak erişilip yakalandık.»
(Musa) «Hayır, dedi, şüphesiz ki Rabbim benimle beraberdir. O, beni (selâmet) yol (una) iletecektir.»
(Şuarâ': 61-62)
Fakat kısa zamanda Fir'avn'm, ordusuyla gelmekte olduğunu bütün yürüyüş kolu ya gördü yahut işitti.
İşte o zaman İsrailoğullannın çokluğu, can kaygısıyla, yaptıklarından pişman oldular.
O kadar ki nerdeyse dinlerinden dönecek, gidip Fir'avn'a secde edeceklerdi.
Bu ihanetti.. Panikti.. Sapıtmaydı.
Ağlaşıyor, birbirlerine sarılarak dövünüyorlardı.

Kabile başkanlarına çıkışıyorlardı.
Hattâ bazıları Hazreti Musa (A.S.) a kadar gidiyor, bu ihanet ye dönekliklerinin sözlerini söylemekten çekin-miyorlardı:
«Ey Musa!.. Ne kazandık?.. Sen yokken Mısır'da zulüm görüyorduk.. Peşine takıldık, şimdi öldürüleceğiz.. Yakamızı bırak dönelim.. Aldatıldığımızı söyleyelim.»
Hazreti Musa (A.S.) sakindi.
Öyle konuşuyordu hep:
«ölmeyecek, kurtulacaksınız.»
«Mümkün mü?., önümüz deniz, arkamız asker.»
«Rabbim benimle beraberdir.. Selâmet yolunu gösteriyor.»
İnanmıyorlardı.
«Aldatıldık, Musa Fir'avn'la uyuştu, kasten bizi deniz kıyısına getirdi.. Öldürtecek.. Böylelikle Firv'avn'm gözüne girip saraylarda yaşayacak.»
Şükür ki, İsrailoğullannın içinde has kullar vardı.
Bunlar, münafıkları zorla susturdular ve yola sürdüler yine.
Gidiyor, lâkin mırıldanıyorlardı:
«Mısır'da mezar yoktu.. Burada kumlarla örtülürüz Lâkin canavarlar fırsat bırakırlarsa.»
Hazreti Musa (A.S.) bir kere daha arkasına baktı.
Kabileler Süveyş Körfezine ulaşıncaya, hattâ b:'r saat geçinceye kadar, Fir'avn ordusu gelemezdi.
Çünkü, ganimet kaygısına düşen yerliler, birbirleriyle yarış sevdasına çıkmışlar ve hayvanlarını yormuşlardı. Ayrıca kavga ediyorlardı.. Yürüyüş kolu intizamı bozulmuştu.. Savaş arabalan devrilrrnş, ilerleyenleri geciktiriyordu.
Hazreti Musa (A.S.) pek yakında bu yüzbinlerin üze-

rinde insanın gazaba uğrayacaklarını düşünüyor, üzülüyordu.
Bir avuç zalime kulluk eden öylesine Ye'cüc Me'-cüc'ler zulüm, fesat ile ömür geçirmişlerdi.
O kadar mucizeye dudak bükmüş alaya almışlardı..
O mucizelere bile lüzum yoktu Allah'a inanmak için.
Hangi tarafa bakılsa, kendine bile, Allah'ın varlığı olanca kudretiyle nurunu haber veriyordu.
Hazreti Musa (S.A.) ileriye de bakıyordu.
Kendi topluluğuna..
Onlar için daha da çok kaygılanıyordu. , Hazreti Allah (C.C.) elbette vadinde duracaktı.
Onlar kurtulacak ve bereketli, feyzli, topraklarda saltanat süreceklerdi.
Bunun kadrini kıymetini bilecekler miydi?. Ne gezer!. İşte daha şimdiden, canlarını düşünmüşler, inanmadıklarını açığa vurmuşlardı.
Hazreti Musa (A.S.) in, onların Mısır'da birbirlerine ettiklerini de hatırladı.
Musa ve Hârün pek uğraştırmamışlardı.
Müminleri zalimlere haber vermişlerdi..
Hattâ Hazreti Musa (A.S.) kazara adam öldürünce onu ele veren yine bir İsrailoğluydu.
Daha bunlar, kölelerken, zebunlarken, böyle olurlarda, ellerine saltanat geçince kimbilir nasıl zalimler olacaklardı!.
Öylesine Ye'cüc Me'cüc taifesini yeryüzü görmeyecekti.
Başlarında bir Fir'avn değil, hepsi, teker teker, Fir'-avn kesileceklerdi insanlara.
Yüzlerine geçirdikleri uysal bakışlı maskeler altında engerek yılanlarının başı saklanacaktı.
-~ 180 —
İnsanları hep çalıştıracaklar, emeklerini devşirecek-lerdi.
Daha da neler!...
Hazreti Musa (A.S.) peşinde, ensesinde nefesini duyduğu Fir'avn ordusundan çok, önündekilerden şüpheleniyordu.
Daha yolun başında bir kısmı sapıtırsa, yaşamak için eski zillet ve zulüm günlerini ararsa, ilerde olacaklar için, peygamberlerine etmediklerini bırakmayacaklar, kendileri de gruplara ayrılacaklardı.
Biliyordu Hazreti Musa (A.S.), Hazreti Allah (C.C.) vadinde duracaktı bir zamana kadar.
Hazreti İbrahim (A.S.) yüzü suyu hürmetine,
Hazreti Ya'kub (A.S.) yüzü.,suyu hürmetine,
Hazreti Yusuf (A.S.) yüzü suyu hürmetine,
Onlara daima kolaylık gösterecekti..
Elbette sapıklığı arkalayıp, imanda kaldıkları müddetçe.
Aksi halde..
İsrailoğullarını da gazap bekleyecekti. Yeryüzü gazabı.
Nasıl olacaktı bu?..
Kimbilir?...
Lütfunu korumasını bilmeyenleri, karşılığında bulunmayanları Mısır'dakilerden beter süründürecek, inletecekti.
İsrailoğullarmın oniki kabilesi Kızıldenizin Süveş bölgesi kıyısına varmışlardı.
Her kabile yanyana bekleşiyorlardı.
Yüzlerini geriye, Hazreti Musa (A.S.) tarafına döndürmüşlerdi.
Bazıları savaş tertibi almıştı.
Hazreti Musa (A.S.) ı bekliyorlardı.
— 181 —

Artçıda bulunan Hazreti Musa (A.S.) geldi.
İçinden: «Hâlâ inanmıyorlar..» dedi. «Yoksa geriye dönerler miydi?.. Savaş tertibi alırlar mıydı?..»
Bağırdı:
«Denize çevrilin!.. Allahımm selâmeti oradadır.»
Kabileler döndüler.
Deniz onları ürküttü..
Adım atsalar boğulacaklardı.
Göz ucuyla arkalarına bakıyorlardı.
Fir'avn Mus'ab oğlu Velid, askerine tekrar çeki düzen vermiş, karışıklıkları gidermiş, geliyordu.
Ordusunun sevinç naraları gökgürültüsünü andırıyordu.
İsrailoğulları bir kere daha Hazreti Musa (A.S.) a yalvardılar:
«Ey Musa, olan oldu.. Bırak savaşalım. Ölenimiz ölür, kurtulanımız kurtulur..»
Hazreti Musa (A.S.) kestirip attı:.
«Buna mezun değilim.. Hâlâ Allahımızm bizi kurtaracağına inanmıyor musunuz?.. Bunca mucize karşısında Fir'avn ve zalimleri gibi sapıklıkta mısınız?.. Bekleyiniz, Allahım bana dokuzuncu ve en büyük mucizemi yaptıracaktır. İsterdim ki, şimdi değil, kurtulduktan sonra, ona büyü sihir demeyesiniz.. Çünkü hayatınız boyunca iyi ve kötü günleriniz olacaktır. Hayat, bir tarafına bal, bir tarafına zehir sürülmüş ekmek dilimi gibidir. Ayrı ayrı yenirse, ya zehirlenmek, yahut gururlanmak, semirmek vardır. İki taraf birlikte dişlenmelidir ki, panzehiri, zehri kuvvetinden etsin.»

X

ŞAHLANAN GAZAB DALGALARI

Fir'avn, ordusuyla gelmiş uygun bir mesafede konaklamıştı.
O da iki ihtimal üzerinde duruyordu:
1. İsrailoğulları savaşacaklardı.
2. Teslim olacaklardı.. İhtimal peygamberlerini kaldırıp denize savuracaklardı.

Hangisi olursa olsun, Fir'avn geleneğe uydu.
Onlara ilk önce elçiler göndermek istedi.
Bu suretle vakit kazanır, askerlerini dinlendirirdi.
Fakat bunların hiçbirisine lüzum kalmadı.
Fir'av'ın bakışları, kurbağa gözleri gibi ileriye fırladılar.. Ordusunun da öyle.
Bütün neşeleri uçup gitti..
Yerini korku, hayret aldı.
Çünkü, Hazreti Musa (A.S.) asasıyla denize vurmuş ve dalgalar dağ gibi ayırılarak oniki yol peydahlanmıştı.
İsrailoğullarının oniki kabilesi bu yollardan yürümüşlerdi denize.
Doğruydu..
Yanlış görmüyorlardı.
Hazreti Allah (C.C.) Hazreti Musa (A.S.) aracılığıyla bir mucizesini daha buyurmuştu.

Israilogullan daglaşan dalgaların arasındaki oniki yoldan, karadakinden rahat yürüyorlardı.
Kabileler birbirini görmüyor sanılırdı.. Aralarındaki dalgalar dolayısıyla.. Her kol, diğerinin battığını vehmederdi.
Fakat öyle değildi..
Sanki dagaîardan duvarlar camdılar, yürüyüş kolları birbirlerini görüyorlardı.
Yahut yollar köprüler gibi, yükselmişti.. Yine görüyorlardı.
Fir'avn, Israilogullan denizin ortasına varıncaya kadar şaşkınlık içinde bekledi.
Yine Allahın azamet ve kudretine inanmamıştı.
İnanmış olsa, ordusuyla beraber secdeye kapanır ve bunu ilân ederdi.
Fir'av'ndan bu beklenmemeliydi.
Canma dokunulmadan iman etmezdi..
Eski mucizeler açıktı..
Yalandan iman etmiş, canını ve saltanatım kurtarınca hemen dönmüştü.
Fir'avn ansızın bağırdı:
«İlâhlar bana kolaylık gösteriyorlar.. Denizde yollar açtılar.. Haydi peşmıden gelin.. İsrailoğullarını yakalayıp, deniz içinde kolayca öldürelim, sonra döneriz..»
Fir'avn bindiği aygırı hemen sürdü ve denize girdi.
Onu Vezir'i Hâmân ve diğer zalimleri, nihayet ordusu takib ettiler.. Şimdi, denizde açılan on iki yolda amansız bir kovalamaca başlamıştı.
(Dokuzuncu mucizeyi daha iyi inceleyebilmek için, kitabın başındaki haritaya bakmak ister. Israilogullan Kızıl Dcniz'in gövde kısmından geçmemişlerdir.. Denizin batı kulağı diyebileceğimiz Süveş Körfezi kuzeyinden geçmişlerdir)

i
İkindiye doğru, İsrailoğuliarımn oniki kabilesinin sonu denizin doğu kıyılarına selâmetle çıkmışlardı.
Bu esnada Fir'avn ordusu tamamen denizdeydi.
O hareketsiz duran dalgalar. Yine Hazreti Musa (A.S.) m verdiği bir işaretle karıştılar.. Birbirlerine kapandılar.
Başta Fir'avn olmak üzere, Yakınlar ve yarım milyonluk ordu, dalgalar içinde görünmez oldular..
Deniz durulunca, bir asker bile çırpmmıyordu.. Hepsi boğulmuşlardı.
Artık biz de bunca âyetlerimizi yalanladıkla-n, onları umursamaz oldukları için kendilerinden intikam almak istedik de hepsini denizde boğduk.
Hakaretlere maruz bırakılmış olan o kavmi de kendisine feyz ve bereket verdimiz yerin doğularına ve batılanna mirasçı kıldık. (Bu suretle) Rabbinin İsrailoğullarına olan pek güzel vaadi, (şedaide) katlanmalan sebebiyle, tam yerine geldi. Fir'avn ve kavminin yapmakta oldukları şeylerle yükseltmekte devanı ettikleri (binaları) ise hep harap ettik.
(A'râf: 136, 137)
(Hazreti Allah'ın va'ad ettiği yerler hakkında rivayetler çeşitlidir.. Kimine göre Şam ve Mısır'dır. Kimi de yalnız Şam demişlerdir. Esasen Şam o zaman Mısır hakimiyetindeydi. Kimisi de daha ileri giderek, bütün yeryüzü sanmışlardır. Elbet doğrusunu Hazreti Allah bilir. Eğer Israilogullan sonradan sapıtmasalardı. elbette bu miras devanı edecekti.. Nitekim Süleyman ve Davut peygamber zamanında Mısır alınmıştır. Ye'cüc Me'cüc

oldular ki, binlerce yıldan beri insanlık onlardan çok çekti. Böylece tekamül durdu. Her şey onlara çahştı. Fakat Hazreti Allah (C.C.) onlan lanetledi ve behemehal imha edeceğini buyurdu. O zaman nasıl vadinde durınuşsa, elbette şimdi de duracaktır. Hattâ Filistinde toplanmaları neden bu imha vaadinin bir hazırlığı olmasın?..)
Nihayet, onlar bizi gazaplandınnca kendilerinden intikam aldık. Derhal onlan toptan (suda) boğduk.
(Zuhruf: 55)
Derken (Fir'avn), ordularıyla birlikte arkalarına düştü, deniz de kendilerini nasıl kapla-dıysa öylece kaplayıverdi. Fir'avn kavmini saptırdı (ğı gibi onlan) doğru yola (da) iletemedi.
(Tâhâ: 78-79)
Bunun üzerine Musa'ya: «Asanı denize vur!..» diye vahyettik. (Vurunca) derhal (deniz) yarıldı, her parça (sı) kocaman dağ gibi oldu. Ötekileri de buraya yanaştırdık. Musa ile maiyetinde bulunan kimseleri toptan kurtardık. Sonra öbürlerini (suda) boğduk. Bunda elbette bir ibret vardı. (Fakat) onların çoğu îman etmiş değillerdi Şu muhakkak ki senin Rabbin, elbette O, mutlak galiptir. (Mii'minleri ise) çok esirgeyicidir.
"(Suare': 63-68)
Bu kadar mı?.. Hayır..
Zalim Fir'avn, dokuzuncu mucizeyle boğulmak üzereyken, eskisi gibi yaptı.. Yalandan imana geldi.
:_ 186 —
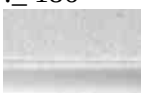
Kaçıncı iman edişi ve dönmesiydi! İmanı ancak can korkusuzdandı. Yani (korku-üzüntü-ye'is) imanıydı. Fakat Hazreti Allah (C.C.) onun bu türlü imanım kabul etmedi. Aksine acı acı sitemde bulundu ve öldürdü.
İsrailoğularını denizden (selâmetle) geçirdik. Hemen Fir'avn askerleriyle beraber, zulmederek ve saldırarak, arkalarına düştü. Nihayet su onu boğmaya başlayınca (şöyle) dedi: «İnandım. Hakikat İsrailoğullannın îman ettiğinden başka Tanrı yokmuş. Ben de müsîüman-lardanmı.»
Şimdi mi (îman ediyorsun)! Halbuki sen bundan *evvel* (ömrün boyunca) isyan etmiş, daima fesatçılardan olmuştun.
Biz de bugün seni (cansız bir) beden olarak (karada yüksek bir yere atıp) bırakacağız kî arkandan geleceklere bir ibret olasın. (Bununla beraber) insanların bir çoğu bizim âyetlerimizden cidden gafildirler.
(Yûnus: 90-92)
O, kıyamet günü kavminin önüne düşecektir. Artık o, bunları (suya götürür gibi) ateşe götürmüştür. Vardıklan o yer ne kötü yerdir. Burada da, kıyamet gününde de lanete tâbi tutuldular onlar. (Kendilerine) verilen bu vergi ne kötü vergidir!
(Hûd: 98, 99)
Musa (nın kıssasın)da da (ibret vardır). Hani onu apaçık bir hüccetle Fir'avna göndermiştik de,

O, ordusuyla birlikte (îmandan) yüz çevirmiş, (onun hakkında) «Ya bir sihirbazdır yahut bir mecnundur.» demişti.
Nihayet onu da ordularını da yakalayıp denize attık ki o, (bu sırada kendi kendini) kınayı-cı idi.
(Zâriyât: 39-40)
(Derler ki Fir'avn'ın aygın, sahile gelince suya girmekten korktu.. Cebrail ona bir kısrak getirdi.. Aygır kısrak kokusuna denize girdi ve yürüdü.. Ordusu, Fi'r-avn'ı takip ettiler. Fir'avn ordusunu yürüten Mikail'di, Cebrail yalnız Fir'avnla uğraşıyordu. Çünkü onun canı bahis konusu olunca imana geleceğini biliyordu. Boğulurken ağzına çamur, taş dolduruyordu iman etmemesi için. Fakat buna rağmen yalancıktan iman etti. Olayın Cebrail tarafından bu şekilde Hazreti Muhammed'e anlatıldığı söylenir) Karanlık bastırmıştı.
Sahile çıkan İsrailoğullan kurtulduklarına sevinmişler, münafıklar tövbe etmişlerdi.
Derhal kabile kabile, KABE'YE DOĞRU dönüp ibadete başladılar. Allahı yücelttiler.
Şükranlarını sundular. Pek yorulmuşlardı. Bilhassa sinirleri berbattı. Çadır kurup uyudular.
Hemen hemen hepsi, Fir'avn ordusunun suda peşlerinden gelişini, bilhassa dalgaların kapanışını tam olarak görmemişlerdi.
Ekserisi, Fir'avn'ın korkarak geriye döndüğü kanaatlideydiler..
Bir kısmı ise pek vehimliydi.
Akla gelmeyen fikirleri ortaya atıyordu, yatak arkadaşlarına:

«Fir'avn, geri döndü ama, Körfezi kuzeyden dolanacak ve bizi tekrar kıstıracak..» diyordu.
Bunlan işitenler kızıyorlar ve hatırlıyorlardı:
«öyle de olsa, Hazreti Allah'ın denizden yollar açtığını nasıl unuttunuz?.. Yine bizi selâmete çıkarır..»
Bazıları olayın heyecanını yaşıyorlardı..
Ateş yakmış, eğleniyorlardı..
Fir'avn ve ordusu yılın Ziynet Bayramını çifte halde kutlamamışlardı ama, bunlar kutluyorlardı.
Söylenen şarkılarında iyilik, hayr, ileriye güvenle bakmak birlik, beraberlik temennileri vardı.
Hayret ediyorum Anlık şüpheme!.. Nasıl oldu da Denizin yarılacağına. Selâmete ulaşacağıma İnanmamıştım?..
tşte çevremde
Binlerce örnek var.
Hepsi âyet âyet
A ilahımı haykırıyor,
Ululuyor,
Birliğini ilân ediyorlar.
Ne varsa yarattı da,
Hayat, can verdi de.
Şu denizi mi dilediği zaman
Parçalayamayacaktı?..
İstese yok eder, kurutur,
Kervanlara vadi yapardı geçecek.

Valıdaniyet nuru Yüreklerde parladıkça, Birlik beraberlik sağladıkça Ay, güneş düşse üzerimize Bir çakıltaşı kadar Zarar veremezler.
Fakat bu eğlenceler kısa sürdü.
Çünkü gece yarısından sonra deniz ansızın karıştı.
Dalgalan kabardı, kıyılardaki yükseklikliere kadar
çarptılar.. İnleyip durdular.
Ancak iki saat bitince, her şey normale döndü.
Eğlenenler de uyudular.
*** ****
Ertesi sabah, Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) ümmetlerini topladılar. Önce namaz kılındı.
Sonra onlara uzun uzun vaaz ve öğütlerde bulundular.
Birisi seksen, diğeri seksen üç yaşındaydı.
Yani Hicretten önce 1662 (M. Ö. 1040) yılıydı.
Bütün bu vaaz ve nasihatlere rağmen, hâlâ Fir'avn ve ordusundan korkanlar, çare isteyenler, vardı.
Hazreti Musa (A.S.) bunları cevaplamadı.
Üzülerek baktı sadece.
Sonra emir verdi:
««Burada birkaç gün kalıp yorguluğumuzu gidereceğiz, tekrar yolumuza devam edeceğiz.»
Keresiydi gidecekleri yer?.. .
Hepsi biliyorlardı, Filistin'di. . ;
Şimdi Sina Yarımadasının batı kıyısında olduklarına göre, bunu geçecekler. Tih çölünü aşacaklar ve vaad edilen topraklara kavuşacaklardı.
Olacak mıydı bunlar?.. Elbette olacaktı..
Çünkü Hazreti Allah (C.C.) vaad etmişti..

£<$>

— 190 T-
Fakat mümin kalmak şartıyla.
O pm, deniz kenarına yüksek kayalara doğru giden Mi gurup, önce bağrıştılar. Sonra koşarak geldiler.
NHı's nefese haber verdiler:
»Flr'avn'ın cesedi şu kayalar üzerinde..»
İlci kes oraya koşuştu.
Doğruydu.
Fir'avn Mus'ab oğlu Velid, yüksek bir kaya üzerinde bütün bıçnreliğiyle yatıyordu sırt üstü.
Cesedi yaralar içindeydi.. Ağzı taş çamur doluydu.
Arık gözlerinde ihtirası, fitnesi, fesadı, sapıklığı, • ■il donup kalmıştı kara kara.
Hııknnlar: «Allahii ekber!..» diyerek Allahı ululadı-ı i ı ı'M liftini tek büyüklüğünü ilân ettiler.
ilan dürttüler ayaklarıyla cesedi.. Tükürdüler.
« insan tanrı ha?.» dediler. «Haydi göster tanrılığını»
Hazreti Musa (A.S.) onlan kayadan uzaklaştırdı. i le dedi:
■ i' v İsıailoğulları!. Zalim Fir'avn'm bu kaya üzerine İltiması da Allahımm âyetlerindendir.. Gece yarısından Muini deniz karışmıştı.. Dagalar Fir'avn'ı buraya attılar.
ı mi?.. Çünkü içinizde hâlâ onun boğulmadığma
mliir, vehme düşenler, vardı. Allah bunları kalble-
(lı n gidermeyi diledi. O, ne kadar kullarının işlerini İnicidir!..»
i- ı.-ıiloğullan orada üç gün kaldılar.
ıra, başlarında peygamberleri, doğuya doğru yola | ıi ı il.ir . Öğleye varmadan Sina Yarımadası içinde gö-ı ıuuuıe/, oldular..
Mısır'da geçen çileli yüzyıllar unutulmuştu. .".;ınki rüyada yaşanmıştı.
Hazreti Musa (A.S.) ile Hazreti Harun (A.S.) bil-h ı ,, \ pek huzur içindeydiler.
~- 191 —